

The purpose of this apparatus is to show all variation within Family 35, as identified by a complete collation of the following fifty-seven representative MSS—18, 35, 83, 128, 141, 201, 204, 363, 402, 479, 480, 510, 547, 553, 586, 685, 696, 757, 789, 824, 867, 897, 928, 1072, 1075, 1111, 1117, 1145, 1147, 1334, 1339, 1384, 1435, 1461, 1496, 1503, 1559, 1560, 1572, 1617, 1637, 1652, 1667, 1686, 1694, 1700, 1713, 2122, 2253, 2322, 2352, 2382, 2466, 2503, 2554, 2765 and Iviron 2110. The first reading is that of the family and represents the vote of all the collated MSS (listed above) that are not identified as having a variant. It goes without saying that the base text is that of the family archetype, empirically determined.

KATA ΙΩΑΝΝΗΝ—f³⁵ variants¹

[Prologue]

1.1 Εν αρχη ἦν ὁ Λογος, και ὁ Λογος ἦν προς τον Θεον, και **Θεος** ἦν ὁ Λογος. 2 Οὗτος ἦν εν αρχη προς τον Θεον. 3 Παντα δι' αυτου εγενετο, και χωρις αυτου εγενετο ουδε ἐν ὃ γεγονεν. 4 Εν αυτω ζωη ἦν, και ἡ ζωη ἦν το φως των ανθρωπων. 5 Και το φως εν τη σκοτια² φαινει, και ἡ σκοτια αυτο ου καταλαβεν.

[John—a witness to the Light]

6 Εγενετο ανθρωπος απεσταλμενος παρα Θεου, ονομα αυτω Ιωαννης. 7 Οὗτος ηλθεν εις μαρτυριαν, ινα μαρτυρηση περι του φωτος, ινα παντες πιστευσωσιν δι' αυτου. 8 Ουκ ἦν εκεινος το φως αλλ' ινα μαρτυρηση περι του φωτος. 9 Ἦν το φως το αληθινον ὃ φωτιζει παντα ανθρωπον ερχομενον εις τον κοσμον. 10 Εν τω κοσμῳ ἦν, και ὁ κοσμος δι' αυτου εγενετο, και ὁ κοσμος αυτον ουκ εγνω. 11 Εις τα ιδια ηλθεν, και οἱ ιδιοι αυτον ου παρελαβον. 12 Ὅσοι δε ελαβον αυτον, εδωκεν αυτοις εξουσιαν τεκνα Θεου γενεσθαι, τοις πιστευουσιν εις το ονομα αυτου: 13 οἱ ουκ εξ αιματων, ουδε εκ θεληματος σαρκος, ουδε³ εκ θεληματος ανδρος, αλλ' εκ Θεου εγεννηθησαν.

[Jesus—the Only-begotten]

14 Και ὁ Λογος σαρξ εγενετο και εσκηνωσεν εν ἡμιν, και εθεασαμεθα την δοξαν αυτου, δοξαν ὡς μονογενους, παρα Πατρος, πληρης χαριτος και αληθειας. 15 Ιωαννης μαρτυρει περι αυτου και κεκραγεν λεγων, “Οὗτος⁴ ἦν ὃν ειπον, ‘Ο οπισω μου ερχομενος εμπροσθεν μου γεγονεν, ὃτι πρωτος μου ἦν.’” 16 Και εκ του πληρωματος αυτου ἡμεις παντες ελαβομεν, και χαριν αντι χαριτος. 17 Ὅτι ὁ νομος δια Μωσεως εδοθη· ἡ χαρις και ἡ αληθεια δια Ιησου Χριστου εγενετο. 18 Θεον ουδεις εωρακεν ποποτε. Ὁ μονογενης Υἱος, ὁ ὢν εις τον κολπον⁵ του Πατρος, εκεινος εξηγησατο.

[John the baptizer performs his office]

1.19 Και αὐτη εστιν ἡ μαρτυρια του Ιωαννου, ὅτε⁶ απεστειλαν οἱ Ιουδαιοι εξ Ἱεροσολυμων ιερεις και Λευιτας ινα ερωτησωσιν αυτον, “Συ τίς εἶ?” 20 Και ὠμολογησεν και ουκ ηρηνησατο, και ὠμολογησεν ὅτι “Ουκ εμι εγω ὁ Χριστος”. 21 Και ηρωτησαν αυτον, “Τί σουν, Ηλιας εἶ συ?” Και λεγει, “Ουκ εμι”. “Ὁ Προφητης εἶ συ?” Και απεκριθη, “Ου”. 22 Ειπον σουν αυτω, “Τίς εἶ?—ινα αποκρισιν δωμεν τοις πεμφασιν ἡμας. Τί λεγεις περι σεαυτου?” 23 Εφη, “Εγω φωνη βοωντος: ‘Εν τη ερημῳ ευθυνατε την ὁδον Κυριου’, καθως ειπεν Ἡσαιας ὁ προφητης.”

24 Και οἱ απεσταλμενοι ησαν εκ των Φαρισαιων. 25 Και ηρωτησαν αυτον και ειπον αυτω, “Τί σουν βαπτιζεις ει συ ουκ εἶ ὁ Χριστος ουτε Ηλιας ουτε ὁ Προφητης?” 26 Απεκριθη αυτοις ὁ Ιωαννης λεγων, “Εγω βαπτιζω εν ὕδατι, μεσος δε ὑμων ἐστηκεν ὃν ὑμεις ουκ οιδατε. 27 Αυτος εστιν ὁ οπισω μου ερχομενος, ὃς εμπροσθεν μου γεγονεν, οὗ εγω ουκ εμι αξιος ινα λυσω αυτου⁷ τον ιμαντα του ὑποδηματος.” 28 Ταυτα εν Βιθαβαρα⁸ εγενετο, περαν του Ιορδανου, ὅπου ἦν Ιωαννης βαπτιζων.

[“Behold the Lamb of God!”]

¹ Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD, ©.

² σκοτια || σκοτεια 1700 (2x)

³ ουδε || αλδε 2352 (from one page to the next)

⁴ ουτος || ουτως 757

⁵ εις τον κολπον || εν τοις κολποις 1700

⁶ οτε || οταν 1700

⁷ αυτου || --- 547^c

⁸ βιθαβαρα 479^c || βηθαβαρα [10%] 547 || βιθανια [2%] 479,1334^c || βηθανια [65%] 1700

29 Τη επαυριον βλέπει ὁ Ἰωαννης τον Ἰησουν ερχομενον προς αυτον και λεγει: “Ἴδε, ὁ Ἀμνος του Θεου ὁ αιρων την ἁμαρτιαν του κοσμου! 30 Οὗτος εστιν περι οὗ ἐγώ¹ ειπον, ‘Ὅπισω μου ερχεται ανηρ ὃς εμπροσθεν μου γεγονεν, ὃτι πρωτος μου ἦν’. 31 Καγω ουκ ηδειν αυτον· αλλ’ ἵνα φανερωθῃ τῷ Ἰσραηλ, δια τουτο ηλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτιζων.”

32 Καὶ εμαρτυρησεν² Ἰωαννης λεγων ὅτι “Ἐθεαμαι το Πνευμα καταβαινον ὡς περιστεραν ἐξ ουρανου, και εμεινεν ἐπ’ αυτον. 33 Καγω ουκ ηδειν αυτον, αλλ’ ὁ πεμφθας με βαπτιζειν ἐν ὕδατι, ἐκεινος μοι ειπεν, ‘Ἐφ’ ὃν αν ἰδῃς το Πνευμα καταβαινον και μενον ἐπ’ αυτον—οὗτος εστιν ὁ βαπτιζων ἐν Πνευματι ‘Αγιῳ.’ 34 Καγω ἔωρακα και μεμαρτυρηκα³ ὅτι⁴ οὗτος εστιν ὁ Υἱος του Θεου.”

[Jesus begins His public ministry]

1.35 Τη επαυριον παλιν εἰστηκε⁵ ὁ Ἰωαννης και ἐκ των μαθητων αυτου δυο. 36 Καὶ ἐμβλεψας τῷ Ἰησου περιπατουντι λεγει, “Ἴδε, ὁ Ἀμνος του Θεου!” 37 Καὶ ηκουσαν αυτου οἱ δυο⁷ μαθηται λαλουντος, και ηκολουθησαν τῷ Ἰησου. 38 Στραφεις δε ὁ Ἰησους και θεασαμενος αυτους ακολουθουντας, λεγει αυτοις, “Τί ζητετε?” Οἱ δε⁸ ειπον αυτω, “‘Ραββι” (ὃ λεγεται⁹ ἔρμηνευομενον Διδασκαλε),¹⁰ “που μενεις?” 39 Λεγει αυτοις, “Ἐρχεσθε και ἰδετε”. Ἠλθον και εἶδον που μενει, και παρ’ αυτω εμειναν την ἡμεραν ἐκεινην—ὥρα ἦν ὡς δεκατη. 40 Ἦν¹¹ Ἀνδρας, ὁ ἀδελφος Σιμωνος Πητρου, εἷς ἐκ των δυο των ακουσαντων¹² παρὰ Ἰωαννου¹³ και ακολουθησαντων αυτω. 41 Εὗρισκει οὗτος πρωτος¹⁴ τον ἀδελφον τον ἰδιον Σιμωνα και λεγει αυτω, “Εὗρηκαμεν τον Μεσιαν” (ὃ εστιν μεθερμηνευομενον Χριστος). 42 Καὶ ηγαγεν αυτον προς τον Ἰησουν.¹⁵ Εμβλεψας¹⁶ αυτω ὁ Ἰησους ειπεν, “Συ εἶ Σιμων, ὁ υἱος Ἰωαν· συ κληθησῃ Κηφας” (ὃ ἔρμηνευεται, πετρος).

[Nathanael]

43 Τη επαυριον ηθελησεν ἐξελθειν εἰς την Γαλιλαιαν, και εὗρισκει Φιλιππον και λεγει αυτω, “Ακολουθει μοι”. 44 (Ἦν δε ὁ Φιλιππος ἀπο Βηθσαιδα, ἐκ της πολεως Ἀνδρεου και Πητρου.) 45 Εὗρισκει Φιλιππος τον Ναθαναηλ¹⁷ και λεγει αυτω, “Ὅν ἐγραψεν Μωσης ἐν τῷ Νομῷ—και οἱ Προφηται—εὗρηκαμεν:¹⁸ Ἰησουν τον υἱον¹⁹ Ἰωσηφ, τον ἀπο Ναζαρετ.” 46 Καὶ ειπεν αυτω Ναθαναηλ, “Ἐκ Ναζαρετ δυναται τι αγαθον ειναι?” Λεγει αυτω Φιλιππος, “Ἐρχου και ἰδε!”

47 Εἶδεν ὁ Ἰησους τον Ναθαναηλ ερχομενον προς αυτον και λεγει περι αυτου, “Ἴδε, ἀληθως Ἰσραηλιτης²⁰ ἐν ᾧ δολος ουκ εστιν!” 48 Λεγει αυτω Ναθαναηλ, “Ποθεν με γινωσκεις?” Ἀπεκριθη Ἰησους και ειπεν αυτω, “Προ του σε Φιλιππον φωνησαι, οντα ὑπο την συκην, εἶδον σε.” 49 Ἀπεκριθη Ναθαναηλ και λεγει αυτω: “‘Ραββι, συ εἶ ὁ Υἱος του Θεου! Συ εἶ ὁ Βασιλευς του Ἰσραηλ!” 50 Ἀπεκριθη Ἰησους και ειπεν αυτω: “Ὅτι ειπον σοι, ‘Ἐιδον σε ὑποκατω της συκης’, πιστευεις? Μειζω²¹ τουτων οψει.” 51 Καὶ λεγει αυτω, “Ἀμην, ἀμην λεγω

¹ ἐγώ || --- 363

² εμαρτυρησεν || 1 ο [20%] 201,363,547,553,1435,1667

³ μεμαρτυρηκα || μεμαρτυρικα 1686

⁴ ὅτι || --- 1435

⁵ εἰστηκε || ἰστηκε [2%] 201

⁶ ο || 11 2466 (repeats from one line to the next)

⁷ αυτου οἱ δυο || ~ 231 2466

⁸ 824 is missing a folio; 1:38-2:11.

⁹ λεγεται || λεγετε 553,1617,1700,2352

¹⁰ διδασκαλε || διδασκε 1145

¹¹ ἦν || 1 δε 1700

¹² των δυο των ακουσαντων || ~ 3412 1700

¹³ Ἰωαννου || Ἰωανου 479

¹⁴ πρωτος || --- 1496

¹⁵ Ἰησουν || 1 και 2352

¹⁶ ἐμβλεψας 1111^ο || 1 δε [20%] 1111,1384,1667,1700

¹⁷ ναθαναηλ || ναθαηλ 2352

¹⁸ ευρηκαμεν || 1 τον 1700

¹⁹ υιον 35^ο || 1 του [60%] 35,1667,2466

²⁰ Ἰσραηλιτης || Ἰσρηλιτης I.2110

²¹ μειζω || μειζονα 1700

ὑμιν, ἀπ' ἄρτι οἴσθε τον ουρανον ἀνεωγοτα¹ και τους ἀγγελους του Θεου ἀναβαινοντας και καταβαινοντας ἐπι τον Υἱον του Ἀνθρώπου.”

[Water into wine]

2.1 Και τη ἡμερα τη τριτη γαμος ἐγενετο ἐν Κανα της Γαλιλαιας, και ἦν ἡ μητηρ του Ἰησου ἐκει. 2 Ἐκλήθη δε και ὁ² Ἰησους και οἱ μαθηται αὐτου εἰς τον γαμον. 3 Και ὑστερησαντος οἴνου, λεγει ἡ μητηρ του Ἰησου προς αὐτον, “Οἶνον οὐκ ἐχουσιν!” 4 Λεγει αὐτη ὁ Ἰησους: “Τί ἐμοι και σοι, γυναι? Οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου.” 5 Λεγει ἡ μητηρ αὐτου τοις διακονοις, “Ὅ τι ἀν λεγη³ ὑμιν, ποιησατε.”

6 (Ἦσαν δε ἐκει ὑδριαι λιθιναι ἕξ κειμεναι, κατα τον καθαρισμον των Ἰουδαιων, χωρουσαι ἀνα μετρητας δυο ἢ τρεις.) 7 Λεγει αὐτοις⁴ ὁ Ἰησους, “Γεμισατε τας ὑδριας ὕδατος”. Και ἐγεμισαν αὐτας ἕως ἀνω. 8 Και λεγει αὐτοις, “Ἀντλησατε νυν, και φερετε τω ἀρχιτρικλινῳ”. Και ἠνεγκαν. 9 Ὡς δε ἐγευσαστο ὁ ἀρχιτρικλινος το⁵ ὕδωρ—οἶνον γεγενημενον, και οὐκ ἠδει⁶ ποθεν ἐστιν (οἱ δε διακονοι ἠδειςαν οἱ ἠντληκοτες το ὕδωρ)—φωναει τον νυμφιον ὁ ἀρχιτρικλινος 10 και λεγει αὐτω: “Πᾶς ἀνθρώπος πρῶτον τον καλον οἶνον τιθησιν, και ὅταν μεθυσθωσιν, τότε τον ελασσω. Σὺ⁷ τετηρηκας⁸ τον καλον οἶνον ἕως ἄρτι!”

11 Ταυτην ἐποίησεν την ἀρχην των σημειων ὁ Ἰησους ἐν Κανα της Γαλιλαιας και ἐφανερῶσεν την δόξαν αὐτου· και ἐπιστευσαν εἰς αὐτον οἱ μαθηται αὐτου.

12 Μετα τουτο κατεβη εἰς Καπερναουμ—αὐτος και ἡ μητηρ αὐτου και οἱ ἀδελφοι αὐτου και οἱ μαθηται αὐτου—και ἐκει ἐμειναν⁹ οὐ πολλας ἡμερας.

[The first cleansing of the Temple—Passover, 27 AD]

13 Και ἐγγυς ἦν το Πᾶσχα των Ἰουδαιων, και ἀνεβη εἰς Ἱεροσολυμα ὁ Ἰησους. 14 Και εὔρεν ἐν τῷ ἱερῳ¹⁰ τους πωλοντας βοας και προβατα και περιστερας, και τους κερματιστας καθημενους. 15 Και ποιησας φραγελλιον¹¹ ἐκ σχοιניων,¹² παντας ἐξεβαλεν ἐκ του ἱεροῦ, τα τε προβατα και τους βοας· και των κολλυβιστων ἐξεῆεν το κερμα, και τας τραπέζας ἀεστρεψεν. 16 Και τοις τας περιστερας πωλουσιν εἶπεν: “Ἄρατε ταυτα ἐντευθεν! Μὴ ποιειτε τον οικον του Πατρος μου οικον ἐμποριου!” 17 Ἐμνησθησαν δε¹³ οἱ μαθηται αὐτου ὅτι γεγραμμενον ἐστιν, “Ὁ ζῆλος του οἴκου σου καταφαγεται¹⁴ με”.

18 Ἀπεκριθησαν οὖν οἱ Ἰουδαιοι και εἶπον αὐτω, “Τί σημειον δεικνυεις ἡμιν,¹⁵ ὅτι ταυτα ποιεις?” 19 Ἀπεκριθη Ἰησους και εἶπεν αὐτοις, “Ἄσασατε τον ναον τουτου, και ἐν τρισιν ἡμεραις ἐγερω αὐτον”. 20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαιοι, “Ἑσσαρακοντα και ἕξ ἐτεσιν ἠκοδομηθη ὁ ναος οὗτος, και συ ἐν τρισιν ἡμεραις ἐγερεις αὐτον?” 21 Ἐκεινος δε ἐλεγεν περι του ναου του σωματος αὐτου. 22 Ὅτε οὖν ἠγερθη ἐκ νεκρων, ἐμνησθησαν οἱ μαθηται αὐτου ὅτι τουτο ἐλεγεν· και ἐπιστευσαν τη Γραφῃ, και τῷ λογῳ ᾧ¹⁶ εἶπεν ὁ Ἰησους.

23 Ὡς δε ἦν ἐν τοις Ἱεροσολυμοις ἐν τῷ Πᾶσχα, ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοι ἐπιστευσαν εἰς το ονομα αὐτου, θεωρουντες αὐτον τα σημεια ἃ ἐποιει. 24 Αὐτος δε ὁ Ἰησους οὐκ ἐπιστευεν ἑαυτον αὐτοις, δια το αὐτον γινωσκειν παντας, 25 και ὅτι οὐ χρεϊαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρησῃ περι του ἀνθρώπου, αὐτος γὰρ ἐγινωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

[Jesus and Nicodemus]

3.1 Ἦν δε ἀνθρώπος ἐκ των Φαρισαϊων, Νικοδημος ονομα αὐτω, ἀρχων των Ἰουδαιων. 2 Οὗτος ἦλθεν προς τον Ἰησουν νυκτος και εἶπεν αὐτω, “Ραββι, οἶδαμεν ὅτι ἀπο Θεου

¹ ἀνεωγοτα || ἀνεογοτα 1496,1559

² ο || --- 363

³ λεγη || λεγει 1559,1667,1700 || λεγοι 928,1334,1572

⁴ αὐτοις 480^c || αὐτη 480

⁵ το || τῷ 553

⁶ ἠδει || ἠδη 1075

⁷ συ || ἰ δε 1700

⁸ τετηρηκας || τετετηρηκας 1560

⁹ ἐμειναν || ἐμεινεν 1435

¹⁰ ἱερῳ || ἱερω 685

¹¹ φραγελλιον || φραγγελιον 141,685,1694,1700,2466 || φραγελιον 1075

¹² σχοιניων || σχοινιου 363,1435

¹³ δε || ουν 1496

¹⁴ καταφαγεται || κατεφαγεται 2503^c || κατεφαγε 1700

¹⁵ ἡμιν || ὑμιν 201,1667

¹⁶ ὦ || ο 2322

ελληλυθας διδασκαλος, ουδεις γαρ ταυτα τα σημεια δυναται ποιειν ἄ σὺ ποιεις εαν μὴ ἦ ὁ Θεός¹ μετ' αὐτου.” 3 Απεκριθη Ἰησους και ειπεν αὐτω, “Ἀμην, ἀμην λεγω σοι, εαν μὴ τις γεννηθη Ἀνωθεν, ου δυναται ιδειν² την βασιλειαν του Θεου.” 4 Λεγει προς αὐτον Νικοδημος: “Πως δυναται ανθρωπος γεννηθῆναι, γερων ὦν? Μὴ δυναται εἰς την κοιλίαν της μητρος αὐτου δευτερον εισελθειν και γεννηθῆναι?” 5 Απεκριθη Ἰησους: “Ἀμην, ἀμην λεγω σοι, εαν μὴ τις γεννηθη ἐξ ὕδατος και Πνευματος, ου δυναται εισελθειν εἰς την βασιλειαν του Θεου. 6 Το γεγεννημενον εκ της σαρκος σαρξ̄ εστιν, και το γεγεννημενον³ εκ του Πνευματος πνευμα εστιν. 7 Μὴ θαυμασης ὅτι ειπον σοι,⁴ ‘Δει ὑμας γεννηθῆναι Ἀνωθεν’.” 8 Το πνευμα ὅπου θελει πνει, και την φωνην αὐτου ακουεις, ἀλλ’ ουκ οιδας ποθεν ερχεται και που ὑπαγει. Οὕτως εστιν πας ὁ γεγεννημενος εκ του Πνευματος.”

9 Απεκριθη Νικοδημος και ειπεν αὐτω, “Πως δυναται ταυτα γενεσθαι?” 10 Απεκριθη Ἰησους και ειπεν αὐτω: “Σὺ εἶ ὁ διδασκαλος του Ἰσραηλ, και ταυτα ου γινωσκεις? 11 Ἀμην, ἀμην λεγω σοι ὅτι ὁ οὐδαμεν λαλουμεν και ὁ ἔωρακαμεν μαρτυρομεν, και την μαρτυριαν ἡμων ου λαμβανετε.⁵ 12 Εἰ τα επιγεια ειπον ὑμῖν και ου πιστευετε,⁶ πως εαν εἰπω ὑμῖν τα επουρανια πιστευσετε?⁷ 13 Και ουδεις αναβηκεν εἰς τον ουρανον εἰ μὴ ὁ εκ του ουρανου καταβας—ὁ Υἱος του Ανθρωπου, ὁ ὦν εν τῷ ουρανῷ. 14 Και, καθως Μωσης ὑψωσεν τον οφιν εν τη ερημῷ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τον Υἱον του Ανθρωπου, 15 ἵνα πας ὁ πιστευων εἰς αὐτον μὴ αποληται, ἀλλ’ εχη⁸ ζωην αιωνιον. 16 Οὕτως γαρ ηγαπησεν ὁ Θεος τον κοσμον ὥστε τον Υἱον αὐτου τον μονογενη εδωκεν, ἵνα πας ὁ πιστευων εἰς αὐτον μὴ αποληται, ἀλλ’ εχη⁹ ζωην αιωνιον. 17 Οὐ γαρ απεστειλεν ὁ Θεος τον Υἱον αὐτου εἰς τον κοσμον, ἵνα κρινῆ τον κοσμον ἀλλ’ ἵνα σωθῆ ὁ κοσμος δι’ αὐτου. 18 Ὁ πιστευων εἰς αὐτον ου κρινεται, ὁ δε μὴ πιστευων ἤδη κεκριται, ὅτι μὴ πεπιστευκεν εἰς το ονομα του μονογενοῦς Υἱου του Θεου.

19 “Αὕτη δε εστιν ἡ κρισις, ὅτι το φως ελληλυθεν εἰς τον κοσμον, και ηγαπησαν οἱ ανθρωποι μαλλον το σκοτος ἢ το φως, ἦν γαρ ποιηρα αὐτων τα εργα. 20 Πας γαρ ὁ φαυλα πρασσων μισει το φως και ουκ ερχεται προς το φως,¹⁰ ἵνα μὴ ελεγχθῆ¹¹ τα εργα αὐτου. 21 Ὁ δε ποιων την αληθειαν ερχεται προς το φως ἵνα φανερωθῆ αὐτου τα εργα, ὅτι εν¹² Θεῷ εστιν ειργασμενα.”

[John the baptizer testifies again]

22 Μετα ταυτα ηλθεν ὁ Ἰησους, και οἱ μαθηται αὐτου, εἰς την Ἰουδαιαν γην, και ἐκει¹³ διετριβεν μετ’ αὐτων¹⁴ και εβαπτιζεν. 23 Ἦν δε και Ἰωαννης βαπτιζων εν Αἰων, εγγυς του Σαλημ,¹⁵ ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκει. Και παρεγινοντο¹⁶ και εβαπτιζοντο· 24 ουπω γαρ ἦν¹⁷ βεβλημενος εἰς την¹⁸ φυλακην ὁ Ἰωαννης.

25 Εγενετο οὖν ζητησις εκ των μαθητων Ἰωαννου μετα Ἰουδαιου περι καθαρισμου. 26 Και ηλθον προς τον Ἰωαννην και ειπον αὐτω, “Ραββι, ὃς ἦν μετα σου περαν του Ἰορδανου, ὧ σὺ μεμαρτυρηκας¹⁹—ιδε, οὗτος βαπτιζει, και παντες ερχονται προς αὐτον!” 27 Απεκριθη Ἰωαννης και ειπεν: “Οὐ δυναται ανθρωπος λαμβανειν ουδεν εαν μὴ ἦ δεδομενον αὐτω²⁰ εκ του

¹ ἦ ο θεός || ~ 231 1496

² ιδειν || ἰδη 1617 (apparently)

³ εκ της σαρκος σαρξ̄ εστιν και το γεγεννημενον || --- 2322 (clear homoioteleuton, or -arcton, or both)

⁴ σοι || 1 οτι 2352

⁵ λαμβανετε || λαμβανεται 510

⁶ ου πιστευετε || ουκ επιστευσατε [5%] 141

⁷ πιστευσετε || πιστευσητε 1667

⁸ εχη 1686^{at} || εχει [40%] 824,1686,1700,1713,2322

⁹ εχη || εχει [30%] 824,1559,1686,1700,2322

¹⁰ The copyist of 480 skipped και ουκ ερχεται προς το φως due to homoioteleuton, presumably, but then caught himself and erased enough to copy the full text in a cramped hand.

¹¹ ελεγχθη 1667^c || ελεχθη 1617,1667

¹² εν || 1 τῷ 2322,2503

¹³ και ἐκει || κακει 547

¹⁴ μετ αὐτων || μετα των μαθητων αὐτου 1700

¹⁵ σαλημ || σαλειμ [39%] 1111

¹⁶ παρεγινοντο || παρεγεγοντο 1145

¹⁷ ἦν 1503^c || --- 1072,1503

¹⁸ την || --- 1700

¹⁹ μεμαρτυρηκας || μεμαρτυρικας 1339

²⁰ δεδομενον αὐτω || ~ 21 2466

ουρανου. 28 Αυτοι υμεις μοι μαρτυρειτε¹ οτι ειπον, 'Ουκ ειμι εγω ο Χριστος', αλλ' οτι 'Απεσταλμενος ειμι εμπροσθεν εκεινου'. 29 'Ο εχων την νυμφην νυμφιος εστιν· ο δε φιλος του νυμφιου, ο εστηκως και ακουων αυτου, χαρα χαιρει δια την φωνην του νυμφιου. Αύτη ουν η χαρα η εμη² πεπληρωται.³ 30 Εκεινον δει αυξανειν, εμε δε ελαττουσθαι.

31 "Ο Ανωθεν ερχομενος επανω παντων εστιν· ο ων εκ της γης εκ της γης εστιν, και εκ της γης λαλει. 'Ο εκ του ουρανου ερχομενος επανω παντων εστιν. 32 Και ο εωρακεν και ηκουσεν, τουτο μαρτυρει· και την μαρτυριαν αυτου ουδεις λαμβανει. 33 'Ο λαβων αυτου την μαρτυριαν εσφραγισεν οτι ο Θεος αληθης εστιν. 34 "Ον γαρ απεστειλεν ο Θεος τα ρηματα του Θεου λαλει, ου γαρ εκ μετρου διδωσιν ο Θεος το Πνευμα. 35 'Ο Πατηρ αγαπα τον Υιον και παντα δεδωκεν εν τη χειρι αυτου. 36 'Ο πιστευων εις τον Υιον εχει ζωην αιωνιον· ο δε απειθων τω Υιω ουκ οψεται⁴ την ζωην, αλλ' η οργη του Θεου μενει επ' αυτον."

[Jesus and the Samaritans]

4.1 'Ως ουν εγνω ο Ιησους οτι ηκουσαν οι Φαρισαιοι οτι Ιησους πλειονας μαθητας ποιει και βαπτιζει η⁵ Ιωαννης 2 (καιτοιγε Ιησους αυτος ουκ εβαπτιζεν, αλλ' οι μαθηται αυτου), 3 αφηκεν την Ιουδαιαν και απηλθεν εις την Γαλιλαιαν.

[The setting]

4 Εδει δε αυτον διερχεσθαι δια της Σαμαρειας. 5 Ερχεται ουν εις⁶ πολιν της Σαμαρειας λεγομενην Συχαρ, πλησιον του χωριου ου εδωκεν Ιακωβ Ιωσηφ τω υιω αυτου. 6 'Ην δε εκει πηγη του Ιακωβ. 'Ο ουν Ιησους, κεκοπιακως εκ της οδοποριας,⁷ εκαθεζετο ούτως επι⁸ τη πηγη. 'Ωρα ην ωσει εκτη.

[The woman]

7 Ερχεται γυνη εκ της Σαμαρειας⁹ αντλησαι υδωρ. Λεγει αυτη ο Ιησους, "Δος μοι πειν." 8 (Οι γαρ μαθηται αυτου απεληλυθεισαν¹⁰ εις την πολιν ινα τροφας αγορασωσιν.) 9 Λεγει ουν αυτω η γυνη η Σαμαρειτις, "Πως συ, Ιουδαιος ων, παρ' εμου πειν αιτεις, ουσης γυναικος Σαμαρειτιδος?" (ου γαρ συγχρωνται¹¹ Ιουδαιοι Σαμαρειταις). 10 Απεκριθη Ιησους και ειπεν αυτη: "Ει ηδεις την δωρεαν του Θεου, και τις εστιν ο λεγων σοι, 'Δος μοι πειν', συ ανητησας αυτον και εδωκεν αν σοι υδωρ ζων." 11 Λεγει αυτω η γυνη: "Κυριε, ουτε αντλημα εχεις, και το φρεαρ εστιν βαθυ· ποθεν ουν εχεις το υδωρ το ζων? 12 Μη συ μειζων ει του πατρος ημων Ιακωβ, ος εδωκεν ημιν¹² το φρεαρ και αυτος εξ αυτου επειν, και οι υιοι αυτου και τα θρεμματα αυτου?" 13 Απεκριθη Ιησους και ειπεν αυτη: "Πας ο πινων εκ του υδατος τουτου διψησει παλιν, 14 ος δ' αν πιη εκ του υδατος ου εγω δωσω αυτω ου μη διψηση¹³ εις τον αιωνα· αλλα το υδωρ ο¹⁴ δωσω αυτω γενησεται εν αυτω πηγη υδατος αλλομενου εις ζωην αιωνιον." 15 Λεγει προς αυτον η γυνη, "Κυριε,δος μοι τουτο το υδωρ! ινα μη διψω μηδε ερχωμαι¹⁵ ενθαδε αντλειν."

16 Λεγει αυτη ο Ιησους, "'Υπαγε, φωνησον τον ανδρα¹⁶ σου και ελθε ενθαδε". 17 Απεκριθη η γυνη και ειπεν, "Ουκ εχω ανδρα". Λεγει αυτη ο Ιησους: "Καλως ειπας οτι¹⁷ 'Ανδρα ουκ εχω', 18 πεντε γαρ ανδρας εσχες, και νυν ον εχεις ουκ εστιν σου ανηρ· τουτο αληθες¹⁸ ειρηκας." 19 Λεγει αυτω η γυνη: "Κυριε, θεωρω οτι προφητης ει συ. 20 Οι πατερες ημων εν τω ορει τουτω προσεκυνησαν, και υμεις λεγετε οτι εν 'Ιεροσολυμοις εστιν ο τοπος

¹ μοι μαρτυρειτε || ~ 21 928,1334,1572,1667,1700 || 2 2466

² εμη || εμοι 1384

³ η εμη πεπληρωται || ~ 312 2466

⁴ οψεται || οψετε 1700

⁵ η || ι ο 128,789

⁶ εις || ι την 2466

⁷ οδοποριας || οδοποριας 2122

⁸ επι || εν 479,1384

⁹ γυνη εκ της σαμαρειας 1334^c || ~ 2341 1334

¹⁰ απεληλυθεισαν || απεληλυθησαν 479^c;2466

¹¹ συγχρωνται || ι οι 553,2466

¹² ημιν || υμιν 35 (apparently)

¹³ διψηση || διψησει 1700

¹⁴ ο 1503^c || ι εγω 824,1339,1503

¹⁵ ερχωμαι || ερχομαι 1496,2466

¹⁶ ανδρα || ανδραν 1667

¹⁷ οτι || --- 1700

¹⁸ αληθης || αληθως 547

όπου δει προσκυνειν.”¹ 21 Λεγει αυτη ό Ιησους: “Γυναι, πιστευσον μοι ότι ερχεται ώρα ότε² ουτε εν τω ορει τουτω ουτε εν Ίεροσολυμοις προσκυνησετε³ τω Πατρι. 22 Ύμεις προσκυνειτε ό ουκ οιδατε· ήμεις⁴ προσκυνουμεν ό οιδαμεν, ότι ή σωτηρια εκ των Ιουδαιων εστιν. 23 Αλλ’ ερχεται ώρα, και νυν εστιν, ότε οί αληθινοι προσκυνηται προσκυνησουσιν τω Πατρι εν πνευματι και αληθεια· και γαρ ό Πατηρ τοιουτους ζητει τους προσκυνουντας αυτον. 24 Πνευμα ό Θεος, και τους προσκυνουντας αυτον εν πνευματι και αληθεια δει προσκυνειν.”

25 Λεγει αυτω ή γυνη: “Οιδα ότι Μεσσιας ερχεται” (ό λεγομενος Χριστος). “Όταν ελθη εκεινος, αναγγελει ήμιν⁵ παντα.” 26 Λεγει αυτη ό Ιησους, “Εγω ειμι, ό λαλων σοι.”

[The disciples]

27 Και επι τουτω ηλθον οί μαθηται αυτου, και εθαυμασαν ότι μετα γυναικος⁶ ελαλει· ουδεις μεντοι ειπεν, “Τί ζητεις?” ή “Τί λαλεις μετ’ αυτης?” 28 Αφηκεν ουν την ύδριαν αυτης ή γυνη και απηλθεν εις την πολιν, και λεγει τοις ανθρωποις: 29 “Δευτε, ιδετε ανθρωπον ός ειπεν μοι παντα όσα εποιησα! Μητι ούτος εστιν ό Χριστος?” 30 Εξηλθον εκ της πολεως και ηρχοντο προς αυτον.

31 Εν δε τω μεταξυ ηρωτων αυτον οί μαθηται αυτου λεγοντες, “Ραββι, φαγε”. 32 Ό δε ειπεν αυτοις, “Εγω βρωσιν εχω φαγειν ήν ύμεις ουκ οιδατε”. 33 Ελεγον ουν οί μαθηται προς αλληλους, “Μη τις ηνεγκεν αυτω φαγειν?” 34 Λεγει αυτοις ό Ιησους: “Εμον βρωμα εστιν ίνα ποιω το θελημα του πεμφαντος με και τελειωσω αυτου το εργον. 35 Ουχ ύμεις λεγετε ότι⁷ “Τετραμηνος εστιν και ό θερισμος ερχεται”? Ιδου, λεγω ύμιν, επαρατε τους οφθαλμους ύμων και θεασασθε τας χωρας, ότι λευκαι εισιν προς θερισμον ηδη! 36 Και ό θεριζων μισθον λαμβανει και συναγει καρπον εις ζωνη αιωνιον, ίνα και ό σπειρων όμου χαιρη⁸ και ό θεριζων. 37 Εν γαρ τουτω ό λογος εστιν ό αληθινος ότι ‘Αλλος εστιν ό σπειρων και αλλος ό θεριζων’: 38 εγω απεστειλα ύμας θεριζειν ό ουχ ύμεις κεκοπιακατε· αλλοι κεκοπιακασιν, και ύμεις εις τον κοπον αυτων εισεληλυθατε.”

[The Samaritans]

39 Εκ δε της πολεως εκεινης πολλοι επιστευσαν εις αυτον των Σαμαρειτων δια τον λογον της γυναικος, μαρτυρουσης ότι “Ειπεν μοι παντα όσα εποιησα!” 40 Ός ουν ηλθον προς αυτοι⁹ οί Σαμαρειται, ηρωτων¹⁰ αυτον¹¹ μιναι παρ’ αυτοις· και εμεινεν εκει δυο ήμερας. 41 Και πολλω πλειους επιστευσαν δια τον λογον αυτου, 42 τη τε γυναικι ελεγον ότι “Ουκετι δια την σην λαλιαν πιστευομεν, αυτοι γαρ ακηκοαμεν, και οιδαμεν ότι ούτος εστιν αληθως ό Σωτηρ του κοσμου, ό Χριστος.”

[Jesus in Galilee]

4.43 Μετα δε τας¹² δυο ήμερας εξηλθεν εκειθεν και απηλθεν εις την Γαλιλαιαν. 44 (Αυτος γαρ ό Ιησους εμαρτυρησεν¹³ ότι προφητης εν τη ιδια πατριδι τιμην ουκ εχει.) 45 Ότε ουν ηλθεν εις την Γαλιλαιαν, εδεξαντο αυτον οί Γαλιλαιοι, παντα έωρακοτες α¹⁴ εποιησεν εν Ίεροσολυμοις, εν τη έορτη· και αυτοι γαρ ηλθον εις την έορτην.

[Jesus heals at a distance]

46 Ηλθεν ουν¹⁵ παλιν ό Ιησους¹⁶ εις την Κανα της Γαλιλαιας, όπου εποιησεν το ύδωρ οινον. Και ήν τις βασιλικος ού ό υίος ησθενει εν Καπερναουμ.¹⁷ 47 Ούτος ακουσας ότι Ιησους ήκει εκ της Ιουδαιας εις την Γαλιλαιαν, απηλθεν προς αυτον και ηρωτα αυτον ίνα καταβη και

¹ εστιν ο τοπος οπου δει προσκυνειν || ~ 56 εκει 123 1700

² οτε || οτι 2466

³ προσκυνησετε || προσκυνησεται 1560

⁴ ημεις || υμεις 2466

⁵ ημιν || υμιν 1111

⁶ γυναικος || γυναιος 480

⁷ οτι || 1 ετι [65%] 18:480,696,1111,2503,2765

⁸ χαιρη || χαιρει 1700

⁹ αυτον || αυτων 1384

¹⁰ ηρωτων || ηρωτων 2322

¹¹ αυτον || --- 1435

¹² τας || --- 1700

¹³ εμαρτυρησεν || εμαρτυρισεν 1686

¹⁴ α || οσα 547

¹⁵ ουν || --- 201

¹⁶ παλιν ο ιησους || ~ 231 [15%] 201

¹⁷ καπερναουμ || καρπερναουμ 1686,2503

ιασηται αυτου τον υιον, ημελλεν¹ γαρ αποθνησκειν. 48 Ειπεν ουν² ο Ιησους προς αυτον, “Εαν μη σημεια και τερατα ιδητε, ου μη πιστευσητε!” 49 Λεγει προς αυτον ο βασιλικος, “Κυριε, καταβηθι πριν αποθαινειν το παιδιον μου!” 50 Λεγει αυτω ο Ιησους, “Πορευου· ο υιος σου ζη”. Και επιστευσεν ο ανθρωπος τω λογω ω̄ ειπεν αυτω ο Ιησους, και επορευετο. 51 Ηδη δε αυτου καταβαινοντος, οι δουλοι αυτου απηνητησαν αυτω και απηγγειλαν λεγοντες, οτι “Ο παις σου ζη!” 52 Επυθετο ουν παρ’ αυτων την ωραν εν η̄ κομψοτερον³ εσχεν. Και ειπον αυτω οτι⁴ “Χθες ωραν εβδομην αφηκεν αυτον ο πυρετος”. 53 Εγνω ουν ο πατηρ οτι εν εκεινη τη ωρα εν η̄ ειπεν αυτω ο Ιησους οτι “Ο υιος σου ζη”. Και επιστευσεν αυτος και η̄ οικια αυτου ολη. 54 Τουτο παλιν δευτερον σημειον εποιησεν ο Ιησους, ελθων εκ της Ιουδαιας εις την Γαλιλαιαν.

[Jesus returns to Jerusalem—Passover, 28 AD]

5.1 Μετα ταυτα η̄ν η̄⁵ εορτη των Ιουδαιων, και ανεβη ο Ιησους εις Ιεροσολυμα.

[The pool of Bethesda]

2 Εστιν δε εν τοις Ιεροσολυμοις, επι τη Προβατικη,⁷ κολυμβηθρα η̄ επιλεγομειη Ἐβραϊστι⁸ Βηθεσδα, πεντε στοας εχουσα. 3 Εν ταυταις κατεκειτο πληθος πολυ των ασθενουντων—τυφλων, χωλων, ξηρων—εκδεχομενων την του υδατος κινησιν· 4 αγγελος γαρ κατα καιρον κατεβαινειν εν τη κολυμβηθρα και εταρασσειν το υδωρ—ο ουν πρωτος εμβας μετα την ταραχην του υδατος υγιης εγινετο⁹ ω̄ δηποτε κατειχετο νοσηματι.

[The man selected for healing]

5 Ἦν δε τις ανθρωπος εκει τριακοντα οκτω ετη εχων εν τη ασθειαια. 6 Τουτον ιδων ο Ιησους κατακειμενον, και γνους οτι πολυν ηδη χρονον εχει, λεγει αυτω, “Θελεις υγιης γενεσθαι?” 7 Απεκριθη αυτω ο ασθεων, “Κυριε, ανθρωπον ουκ εχω ινα, οταν ταραχθη το υδωρ, βαλη με εις την κολυμβηθραν, εν ω̄ δε ερχομαι εγω, αλλος προ εμου καταβαινει.” 8 Λεγει αυτω ο Ιησους, “Εγειραι, αρων τον κραββατον σου και περιπατει!”¹⁰ 9 Και ευθεως εγενετο υγιης ο ανθρωπος και η̄ρεν τον κραββατον αυτου και περιεπατει. 10 Ἦν δε σαββατον εν εκεινη τη η̄μερα· ελεγον ουν οι Ιουδαιοι τω τεθεραπευμενω:¹¹ “Σαββατον εστιν! Ουκ εξεστιν σοι αραι τον κραββατον.” 11 Απεκριθη αυτοις, “Ο ποιησας με υγιη—εκεινος μοι ειπεν, Ἐρων τον κραββατον σου και περιπατει.” 12 Ηρωτησαν ουν αυτον, “Τίς εστιν ο ανθρωπος ο¹² ειπων σοι, Ἐρων τον¹³ κραββατον σου και περιπατει?” 13 Ὁ δε ιαθεις ουκ η̄δει τίς εστιν, ο γαρ Ιησους εξενευσεν, οχλου οντος εν τω τοπω.

14 Μετα ταυτα¹⁴ ε̄ρισκει αυτον ο Ιησους εν τω ιερω και ειπεν αυτω: “Ιδε, υγιης γεγονας. Μηκετι αμαρτανε, ινα μη χειρον τι σοι γεινηται.”¹⁵ 15 Απηλθεν ο ανθρωπος και ανηγγειλεν¹⁶ τοις Ιουδαιοις οτι Ιησους εστιν ο ποιησας αυτον υγιη.

[The Jews want to kill Jesus]

16 Και δια τουτο εδιωκον τον Ιησουν οι Ιουδαιοι και εζητουν αυτον αποκτειναι, οτι ταυτα εποιει εν σαββατω. 17 Ὁ δε Ιησους απεκρινατο αυτοις, “Ο Πατηρ μου εως αρτι εργαζεται, καγω εργαζομαι”. 18 Δια τουτο ουν μαλλον εζητουν αυτον οι Ιουδαιοι αποκτειναι, οτι ου μονον ελυνεν το σαββατον αλλα και Πατερα ιδιον ελεγεν τον Θεον, ισον εαυτον ποιων τω Θεω!

[Jesus addresses the Jews]

[He affirms His equality with the Father]

¹ ημελλεν || ημελε 1686 || εμελλε 1667

² ουν || --- 1700

³ κομψοτερον || κομψωτερον 1617

⁴ οτι || --- 553

⁵ η̄ || οι 1617

⁶ η̄ || εν τη 547 || --- [50%] 1075

⁷ προβατικη || προβαοτικη 2466

⁸ εβραϊστι || εβραϊστη 1339,1700,2466

⁹ εγινετο || εγενετο 128,1667

¹⁰ 1667 is missing 5:9–24.

¹¹ τεθεραπευμενω || τεθεραπευμενον 1686

¹² ανθρωπος ο || --- 547^c

¹³ τον || το 2503

¹⁴ μετα ταυτα || μεταυτα 1560 (from one line to the next)

¹⁵ γεινηται 1686^{ab} || γεινοται 1686

¹⁶ ανηγγειλεν || ανηγγελε 83

19 Απεκρινατο ουν ὁ Ἰησους και ειπεν αυτοις: “Αμην, αμην λεγω ὑμιν, ου δυναται ὁ Υἱος ποιειν αφ’ ἑαυτου ουδεν, εαν μη τι βλεπη¹ τον Πατερα ποιουντα· ἃ γαρ αν εκεινος ποιη, ταυτα και ὁ Υἱος ὁμοιως ποιει. 20 Ὁ γαρ Πατηρ φιλει τον Υἱον και παντα δεικνυσιν αυτω ἃ αυτος ποιει· και μειζονα τουτων δειξει² αυτω εργα, ινα ὑμεις θαυμαζητε.³ 21 Ὡσπερ γαρ ὁ Πατηρ εγειρει τους νεκρους και ζωοποιει, οὕτως και ὁ Υἱος οὐς θελει ζωοποιει. 22 Ουδε γαρ ὁ Πατηρ κρινει ουδενα αλλα την κρισιν πασαν δεδωκεν τω Υἱω, 23 ινα παντες τιμωσιν τον Υἱον καθως τιμωσιν τον Πατερα. Ὁ μη τιμων τον Υἱον ου τιμα τον Πατερα τον πεμφαντα αυτον.

[The Son is the Just Judge]

24 “Αμην, αμην λεγω ὑμιν ὅτι ὁ τον λογον⁴ μου ακουων και πιστευων τω πεμφαντι με εχει ζωην αιωνιον· και εις κρισιν ουκ ερχεται αλλα μεταβηθη εκ του θανατου εις την ζωην.

25 “Αμην, αμην λεγω ὑμιν⁵ ὅτι ερχεται ὥρα, και νυν εστιν, ὅτε οἱ νεκροι ακουσονται της φωνης του Υἱου του Θεου, και οἱ ακουσαντες ζησονται. 26 Ὡσπερ γαρ ὁ Πατηρ εχει ζωην εν ἑαυτω, οὕτως εδωκεν και τω Υἱω ζωην εχειν εν ἑαυτω· 27 και εξουσιαν εδωκεν αυτω και κρισιν ποιειν, ὅτι υἱος ανθρωπου εστιν. 28 Μη θαυμαζετε τουτο, ὅτι ερχεται ὥρα εν ἣ παντες οἱ εν τοις μηνειοις ακουσονται της φωνης αυτου 29 και εκπορευσονται—οἱ τα αγαθα ποιησαντες εις αναστασιν ζωης, οἱ δε τα φαυλα πραξαντες εις αναστασιν κρισεως. 30 Ου δυναμαι εγω ποιειν απ’ εμαυτου ουδεν. Καθως ακουω,⁶ κρινω, και ἡ κρισις ἡ εμη δικαια εστιν, ὅτι ου ζητω το θελημα το εμον αλλα το θελημα του πεμφαντος με Πατρος.

[Four witnesses to Jesus]

31 “Εαν⁷ εγω μαρτυρω περι εμαυτου, ἡ μαρτυρια μου ουκ εστιν αληθης. 32 Αλλος εστιν ὁ μαρτυρων περι εμου, και οίδα ὅτι αληθης εστιν ἡ μαρτυρια ἣν μαρτυρει περι εμου. 33 Ὑμεις απεσταλκατε προς Ιωαννην και μεμαρτυρηκεν⁸ τη αληθεια. 34 Εγω δε ου παρα ανθρωπου την⁹ μαρτυριαν λαμβανω· αλλα ταυτα λεγω ινα ὑμεις σωθητε. 35 Εκεινος ἦν ὁ λυχνος, ὁ καιομενος και φαινων, ὑμεις δε ηθελησατε αγαλλιαθηναι προς ὥραν εν τω φωτι αυτου. 36 Εγω δε εχω την μαρτυριαν μειζω του Ιωαννου, τα γαρ εργα ἃ εδωκεν¹⁰ μοι ὁ Πατηρ ινα τελειωσω αυτα—αυτα τα εργα ἃ εγω ποιω—μαρτυρει περι εμου ὅτι ὁ Πατηρ με απεσταλκεν.^{11,12}

37 “Και ὁ πεμφας με Πατηρ, αυτος μεμαρτυρηκεν περι εμου. Ουτε φωνην αυτου ακηκοατε πωποτε ουτε ειδος αυτου ἑωρακατε. 38 Και τον λογον αυτου ουκ εχετε μενοντα εν ὑμιν, ὅτι ὄν απεστειλεν εκεινος, τουτω ὑμεις ου πιστευετε. 39 Ερευνατε¹³ τας Γραφας ὅτι ὑμεις δοκειτε εν αυταις¹⁴ ζωην αιωνιον εχειν, και εκειναι εισιν αι μαρτυρουσαι περι εμου. 40 Και ου θελετε ελθειν προς με ινα ζωην¹⁵ εχητε.

[The Jews are accused by Moses]

41 “Δοξαν παρα ανθρωπων¹⁶ ου λαμβανω. 42 Αλλ’ εγνωκα ὑμας, ὅτι την αγαπην του Θεου ουκ εχετε εν ἑαυτοις. 43 Εγω εληλυθα εν τω ονοματι του Πατρος μου, και ου λαμβανετε με· εαν αλλος ελθη εν τω ονοματι τω ιδιω, εκεινον ληψεσθε. 44 Πως δυνασθε ὑμεις πιστευσαι, δοξαν παρα ανθρωπων λαμβανοντες και την δοξαν την παρα του μονου Θεου ου ζητειτε?

45 “Μη δοκειτε ὅτι εγω κατηγορησω ὑμων προς τον Πατερα· εστιν ὁ κατηγορων ὑμων, Μωσης, εις ὃν ὑμεις ηλπικατε. 46 Ει γαρ επιστευετε Μωσει, επιστευετε αν εμοι, περι εμου

¹ βλεπη || βλεπει [30%] 553,2322,2352

² δειξει || δειξη 553

³ θαυμαζητε || θαυμαζηται 1384,2503

⁴ τον λογον || των λογων 547^c

⁵ 1461 is missing one folio, 5:25-37.

⁶ ακουω || ακουου 2466

⁷ εαν || 1 γαρ 1700,2122,2352

⁸ μεμαρτυρηκεν || μεμαρτυρικε 1686

⁹ την || --- 1700

¹⁰ εδωκεν || δεδωκεν [5%] 141

¹¹ με απεσταλκεν || ~ 21 1700

¹² απεσταλκεν || απεστειλε 363

¹³ ερευνατε 1700^c || ερευναται 1700

¹⁴ αυταις || αυτοις 1700

¹⁵ ζωην || 1 αιωνιον 547^c

¹⁶ ανθρωπων || ανθρωπου 363,510,1117,1435

γὰρ ἐκεῖνος ἐγράψεν. 47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκεῖνου γραμμασιν¹ οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε?”

[Jesus is back in Galilee]

6.1 Μετὰ ταῦτα ἀπηλθεν ὁ Ἰησοῦς περὶν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, τῆς Τιβεριαδος.

2 Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἔωρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα² ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 Ἀνηλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος³ Ἰησοῦς καὶ ἐκεῖ ἐκαθῆτο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4 (Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.)

[Food for 15.000]

5 Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς οφθαλμούς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἐρχεται⁴ πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, “Ποθεν ἀγορασόμεν⁵ ἄρτους ἵνα φαγῶσιν οὗτοι;” 6 Τοῦτο δὲ εἶπεν πειραζὼν αὐτὸν, αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἠμελλεν⁶ ποιεῖν. 7 Ἀπεκριθὴ αὐτῷ Φίλιππος, “Διακοσίων δηνარიῶν ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχὺ τι λάβῃ”. 8 Λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου: 9 “Ἔστιν παιδαριὸν ἐν ᾧδε ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ψαρία, ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους;”

10 Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς, “Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν”. Ἦν δὲ χορτὸς πολὺς ἐν τῷ τόπῳ· ἀνεπέσον οὖν οἱ ἄνδρες, τὸν ἀριθμὸν ᾧσει πεντακισχίλιοι. 11 Ἐλάβεν δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοὺς ἀνακειμένους· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ψαριῶν, ὅσον ἠθέλον. 12 Ὡς δὲ ἐνεπλησθήσαν λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Συναγαγετε τὰ περισσεύσαντα τῶν κλάσμάτων, ἵνα μὴ τι ἀποληται”. 13 Συνήγαγον οὖν καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλάσμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων ἃ ἐπερίσευσεν τοῖς βεβρωκόσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, εἶπον ὅτι “Οὗτος ἐστὶν ἀληθῶς ὁ Προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον”. 15 Ἰησοῦς οὖν, γινούς ὅτι μέλλουσιν ἐρχεσθαι καὶ ἄρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλεῖα, ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτοῦ μόνος.

[Jesus walks on water]

16 Ὡς δὲ ὄψια ἐγένετο, κατεβῆσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θαλάσσαν, 17 καὶ ἐμβαίντες εἰς τὸ πλοῖον⁷ ἤρχοντο περὶν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναοῦμ. Καὶ σκοτία ἤδη ἐγένετο, καὶ οὐκ ἐληλυθεὶ πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. 18 Ἦ τε θαλάσσα ἀνεμοῦ μεγάλου πνεόντος διηγείρετο. 19 Ἐληλακότες οὖν ὡς⁸ σταδίους εικοσὶ πέντε ἢ τριακόντα, θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατούντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινομένον,⁹ καὶ ἐφοβήθησαν. 20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, “Ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβείσθε!”¹⁰ 21 Ἦθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν¹¹ εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθεὶς τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπήγον.

22 Τῆ ἑπαυριῶν ὁ ὄχλος ὃ ἔστηκως περὶν τῆς θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοιαριὸν ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν, ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνεβῆσαν¹² οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθεν¹³ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς¹⁴ εἰς τὸ πλοιαριὸν ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπηλθον—23 ἀλλὰ δὲ ἦλθεν¹⁵ πλοιαρία ἐκ Τιβεριαδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου¹⁶ ἐφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου—24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστὶν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνεβῆσαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοία καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοῦμ, ζητούντες τὸν Ἰησοῦν. 25 Καὶ εὗροντες αὐτὸν περὶν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, “Ῥαββί, ποτε ᾧδε γεγόνας;”¹⁷

¹ γραμμασιν || ρημασιν 402

² αὐτοῦ τὰ σημεῖα || ~ 231 1700

³ ὄρος 141^c || --- [1%] 141

⁴ ἐρχεται || ἐρχεσθε 1339

⁵ ἀγορασόμεν || ἀγορασώμεν [40%] 141,2122

⁶ ἠμελλεν || ἐμελλε 685

⁷ πλοῖον || πλεῖον 696

⁸ ὡς || --- 363 || ὡσει 1700

⁹ γινομένον || γενομένον 128,685,1700

¹⁰ φοβείσθε || φοβεί 1496 (from one page to the next)

¹¹ λαβεῖν αὐτὸν || ~ 21 1700

¹² ἐνεβῆσαν || ἀνεβῆσαν 1700

¹³ συνεισηλθεν || συνήλθε 789,1713

¹⁴ ὁ Ἰησοῦς 2466^c || --- 2466

¹⁵ ἦλθεν || ἀπηλθε 1461

¹⁶ ὅπου || οὐ 1686

¹⁷ γεγόνας || παραγεγόνας 547

[The Bread of Life]

26 Απεκριθη αυτοις ὁ Ἰησους και ειπεν: “Αμην, αμην λεγω ὑμιν, ζητειτε με, ουχ ὅτι ειδετε σημεια, αλλ’ ὅτι εφαγετε εκ των αρτων και εχορτασθητε. 27 Εργαζεσθε μη την βρωσιν την απολλυμενην αλλα την βρωσιν¹ την μενουσαν εις ζωην αιωνιον, ἣν ὁ Υἱος του Ανθρωπου ὑμιν δωσει· τουτον γαρ ὁ Πατηρ εσφραγισεν ὁ Θεος.” 28 Ειπον ουν προς αυτον, “Τί ποιωμεν ἵνα εργαζωμεθα² τα εργα του Θεου?” 29 Απεκριθη³ Ἰησους και ειπεν αυτοις, “Τουτο εστιν το εργον του Θεου, ἵνα πιστευσητε εις ὃν απεστειλεν εκεινος”. 30 Ειπον ουν αυτω: “Τί ουν ποιεις συ⁴ σημειον ἵνα ιδωμεν και πιστευσωμεν σοι? Τί εργαζη? 31 Οἱ πατερες ἡμων το μαννα εφαγον εν τη ερημω, καθως εστιν γεγραμμενον: ‘Αρτον εκ του ουρανου εδωκεν αυτοις φαγειν’.”

32 Ειπεν ουν αυτοις ὁ Ἰησους: “Αμην, αμην λεγω ὑμιν, ου Μωσης δεδωκεν ὑμιν⁵ τον αρτον εκ του ουρανου, αλλ’ ὁ Πατηρ μου διδωσιν⁶ ὑμιν τον αρτον⁷ εκ του ουρανου τον αληθινον. 33 Ὁ γαρ αρτος του Θεου εστιν ὁ καταβαινων εκ του ουρανου και ζωην διδους τω κοσμω.” 34 Ειπον ουν⁸ προς αυτον, “Κυριε, παντοτεδος ἡμιν τον αρτον τουτον”. 35 Ειπεν δε αυτοις ὁ Ἰησους: “Ἐγω ειμι ὁ αρτος της ζωης. Ὁ ερχομενος προς με ου μη πειναση, και ὁ πιστευων εις εμε ου μη διψηση πωποτε. 36 Αλλ’ ειπον ὑμιν ὅτι και ἔωρακατε με, και ου πιστευετε. 37 Παν ὃ διδωσιν μοι ὁ Πατηρ προς εμε ἤξει, και τον ερχομενον προς με ου μη εκβαλω⁹ εξω. 38 Ὅτι καταβεβηκα εκ του ουρανου, ουχ ἵνα ποιω το θελημα το εμον αλλα το θελημα¹⁰ του πεμφιαντος με. 39 Τουτο δε εστιν το θελημα του πεμφιαντος με Πατρος, ἵνα παν ὃ δεδωκεν μοι μη απολεσω εξ αυτου, αλλα αναστησω αυτο¹¹ εν τη εσχατη ἡμερα. 40 Τουτο δε εστιν το θελημα του πεμφιαντος με, ἵνα πας ὁ θεωρων τον Υἱον και πιστευων εις αυτον εχη¹² ζωην αιωνιον, και αναστησω αυτον εγω τη εσχατη ἡμερα.”

41 Εγογγυζον ουν οἱ¹³ Ιουδαιοι περι αυτου ὅτι ειπεν,¹⁴ “Ἐγω ειμι ὁ αρτος ὁ καταβας εκ του ουρανου”. 42 Και ελεγον: “Ουχ οὗτος εστιν Ἰησους ὁ υἱος Ἰωσηφ, οὗ ἡμεεις οιδαμεν τον πατερα και την μητερα? Πως ουν λεγει οὗτος ὅτι ‘Εκ του ουρανου καταβεβηκα’?”

43 Απεκριθη ουν ὁ Ἰησους και ειπεν αυτοις: “Μη γογγυζετε μετ’ αλληλων. 44 Ουδεις δυναται¹⁵ ελθειν προς με εαν μη ὁ Πατηρ ὁ¹⁶ πεμφας με ἔλκυση αυτον, και εγω αναστησω αυτον εν¹⁷ τη εσχατη ἡμερα. 45 Εστιν¹⁸ γεγραμμενον εν τοις Προφηταις, ‘Και¹⁹ εσονται παντες διδακτοι Θεου’. Πας ουν ὁ ακουων παρα του Πατρος και μαθων ερχεται²⁰ προς με. 46 (Ουχ ὅτι τον Πατερα τις ἔωρακεν, ει μη ὁ ων παρα του Θεου—οὗτος ἔωρακεν τον Πατερα.) 47 Αμην, αμην λεγω ὑμιν: ὁ²¹ πιστευων εις εμε εχει ζωην αιωνιον!

48 “Ἐγω ειμι ὁ αρτος της ζωης. 49 Οἱ πατερες ὑμων εφαγον το μαννα εν τη ερημω, και απεθανον. 50 Οὗτος εστιν ὁ αρτος ὁ εκ του ουρανου καταβαινων,²² ἵνα τις εξ αυτου φαγη και μη αποθανη. 51 Εγω ειμι ὁ αρτος ὁ ζων ὁ εκ του ουρανου καταβας. Εαν τις φαγη εκ τουτου του αρτου, ζησεται εις τον αιωνα. Και, ὁ αρτος δε ὃν εγω δωσω ἢ σαρξ μου εστιν, ἣν εγω δωσω ὑπερ της του κοσμου ζωης.”

¹ την βρωσιν || --- 1700

² εργαζωμεθα || εργαζομεθα 1617

³ απεκριθη || 1 ο [30%] 201

⁴ συ || --- [10%] 201,1700

⁵ ὑμιν || --- 2352 || ἡμιν 1700

⁶ διδωσιν || διδοσιν 480

⁷ αρτον || 1 τον 1700

⁸ ουν || --- 553 (from one page to the next)

⁹ εκβαλω || εκβαλλω 18,1617,1700,2122,2466

¹⁰ το θελημα || --- 204

¹¹ αυτο || αυτου [50%] 2322

¹² εχη || εχει 1700

¹³ οι || --- 1667

¹⁴ ειπεν || 1 οτι 1713

¹⁵ δυναται || δυνατε 2352

¹⁶ ο || --- 128

¹⁷ εν || --- [10%] 1117

¹⁸ εστιν || εστη 1560

¹⁹ και || --- 1117 (from one line to the next)

²⁰ ερχεται 1700^c || ερχετε 1700

²¹ ο 547^c || 11 547

²² καταβαινων || καταβαινον 1700

[Chew flesh, drink blood]

52 Εμαχοντο ουν προς αλληλους οι Ιουδαιοι λεγοντες, “Πως δυναται ουτος ημιν δουναι την σαρκα φαγειν?” 53 Ειπεν ουν αυτοις ο Ιησους: “Αμην, αμην λεγω υμιν, εαν μη φαγητε την σαρκα του Υιου του Ανθρωπου και πιητε αυτου το αιμα, ουκ εχετε ζωην εν εαυτοις. 54 ‘Ο τρωγων μου την σαρκα και πινων μου το αιμα εχει ζωην αιωνιον, και εγω αναστησω αυτον¹ τη εσχατη ημερα. 55 ‘Η γαρ σαρχ μου αληθως² εστιν βρωσις, και το αιμα μου αληθως εστιν ποσις. 56 ‘Ο τρωγων μου την σαρκα και πινων μου το αιμα εν εμοι μενει καγω εν αυτω. 57 Καθως απεστειλεν³ με ο ζων Πατηρ καγω ζω δια τον Πατερα, και ο τρωγων με, κακεινος ζησεται δι’ εμε. 58 Ουτος εστιν ο αρτος ο εκ του ουρανου καταβας—ου καθως εφαγον οι πατερες υμων το μαννα και απεθανον· ο τρωγων μου⁴ τουτον τον αρτον ζησεται εις τον αιωνα.” 59 Ταυτα ειπεν εν συναγωγη διδασκων εν Καπερναουμ.

[Jesus loses many followers]

60 Πολλοι ουν ακουσαντες εκ των μαθητων αυτου ειπον: “Σκληρος εστιν ουτος ο λογος! Τίς δυναται αυτου ακουειν?” 61 Ειδως δε ο Ιησους εν εαυτω οτι γογγυζουσιν⁵ περι τουτου οι μαθηται αυτου, ειπεν αυτοις: “Τουτο υμας σκανδαλιζει⁶ 62 Εαν ουν θεωρητε τον Υιον του Ανθρωπου αναβαινοντα οπου ην το προτερον? 63 Το Πνευμα εστιν το ζωοποιουν· η σαρχ ουκ ωφελει⁷ ουδεν. Τα ρηματα α εγω λαλω υμιν πνευμα εστιν, και ζωη εστιν. 64 Αλλ’ εισιν εξ υμων τινες οι ου πιστευουσιν.” (Ηδει γαρ εξ αρχης ο Ιησους τινες εισιν οι μη πιστευοντες, και τις εστιν ο παραδωσων αυτον.) 65 Και ελεγεν, “Δια τουτο ειρηκα υμιν οτι ουδεις δυναται ελθειν προς με εαν μη η δεδομενον αυτω⁸ εκ του Πατρος μου.”

66 Εκ τουτου πολλοι απηλθον των μαθητων αυτου⁹ εις τα οπισω και ουκετι μετ’ αυτου περιεπατουν. 67 Ειπεν ουν¹⁰ ο Ιησους τοις¹¹ δωδεκα, “Μη και υμεις θελετε υπαγειν?” 68 Απεκριθη ουν αυτω Σιμων Πετρος: “Κυριε, προς τина απελευσομεθα?¹² ‘Ρηματα ζωης αιωνιου εχεις. 69 Και ημεις πεπιστευκαμεν και εγνωκαμεν οτι συ ει ο Χριστος, ο Υιος του Θεου του ζωντος!” 70 Απεκριθη αυτοις: “Ουκ εγω υμας τους δωδεκα εξελεξαμην?¹³ Και εξ υμων εις¹⁴ διαβολος εστιν.” 71 Ελεγεν δε τον Ιουδαν¹⁵ Σιμωνος Ισκαριωτην, ουτος γαρ εμελλεν αυτον παραδιδουαι, εις ων εκ των δωδεκα.

[Passover, 29 AD]

7.1 Και περιεπατει ο Ιησους μετα ταυτα¹⁶ εν τη Γαλιλαια· ου γαρ ηθελεν εν τη Ιουδαια περιπατειν οτι εζητουν αυτον οι Ιουδαιοι αποκτειναι.

[Jesus and His brothers]

2 ‘Ην δε εγγυς η εορτη των Ιουδαιων η Σκηνοπηγια. 3 Ειπον ουν προς αυτον οι αδελφοι αυτου: “Μεταβηθι εντευθεν και υπαγε εις την Ιουδαιαν, ινα και οι μαθηται σου θεωρησωσιν τα εργα α ποιεις· 4 ουδεις γαρ εν κρυπτω τι ποιει και ζητει αυτος εν παρρησια ειναι. Ει ταυτα ποιεις, φανερωσον σεαυτον τω κοσμω!” 5 Ουδε¹⁷ γαρ οι αδελφοι αυτου επιστευον εις αυτον.

6 Λεγει ουν αυτοις ο Ιησους: “‘Ο καιρος ο εμος ουπω παρεστιν, ο δε καιρος ο υμετερος παντοτε εστιν ετοιμος. 7 Ου δυναται ο κοσμος μισειν υμας, εμε δε μισει οτι εγω μαρτυρω περι αυτου οτι τα εργα αυτου ποιηρα εστιν. 8 ‘Υμεις αναβητε εις την εορτην ταυτην. Εγω

¹ αυτον 685^c || 1 εν [25%] 685,1339,1496,1617,1637,1700

² αληθως || αληθης (24.5%) 553^{2x},1111^{2x},2253^{2x},2554^{2x},1,2110^{2x}

³ απεστειλεν || απεσταλκε 1,2110

⁴ μου || --- 1334

⁵ γογγυζουσιν || γογγυζουσιν 1503

⁶ σκανδαλιζει || σκανδαλιζη 1145

⁷ ωφελει || ωφελη 1700

⁸ αυτω || --- 1700

⁹ των μαθητων αυτου || --- 2352

¹⁰ ουν || --- [1%] 2322

¹¹ τοις || τους 1700

¹² απελευσομεθα || πορευσομεθα 1700

¹³ εξελεξαμην || εξελαξαμην 1617

¹⁴ εξ υμων εις || ~ 312 1667

¹⁵ τον ιουδαν || --- 128

¹⁶ ο ιησους μετα ταυτα || ~ 3412 1700

¹⁷ ουδε || ου 1667

ουπω αναβαινω εις την εορτην ταυτην,¹ οτι ο καιρος ο εμος ουπω πεπληρωται.” 9 Ταυτα δε ειπων αυτοις εμεινεν εν τη Γαλιλαια.

[Jesus leaves Galilee—the last six months of His public ministry]

7.10 Ώς δε ανεβησαν οι αδελφοι αυτου, τοτε και αυτος ανεβη εις την εορτην, ου φανερωσ, αλλ' ως εν κρυπτω. 11 Οι ουν Ιουδαιοι εζητουν αυτον εν τη εορτη και ελεγον, “Που εστιν εκεινος?” 12 Και γογγυσμος πολυς περι αυτου ην εν τοις οχλοις· οι μεν ελεγον οτι “Αγαθος εστιν”, αλλοι ελεγον, “Ου, αλλα πλανα τον οχλον”. 13 Ουδεις μεντοι παρρησια ελαλει περι αυτου δια τον φοβον των Ιουδαιων.

[Jesus teaches in the Temple]

14 Ηδη δε της εορτης μεσουσης, ανεβη ο Ιησους εις το ιερον και εδιδασκεν. 15 Και εθαυμαζον οι Ιουδαιοι λεγοντες, “Πως ουτος γραμματα οιδεν, μη μεμαθηκως?”² 16 Απεκριθη ουν αυτοις ο Ιησους και ειπεν: “Η εμη διδαχη ουκ εστιν εμη, αλλα του πεμφαντος με. 17 Εαν τις θελη το θελημα αυτου ποιειν, γνωσεται περι της διδαχης, ποτερον εκ του Θεου εστιν η εγω απ' εμαυτου λαλω. 18 Ο αφ' εαυτου λαλων την δοξαν την ιδιαν ζητει, ο δε ζητων την δοξαν του πεμφαντος αυτον, ουτος αληθης εστιν, και αδικια εν αυτω ουκ εστιν.

[Moses versus the Jews]

19 “Ου Μωσης δεδωκεν υμιν τον νομον? Και ουδεις εξ υμων ποιει τον νομον! Τί με ζητετε αποκτειναι?” 20 Απεκριθη ο οχλος και ειπεν, “Δαιμονιον εχεις! Τίς³ σε ζητει αποκτειναι?”

21 Απεκριθη Ιησους και ειπεν αυτοις: “Εν εργον εποιησα, και παντες⁴ θαυμαζετε. 22 Δια τουτο: Μωσης δεδωκεν υμιν την περιτομην (ουχ οτι εκ του Μωσεως εστιν, αλλ' εκ των πατερων), και εν σαββατω περιτεμνετε⁵ ανθρωπον. 23 Ει περιτομην λαμβανει ανθρωπος εν σαββατω, ινα μη λυθη ο νομος Μωσεως, εμοι χολατε οτι ολον ανθρωπον υγιη εποιησα εν σαββατω? 24 Μη κρινετε κατ' οψιν, αλλα την δικαιαν κρισιν κρινατε.”

[Public opinion divided]

25 Ελεγον ουν τινες εκ των Ιεροσολυμιτων: “Ουχ ουτος εστιν ον ζητουσιν αποκτειναι? 26 Και ιδε! Παρρησια λαλει, και ουδεν αυτω λεγουσιν. Μηποτε αληθως εγνωσαν οι αρχοντες οτι ουτος εστιν αληθως ο Χριστος?” 27 “Αλλα τουτον οιδαμεν ποθεν εστιν· ο δε Χριστος οταν ερχηται, ουδεις γνωσκει⁶ ποθεν εστιν.”

28 Εκραζεν ουν εν τω ιερω διδασκων ο Ιησους και λεγων: “Καμε οιδατε, και οιδατε ποθεν ειμι· και απ' εμαυτου ουκ εληλυθα, αλλ' εστιν αληθινος⁷ ο πεμφας με, ον υμεις ουκ οιδατε. 29 Εγω⁸ οίδα αυτον οτι παρ' αυτου ειμι, κακεινος με απεστειλεν.” 30 Εζητουν ουν αυτον πιασαι,⁹ και ουδεις επεβαλεν επ' αυτον την χειρα¹⁰ οτι ουπω εληλυθει η ωρα αυτου.

31 Πολλοι δε εκ του οχλου επιστευσαν εις αυτον, και ελεγον οτι “Ο Χριστος οταν ελθη, μητι πλειονα σημεια ποιησει ων¹¹ ουτος εποιησεν?” 32 Ηκουσαν οι Φαρισαιοι του οχλου γογγυζοντος περι αυτου ταυτα, και απεστειλαν υπηρετας οι Φαρισαιοι και οι αρχιερεις ινα πιασωσιν αυτον.

33 Ειπεν ουν ο Ιησους: “Ετι μικρον χρονον μεθ' υμων ειμι, και υπαγω προς τον πεμφαντα με.¹² 34 Ζητησετε με και ουχ ευρησετε· και, οπου ειμι εγω υμεις ου δυνασθε ελθειν.” 35 Ειπον ουν οι Ιουδαιοι προς εαυτους: “Που ουτος μελλει πορευεσθαι οτι ημεις¹³ ουχ ευρησομεν αυτον? Μη εις την διασποραν των Έλληνων μελλει πορευεσθαι και διδασκειν τους Έλληνας? 36 Τίς εστιν ουτος ο λογος ον ειπεν, ‘Ζητησετε με και ουχ ευρησετε· και οπου ειμι εγω υμεις ου δυνασθε ελθειν’?”

¹ εγω ουπω αναβαινω εις την εορτην ταυτην || --- 2322 (obvious homoioteleuton)

² μεμαθηκως || μαθηκως 1384,2122

³ τις || τι 757

⁴ παντες || 1 ηδη 1496

⁵ περιτεμνετε || περιτεμνεται 1686

⁶ γνωσκει || οιδε 1435

⁷ αληθινος || αληθης 1700

⁸ εγω || 1 δε [30%] 141,204,547,553,897,928,1147,1334,1572,2322

⁹ πιασαι || ποιασαι 2322

¹⁰ την χειρα || τας χειρας 1700

¹¹ ων || ωνπερ 1700

¹² με || 1 και 1496

¹³ ημεις || υμεις 1572,1686

[The last day of the feast]

37 Εν δε τη εσχατη ήμερα τη μεγάλη της έορτης, είστηκε ό Ιησους και εκραζειν, λεγων: “Εαν τις διψα, ερχεσθω προς με και πινετω. 38 ‘Ο πιστευων εις εμε, καθως ειπεν ή Γραφη, ποταμοι εκ της κοιλιας αυτου ρευσουσιν ύδατος ζωντος.” 39 (Τουτο δε ειπεν περι του Πνευματος, ό¹ ημελλον² λαμβανειν οι πιστευοντες³ εις αυτον, ουπω γαρ ήν Πνευμα ‘Αγιον ότι Ιησους ουδεπω εδοξασθη.)

40 Πολλοι ουν⁴ εκ του οχλου ακουσαντες τον λογον ελεγον, “Ούτος εστιν αληθως ό Προφητης!” 41 Αλλοι ελεγον, “Ούτος εστιν ό Χριστος!” Αλλοι ελεγον: “Μη γαρ εκ της Γαλιλαιας ό Χριστος ερχεται? 42 Ουχι ή Γραφη ειπεν ότι εκ του⁵ σπερματος Δαυιδ, και απο Βηθλεεμ, της κωμης όπου ήν Δαυιδ, ό Χριστος ερχεται?” 43 Σχισμα ουν εν τω οχλω εγενετο δι’ αυτον. 44 Τινες δε ηθελον εξ αυτων⁶ πιασαι αυτον, αλλ’ ουδεις επεβαλεν επ’ αυτον τας χειρας.

[The operatives are empty-handed]

45 Ηλθον ουν⁷ οι ύπηρται προς τους αρχιερεις και⁸ Φαρισαιους, και ειπον αυτοις εκεινοι, “Δια τί ουκ ηγαγετε αυτον?” 46 Απεκριθησαν οι ύπηρται, “Ουδεποτε ουτως⁹ ελαλησεν ανθρωπος ώς ούτος ό ανθρωπος!” 47 Απεκριθησαν ουν αυτοις οι Φαρισαιοι: “Μη και ύμεις πεπλανησθε? 48 Μη τις εκ των αρχοντων επιστευσεν εις αυτον ή εκ των Φαρισαιων? 49 Αλλ’ ό οχλος ούτος, ό μη γινωσκων τον νομον, επικαταρατοι εισιν!”

50 Λεγει Νικοδημος προς αυτους (ό ελθων νυκτος προς αυτον, εις ων¹⁰ εξ αυτων), 51 “Μη ό νομος ήμων¹¹ κρινει τον ανθρωπον εαν μη ακουση παρ’ αυτου προτερον και γνω τί ποιει?” 52 Απεκριθησαν και ειπον αυτω: “Μη και συ εκ της Γαλιλαιας εί? Ερευνησον και ιδε, ότι προφητης εκ της Γαλιλαιας ουκ εγηγερται.” 53 Και απηλθεν έκαστος εις τον οικον αυτου.

[The Light of the world at work]

8.1 Ιησους δε επορευθη εις το Ορος των Ελαιων. 2 Ορθρου δε παλιν παρεγενετο εις το ιερον, και πας ό λαος ηρχετο προς αυτον· και καθισας εδιδασκεν αυτους.

[A dirty deal]

3 Αγουσιν δε οι γραμματεις και οι Φαρισαιοι προς αυτον γυναικα επι μοιχεια κατειλημμενην·¹² και στησαντες αυτην¹³ εν μεσω 4 λεγουσιν αυτω: “Διδασκαλε, ταυτην εύρομεν επ’ αυτοφωρω¹⁴ μοιχευομενην. 5 Εν δε τω νομω ήμων Μωσης ενετειλατο τας τοιαυτας λιθοβολεισθαι.¹⁵ Συ ουν τί λεγεις?”¹⁶ 6 Τουτο δε ελεγον πειραζοντες αυτον, ίνα εχωσιν κατηγοριαν κατ’ αυτου.

‘Ο δε Ιησους κατω κυψας, τω δακτυλω εγραφεν εις την γην, μη προσποιουμενος. 7 ‘Ως δε επεμενον ερωτωντες αυτον, ανακυψας ειπεν προς αυτους, “‘Ο αναμαρτητος ύμων πρωτος τον λιθον επ’ αυτη βαλετω”.¹⁷ 8 Και παλιν κατω κυψας εγραφεν εις την γην. 9 Οι δε ακουσαντες, και ύπο της συνειδησεως ελεγχομενοι, εξηρχοντο εις καθ’ εις, αρξαμενοι απο των πρεσβυτερων έως των εσχατων. Και κατελειφθη μονος ό Ιησους, και ή¹⁸ γυνη εν μεσω ουσα.

10 Ανακυψας δε ό Ιησους και μηδενα θεασαμενος πλην της γυναικος ειπεν αυτη: “Που εισιν εκεινοι¹⁹ οι κατηγοροι σου? Ουδεις σε κατεκρινεν?” 11 ‘Η δε ειπεν, “Ουδεις, Κυριε”.

¹ ο || ου [70%] 201,480,547,1384,1700 (1637 illegible)

² ημελλον || εμελλον 685

³ πιστευοντες || πιστευσαντες 1334

⁴ ουν || --- 1117

⁵ του || --- 1435

⁶ ηθελον εξ αυτων || ~ 231 789

⁷ ουν 402^c || --- 402

⁸ και 1147^c || 1 οι 1147

⁹ ουτως || --- 897,1700

¹⁰ ων || --- 1700

¹¹ ημων || υμων [5%] 83,141,363,402,553

¹² κατειλημμενην || κατηλημμενην 2322

¹³ αυτην || --- 2352

¹⁴ αυτοφωρω || αυτοφορω [60%] 479^c,1145,1334,1559,1700,2352,2466,1.2110

¹⁵ λιθοβολεισθαι || λιθοβολεισθε 1694

¹⁶ λεγεις || 1 περι αυτης 1384

¹⁷ τον λιθον επ αυτη βαλετω || ~ 51234 1147 (corrected to ~ 12534) || 2345 553

¹⁸ η || --- 83

¹⁹ εκεινοι || --- 1384

Ειπεν δε αυτη ὁ Ἰησους, “Ουδε εγω σε κατακρινω· πορευου, και απο του νυν μηκει ἀμαρτανε.”

[Jesus dialogs with the Pharisees]

12 Παλιν ουν αυτοις ὁ Ἰησους ελαλησεν λεγων: “Εγω ειμι το φως του κοσμου. Ὁ ακολουθων εμοι ου μη περιπατησῃ εν τη σκοτια, ἀλλ’ ἔξει το φως της ζωης.” 13 Ειπον ουν αυτω οἱ Φαρισαιοι, “Συ περι σεαυτου μαρτυρεις· ἡ μαρτυρια σου ουκ εστιν αληθης”.

14 Απεκριθη Ἰησους και ειπεν αυτοις: “Καν εγω μαρτυρω περι εμαυτου, αληθης εστιν ἡ μαρτυρια μου, ὅτι οἰδα¹ ποθεν ηλθον και που ὑπαγω· ὑμεις δε² ουκ οιδατε ποθεν ερχομαι ἢ που ὑπαγω. 15 Ὑμεις κατα την σαρκα κρινετε· εγω ου³ κρινω ουδενα. 16 Και εαν κρινω δε εγω, ἡ κρισις ἡ εμη αληθης εστιν· ὅτι μονος ουκ ειμι, ἀλλ’ εγω και ὁ πεμψας με Πατηρ.

17 Και εν τω νομῳ δε τῷ ὑμετερω γεγραπται ὅτι δυο ανθρωπων ἡ μαρτυρια αληθης εστιν:

18 Εγω ειμι ὁ μαρτυρων περι εμαυτου, και μαρτυρει περι εμου ὁ πεμψας με Πατηρ.”

19 Ελεγον ουν αυτω, “Που εστιν ὁ Πατηρ σου?” Απεκριθη Ἰησους: “Ουτε εμε οιδατε ουτε τον Πατερα μου.⁴ Ει εμε ηδείτε, και τον Πατερα μου ηδείτε αν.” 20 Ταυτα τα ῥηματα ελαλησεν ὁ Ἰησους εν τῷ γαζοφυλακιῳ, διδασκων εν τῷ ἱερῳ· και ουδεις επιασεν αυτον, οτι ουπω εληλυθει ἡ ὥρα αυτου.

[“You will die in your sins”]

21 Ειπεν ουν παλιν αυτοις ὁ Ἰησους: “Εγω ὑπαγω, και ζητησετε με, και εν τη ἀμαρτια ὑμων αποθαινεσθε. Ὅπου εγω ὑπαγω ὑμεις ου δυνασθε ελθειν.” 22 Ελεγον ουν οἱ Ἰουδαιοι, “Μητι αποκτενει ἑαυτον, ὅτι λεγει,⁵ “Ὅπου εγω ὑπαγω ὑμεις ου δυνασθε ελθειν?”” 23 Και ειπεν αυτοις, “Ὑμεις εκ των κατω εστε· εγω εκ των ανω ειμι. Ὑμεις εκ του κοσμου τουτου εστε· εγω ουκ ειμι εκ του κοσμου τουτου. 24 Ειπον ουν ὑμιν ὅτι αποθαινεσθε εν ταις ἀμαρτιαῖς ὑμων· εαν γαρ μη πιστευσητε ὅτι εγω ειμι, αποθαινεσθε εν ταις ἀμαρτιαῖς ὑμων.” 25 Ελεγον ουν αυτω, “Συ τίς εἶ?” Και ειπεν αυτοις ὁ Ἰησους: “Την αρχην ὃ τι και λαλω ὑμιν. 26 Πολλα εχω περι ὑμων λαλειν και κρινειν, ἀλλ’ ὁ πεμψας με αληθης εστιν, καγω ἄ ηκουσα παρ’ αυτου—ταυτα λεγω⁶ εις τον κοσμον.” 27 Ουκ εγνωσαν ὅτι τον Πατερα αυτοις ελεγεν. 28 Ειπεν ουν αυτοις ὁ Ἰησους: “Ὅταν ὑψωσητε τον Υἱον του Ανθρωπου, τοτε γνωσεσθε ὅτι εγω ειμι και απ’ εμαυτου ποιω ουδεν, ἀλλα καθως εδιδαξεν με ὁ Πατηρ μου, ταυτα λαλω. 29 Και ὁ πεμψας με μετ’ εμου εστιν. Ουκ αφηκεν με μονον ὁ Πατηρ, ὅτι εγω τα αρεστα αυτω ποιω παντοτε.”

[“The Truth will make you free”]

30 Ταυτα αυτου λαλουντος, πολλοι επιστευσαν εις αυτον. 31 Ελεγεν ουν ὁ Ἰησους προς τους πεπιστευκοτας αυτω Ἰουδαιοις: “Εαν ὑμεις μεινητε εν τῷ λογῳ τῷ εμῳ, αληθως μαθηται μου εστε· 32 και γνωσεσθε την Αληθειαν, και ἡ Αληθεια ελευθερωσει ὑμας.” 33 Απεκριθησαν και ειπον αυτω: “Σπερμα⁷ Ἀβρααμ⁸ εσμεν και ουδενι δεδουλευκαμεν πωποτε. Πως συ λεγεις ὅτι⁹ Ἐλευθεροι γενησεσθε?” 34 Απεκριθη αυτοις ὁ Ἰησους: “Ἀμην, ἀμην λεγω ὑμιν ὅτι πας ὁ ποιων¹⁰ την ἀμαρτιαν δουλος εστιν της ἀμαρτιας. 35 Ὁ δε δουλος ου μινει εν τη οικια εις τον αιωνα· ὁ υἱος μινει εις τον αιωνα. 36 Εαν ουν ὁ Υἱος ὑμας¹¹ ελευθερωση, οντως¹² ελευθεροι εσεσθε. 37 Οἰδα ὅτι σπερμα Ἀβρααμ εστε, ἀλλα ζητετε με αποκτειναι ὅτι ὁ λογος ὁ εμος ου χωρει εν ὑμιν. 38 Εγω ὁ ἔωρακα παρα τῷ Πατρι μου, λαλω, και ὑμεις ουν ὁ ἔωρακατε¹³ παρα τῷ πατρι ὑμων ποιειτε.”

[“Your father is the devil”]

¹ οἰδα || εἶδα 2352

² δε || --- 1617,1637

³ ου || --- 1496

⁴ μου || --- 2122

⁵ λεγει || 1 οτι 402

⁶ λεγω || λαλω 553

⁷ 897 is missing 8:33-10:24.

⁸ αβρααμ || αβραμ 1560 (also in vs. 37)

⁹ οτι || --- 1700

¹⁰ ποιων || πιων 757

¹¹ ο υιος υμας || ~ 312 1700

¹² οντως || οντος 1117

¹³ εωρακατε || ερακατε 83

39 Απεκριθησαν και ειπον αυτω, “Ο πατηρ ἡμων¹ Ἄβρααμ εστιν!” Λεγει αυτοις ὁ Ἰησους: “Εἰ τεκνα του Ἄβρααμ ητε, τα εργα του Ἄβρααμ εποιειτε·² 40 νυν δε ζητειτε με αποκτειναι,³ ανθρωπον ὃς την αληθειαν ὑμιν λελαληκα ἣν ηκουσα παρα του Θεου. Τουτο Ἄβρααμ ουκ εποιησεν! 41 Ὑμεις ποιειτε τα εργα του πατρος ὑμων.” Εἰπον ουν αυτω, “Ἡμεις⁴ εκ πορνειας ου γεγεννημεθα·⁵ ἕνα Πατερα εχομεν—τον Θεου.” 42 Εἰπεν ουν αυτοις ὁ Ἰησους: “Εἰ ὁ Θεος Πατηρ ὑμων ἦν, ηγαπατε αν⁶ εμε, εγω γαρ εκ του Θεου εξηλθον και ἦκω· ουδε γαρ απ’ εμαυτου εληλυθα, αλλ’ εκεινος με απεστειλεν. 43 Δια τί την λαλιαν την εμην ου γινωσκετε?—ὄτι ου δυνασθε ακουειν τον λογον τον εμον. 44 Ὑμεις εκ του πατρος του διαβολου εστε, και τας επιθυμιας του πατρος ὑμων θελετε ποιειν. Εκεινος ανθρωποκτονος ἦν απ’ αρχης και εν τη αληθεια ουχ ἔστηκεν, ὅτι ουκ εστιν αληθεια εν αυτω. Ὅταν λαλη⁷ το ψευδος, εκ των ιδιων λαλει, ὅτι ψευστης εστιν και ὁ πατηρ αυτου. 45 Εγω δε ὅτι την αληθειαν λεγω, ου πιστευετε μοι. 46 Τίς ἐξ ὑμων ελεγχει με περι ἁμαρτιας? Εἰ δε αληθειαν λεγω, δια τί ὑμεις ου πιστευετε μοι? 47 Ὁ ων εκ του Θεου τα ῥήματα του Θεου ακουει· δια τουτο ὑμεις ουκ ακουετε, ὅτι εκ του Θεου ουκ εστε.”

48 Απεκριθησαν ουν οἱ Ἰουδαιοι και ειπον αυτω, “Ου καλως λεγομεν ἡμεις ὅτι Σαμαρειτης⁸ εἶ συ και δαιμονιον εχεις?” 49 Απεκριθη Ἰησους: “Εγω δαιμονιον ουκ εχω· αλλα τιμω τον Πατερα μου, και ὑμεις ατιμαζετε με. 50 Εγω δε ου ζητω την δοξαν μου· εστιν ὁ ζηθων και κρινων. 51 Αμην αμην λεγω ὑμιν, εαν τις τον λογον τον εμον τηρηση θανατον ου μη θεωρηση, εις τον αιωνα.”

[“Before Abraham was, I AM”]

52 Εἰπον ουν αυτω οἱ Ἰουδαιοι: “Νυν εγνωκαμεν⁹ ὅτι δαιμονιον εχεις! Ἄβρααμ απεθανεν και οἱ προφηται, και συ λεγεις, Ἐαν τις τον λογον μου τηρηση ου μη γευσηται θανατου¹⁰ εις τον αιωνα! 53 Μη συ μειζων εἶ του πατρος ἡμων Ἄβρααμ, ὅστις¹¹ απεθανεν? Και οἱ προφηται απεθανον. Τινα σεαυτον συ¹² ποιεις?” 54 Απεκριθη Ἰησους: “Εαν εγω δοξαζω εμαυτον, ἡ δοξα μου ουδεν εστιν. Εστιν ὁ Πατηρ μου ὁ δοξαζων με, ὃν ὑμεις λεγετε ὅτι Ἐθεος ἡμων εστιν”. 55 Και ουκ εγνωκατε αυτον, εγω δε¹³ οίδα αυτον. Και εαν εἶπω ὅτι ουκ οίδα αυτον, εσομαι ὁμοιος ὑμων, ψευστης, αλλ’ οίδα αυτον και τον λογον αυτου τηρω. 56 Ἄβρααμ ὁ πατηρ ὑμων ηγαλλιασατο ἵνα ἰδῃ την ἡμεραν την εμην· και, ειδεν¹⁴ και εχαρη.”

57 Εἰπον ουν¹⁵ οἱ Ἰουδαιοι προς αυτον, “Πεντηκοντα ετη ουπω εχεις, και Ἄβρααμ ἑωρακας?” 58 Εἰπεν¹⁶ αυτοις ὁ Ἰησους, “Αμην, αμην λεγω ὑμιν, πριν Ἄβρααμ γενεσθαι, εγω εἰμι!” 59 Ηραν ουν λιθους ἵνα βαλωσιν επ’ αυτον· Ἰησους δε εκρυβη¹⁷ και εξηλθεν εκ του ἱεροῦ, διελθων δια μεσου αυτων· και παρηγεν οὕτως!

[The man born blind]

9.1 Και παραγων ειδεν ανθρωπον τυφλον εκ γενετης. 2 Και ηρωτησαν αυτον οἱ μαθηται αυτου λεγοντες, “Ραββι, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεις αυτου, ἵνα τυφλος γεννηθη?” 3 Απεκριθη Ἰησους: “Ουτε οὗτος ἡμαρτεν ουτε οἱ γονεις αυτου, αλλ’ ἵνα φανερωθη τα εργα του Θεου εν αυτω. 4 Εμε δει εργαζεσθαι τα εργα του πεμψαντος με ἕως ἡμερα εστιν· ερχεται νυξ ὅτε ουδεις δυναται εργαζεσθαι. 5 Ὅταν εν τω κοσμῳ ω, φως εἰμι του κοσμου.”

[The man is healed]

¹ ἡμων || ὑμων 363

² 2352 is missing 8:40-50

³ 547 has a long omission, from οτι ο λογος in verse 37 to αποκτειναι in verse 40. (homoioteleuton)

⁴ ἡμεις || ὑμεις 83,824,1503,1617,1637

⁵ γεγεννημεθα || γεγεννημεθα 2466

⁶ αν || ουν 1686

⁷ οταν λαλη || οτι λαλει 1117 || οταν λαλει [20%]

⁸ σαμαρειτης || σαμαρειτις 1559,1617,1700

⁹ εγνωκαμεν || εγνωμεν 1700

¹⁰ θανατου || θανατον 1117

¹¹ οστις || οστι 685

¹² συ 1145^c || --- [25%] 1145,1334

¹³ δε || --- 1147

¹⁴ ειδεν || ιδε 1147

¹⁵ ουν || --- 1700

¹⁶ ειπεν || 1 δε 1637^c || 1 ουν 547

¹⁷ εκρυβη || εκριβη 1694

6 Ταυτα ειπων, επτυσειν χαμαι και εποιησεν πηλον εκ του πτυσματος, και επεχρισεν¹ τον πηλον επι τους οφθαλμους του² τυφλου. 7 Και ειπεν αυτω, “Υπαγε, νιψαι³ εις την κολυμβηθραν του Σιλωαμ” (ὁ ἑρμηνευεται, Απεσταλμενος). Απηλθεν ουν και ενιψατο, και ηλθεν βλεπων.

8 Οί ουν γειτονες και οί θεωρουντες αυτον το προτερον ότι τυφλος ἦν ελεγον, “Ουχ ούτος εστιν ὁ καθημενος και προσαιτων?” 9 Αλλοι ελεγον ότι⁴ “Ούτος εστιν”. αλλοι δε ότι “Ὁμοιος αυτω εστιν”. Εκεινος⁵ ελεγεν ότι “Ἐγω ειμι!”

10 Ελεγον ουν αυτω, “Πως ανεωχθησαν σου οί οφθαλμοι?” 11 Απεκριθη εκεινος και ειπεν: “Ανθρωπος λεγομενος Ιησους πηλον εποιησεν και επεχρισεν μου τους οφθαλμους και ειπεν μοι, “Υπαγε εις την κολυμβηθραν του Σιλωαμ και νιψαι”. Απελθων δε και νιψαμενος, ανεβλεψα.” 12 Ειπον ουν αυτω, “Που εστιν εκεινος?” Λεγει, “Ουκ οίδα”.

[The man is excommunicated]

13 Αγουσιν αυτον προς τους Φαρισαιους τον ποτε τυφλον. 14 (Ἦν δε σαββατον ὅτε τον πηλον εποιησεν ὁ Ιησους και ανεωξεν αυτου τους οφθαλμους.) 15 Παλιν ουν ηρωτων αυτον και οί Φαρισαιοι πως ανεβλεψεν. Ὁ δε ειπεν αυτοις, “Ἰηλον επεθηκεν μου επι τους οφθαλμους, και ενιψαμην, και βλεπω”. 16 Ελεγον ουν εκ των Φαρισαιων τινες, “Ούτος ὁ ανθρωπος ουκ εστιν παρα του Θεου, ὅτι το σαββατον ου τηρει”. Αλλοι ελεγον, “Πως δυναται ανθρωπος ἄμαρτωλος τοιαυτα σημεια ποιειν?” Και σχισμα ἦν εν αυτοις. 17 Λεγουσιν ουν τω τυφλω παλιν, “Συ τί λεγεις περι αυτου, ὅτι ηνοιξεν σου τους οφθαλμους?” Ὁ δε ειπεν ότι “Προφητης εστιν”.

18 Ουκ επιστευσαν ουν οί Ιουδαιοι περι αυτου, ότι τυφλος ἦν και ανεβλεψεν, ἕως ὅτου εφωησαν τους γονεις αυτου του αναβλεψαντος. 19 Και ηρωτησαν αυτους λεγοντες: “Ούτος εστιν ὁ υἱος ὑμων,⁶ ὃν ὑμεις λεγετε ότι τυφλος εγεννηθη? Πως ουν αρτι βλεπει?”

20 Απεκριθησαν δε αυτοις⁷ οί γονεις αυτου και ειπον: “Οιδαμεν ότι ούτος εστιν ὁ υἱος ἡμων,⁸ και ότι τυφλος εγεννηθη. 21 Πως δε νυν βλεπει ουκ οιδαμεν, ἢ τίς ηνοιξεν⁹ αυτου τους οφθαλμους ἡμεις¹⁰ ουκ οιδαμεν. Αυτος ἡλικιαν εχει, αυτον ερωτησατε. Αυτος περι ἑαυτου λαλησει.” 22 Ταυτα ειπον οί γονεις αυτου ότι εφοβουντο τους Ιουδαιοις, ηδη γαρ συνετεθειντο οί Ιουδαιοι ινα εαν τις αυτον ὁμολογησῃ Χριστον, αποσυναγωγος γεινηται. 23 Δια τουτο οί γονεις αυτου ειπον ότι¹¹ “Ἡλικιαν εχει, αυτον ερωτησατε”.

24 Εφωησαν ουν¹² εκ δευτερου τον ανθρωπον ὃς ἦν τυφλος και ειπον αυτω: “Δος δοξαν τω Θεω! Ἡμεις οιδαμεν ότι ὁ ανθρωπος ούτος ἄμαρτωλος εστιν.” 25 Απεκριθη ουν εκεινος και ειπεν: “Ἐι ἄμαρτωλος εστιν, ουκ οίδα. Ἐν οίδα, ότι τυφλος ων, αρτι βλεπω!” 26 Ειπον δε αυτω παλιν: “Τί εποιησεν σοι? Πως ανεωξεν σου τους οφθαλμους?” 27 Απεκριθη αυτοις: “Ἐιπον ὑμιν ηδη, και ουκ ηκουσατε. Τί παλιν θελετε ακουειν? Μη και ὑμεις θελετε αυτου μαθηται¹³ γενεσθαι?” 28 Ελοιδορησαν αυτον και ειπον: “Συ εἶ μαθητης εκεινου, ἡμεις δε του Μωσεως εσμεν μαθηται. 29 Ἡμεις οιδαμεν ότι Μωσει λελαληκεν ὁ Θεος· τουτον δε—ουκ οιδαμεν ποθεν εστιν.” 30 Απεκριθη ὁ ανθρωπος και ειπεν αυτοις: “Ἐν γαρ τουτω¹⁴ θαυμαστον εστιν, ότι ὑμεις ουκ οιδατε ποθεν εστιν, και ανεωξεν μου τους οφθαλμους! 31 Οιδαμεν δε ότι ἄμαρτωλων¹⁵ ὁ Θεος ουκ ακουει·¹⁶ αλλ’ εαν τις θεοσεβης ἦ και το θελημα αυτου ποιη, τουτου ακουει. 32 Εκ του αιωνος ουκ ηκουσθη ότι ηνοιξεν τις οφθαλμους τυφλου γεγεννημενου. 33 Ει

¹ επεχρισεν || επεχρησε 1559

² του || τους 2352

³ νιψαι || νιψε 479,1384

⁴ οτι || --- 1384

⁵ εκεινος || 1 δε 696

⁶ υμων || ημων 2322

⁷ αυτοις || --- 1700

⁸ ημων || υμων 1111

⁹ ηνοιξεν || ανεωξεν 1700

¹⁰ ημεις || --- 1700

¹¹ οτι || --- 1503

¹² ουν || --- 1700

¹³ αυτου μαθηται || ~ 21 1461,1496,2466

¹⁴ τουτω || τουτο 685

¹⁵ αμαρτωλων || αμαρτωλον 2322

¹⁶ ο θεος ουκ ακουει || ~ 3412 2466

μη ἦν οὗτος παρα Θεου ουκ ἠδυνατο ποιειν ουδεν.” 34 Απεκριθησαν και ειπον αυτω, “Εν ἁμαρτιαις συ εγεννηθης ὄλωσ, και συ διδασκεις ἡμας?” Και εξεβαλον αυτον εξω.

35 Ηκουσεν ὁ Ἰησους¹ ὅτι εξεβαλον αυτον εξω² και εὔρων αυτον, ειπεν αυτω, “Συ πιστευεις εις τον Υἱον του Θεου?” 36 Απεκριθη εκεινος και ειπεν, “Και τίς εστιν, Κυριε, ἵνα πιστευσω εις αυτον?” 37 Ειπεν δε αυτω ὁ Ἰησους, “Και ἔωρακας αυτον και ὁ λαλων μετα σου εκεινος εστιν.” 38 Ὁ δε εφη, “Πιστευω, Κυριε!” Και προσεκυνησεν αυτω. 39 Και ειπεν ὁ Ἰησους, “Εἰς κριμα εγω εις τον κοσμον τουτον ηλθον, ἵνα οἱ μη βλεποντες βλεπωσιν,³ και οἱ βλεποντες τυφλοι γενωνται.”

40 Και ηκουσαν εκ των Φαρισαιων ταυτα οἱ οντες μετ’ αυτου και ειπον αυτω, “Μη και ἡμεῖς⁴ τυφλοι εσμεν?” 41 Ειπεν αυτοις ὁ Ἰησους: “Εἰ τυφλοι ητε ουκ αν ειχετε ἁμαρτιαν· νυν δε λεγετε ὅτι ‘Βλεπομεν’, ἡ ουν ἁμαρτια ὑμων μένει.

[Jesus the Shepherd]

[A true shepherd]

10.1 “Ἀμην, ἀμην λεγω ὑμιν, ὁ μη εισερχομενος δια της θυρας εις την αυλην των προβατων, ἀλλα ἀναβαινων⁵ ἀλλαχοθεν, εκεινος κλεπτης εστιν και ληστης. 2 Ὁ δε εισερχομενος δια της θυρας ποιμην εστιν των προβατων. 3 Τουτω ὁ θυρωρος ανοιγει, και τα προβατα της φωνης αυτου ακουει· και τα ιδια προβατα καλει κατ’ ονομα και εξαγει αυτα. 4 Και ὅταν τα ιδια προβατα εκβαλλη,⁶ εμπροσθεν αυτων πορευεται, και τα προβατα αυτω ακολουθει, ὅτι οἰδασιν την φωνην αυτου. 5 Ἀλλοτριω δε ου μη ακολουθησωσιν,⁷ ἀλλα φευζονται ἀπ’ αυτου, ὅτι ουκ οἰδασιν των ἀλλοτριων την φωνην.” 6 Ταυτην την παροιμιαν ειπεν αυτοις ὁ Ἰησους, εκεινοι δε ουκ εγνωσαν τινα ἦν ἃ ελαλει αυτοις.

[The Door]

7 Ειπεν ουν παλιν αυτοις ὁ Ἰησους: “Ἀμην, ἀμην λεγω ὑμιν ὅτι⁸ εγω εἰμι ἡ θυρα των προβατων. 8 Παντες ὅσοι ηλθον προ εμου κλεπται εἰσιν και λησται, ἀλλ’ ουκ ηκουσαν αυτων τα προβατα. 9 Εγω εἰμι ἡ θυρα. Δι’ εμου εαν τις εισελθη, σωθησεται, και εισελευσεται⁹ και εξελευσεται και νομην εὔρησει. 10 Ὁ κλεπτης ουκ ερχεται εἰ μη ἵνα κλεψη, και θυση, και ἀπολεση. Εγω ηλθον ἵνα ζωην εχωσιν, και περισσον εχωσιν.

[The Good Shepherd]

11 “Εγω εἰμι ὁ ποιμην ὁ καλος. Ὁ ποιμην ὁ καλος την ψυχην αυτου τιθησιν ὑπερ των προβατων. 12 Ὁ μισθωτος δε, και ουκ ων ποιμην, οὐδ’ ουκ εἰσιν τα προβατα ιδια, θεωρει τον λυκον ερχομενον και ἀφιησιν τα προβατα, και φευγει· και ὁ λυκος ἀρπαζει αυτα και σκορπιζει τα προβατα. 13 Ὁ δε μισθωτος φευγει ὅτι μισθωτος εστιν και ου μελει¹⁰ αυτω περι των προβατων.

14 “Εγω εἰμι ὁ ποιμην ὁ καλος, και γινωσκω τα εμα, και γινωσκομαι ὑπο των εμων. 15 Καθως γινωσκει με ὁ Πατηρ, καγω γινωσκω τον Πατερα, και την ψυχην μου τιθημι ὑπερ των προβατων. 16 Και ἀλλα προβατα εχω ἃ ουκ εστιν εκ της αυλης ταυτης· κακεινα με δει ἀγαγειν, και της φωνης μου ακουσουσιν¹¹ και γενησεται μια ποιμνη, εἰς ποιμην.

17 “Δια τουτο ὁ Πατηρ με ἀγαπα, ὅτι εγω τιθημι την ψυχην μου ἵνα παλιν λαβω αυτην. 18 Ουδεις ἀρει αυτην ἀπ’ εμου, ἀλλ’ εγω τιθημι αυτην ἀπ’ εμαυτου.¹² Εξουσιαν εχω θειναι¹³ αυτην, και εξουσιαν εχω παλιν λαβειν αυτην. Ταυτην την εντολην ελαβον παρα του Πατρος μου.”

¹ ο ἰησους || --- 1700

² ηκουσεν ο ἰησους οτι εξεβαλον αυτον εξω || --- 2322 (obvious homoioteleuton)

³ βλεπωσιν || βλεποσι 696

⁴ ημεις || υμεις 141

⁵ ἀναβαινων || ἀναβαινον 1700

⁶ ἐκβαλλη || ἐκβαλη 696

⁷ ἀκολουθησωσιν || ἀκουσωσι 1700

⁸ οτι || --- 1686

⁹ και εισελευσεται || --- [2%] 141 (homoioteleuton)

¹⁰ μελει || μελλει [30%] 83,1559;1700

¹¹ ακουσουσιν || ακουσωσιν 1700

¹² 1700 omits ἀλλ εγω τιθημι αυτην ἀπ εμαυτου

¹³ θειναι || θηναι [10%] 83,479,1384

19 Σχισμα ουν παλιν εγενετο εν τοις Ιουδαιοις¹ δια τους λογους τουτους. 20 Ελεγον δε πολλοι εξ αυτων: “Δαιμονιον εχει και μαινεται.² Τί αυτου ακουετε?” 21 Αλλοι ελεγον: “Ταυτα τα ρήματα ουκ εστιν δαιμονιζομενου. Μη δαιμονιον δυναται τυφλων οφθαλμους³ ανοιγειν?”

[“My sheep hear my voice”]

22 Εγενετο δε τα Εγκαινια εν Ιεροσολυμοις· και χειμων ην. 23 Και περιεπατει ο Ιησους εν τω ιερω, εν τη Στοα⁴ Σολομωνος. 24 Εκκυκλωσαν ουν⁵ αυτον οι Ιουδαιοι και ελεγον αυτω: “Εως ποτε την ψυχην ημων αιρεις? Ει συ ει ο Χριστος, ειπε ημιν παρρησια.”

25 Απεκριθη αυτοις ο Ιησους: “Ειπον υμιν, και ου πιστευετε. Τα εργα α εγω ποιω εν τω ονοματι του Πατρος μου—ταυτα μαρτυρει περι εμου. 26 Αλλ’ υμεις ου πιστευετε, ου γαρ εστε εκ των προβατων των εμων, καθως ειπον υμιν. 27 Τα προβατα τα εμα της φωνης μου ακουει, καγω γινωσκω αυτα, και ακολουθουσιν μοι. 28 Καγω ζων αιωνιον διδωμι αυτοις, και ου μη απολωνται εις τον αιωνα· και ουχ αρπασει τις αυτα εκ της χειρος μου. 29 Ο Πατηρ μου, δε δεδωκεν⁶ μοι, μειζων παντων εστιν· και ουδεις δυναται αρπαζειν εκ της χειρος του Πατρος μου. 30 Εγω και ο Πατηρ εν εσμεν!”

31 Εβαστασαν ουν παλιν λιθους οι Ιουδαιοι ινα λιθασωσιν αυτον. 32 Απεκριθη αυτοις⁷ ο Ιησους: “Πολλα καλα εργα εδειξα υμιν εκ του Πατρος μου. Δια ποιον αυτων εργων⁸ λιθαζετε με?” 33 Απεκριθησαν αυτω οι Ιουδαιοι λεγοντες, “Περι καλου εργου ου λιθαζομεν σε, αλλα περι βλασφημιας· και οτι συ, ανθρωπος ων, ποιεις σεαυτον Θεον!” 34 Απεκριθη αυτοις ο Ιησους: “Ουκ εστιν γεγραμμενον εν τω νομω υμων, ‘Εγω ειπα, θεοι εστε’? 35 Ει⁹ εκεινους ειπεν θεους, προς ους ο λογος του Θεου εγενετο—και ου δυναται λυθηναι η Γραφη—36 ον ο Πατηρ ηγιασεν και απεστειλεν εις τον κοσμον, υμεις λεγετε οτι ‘Βλασφημεις’, οτι ειπον, ‘Υιος του Θεου εμι’? 37 Ει ου ποιω τα εργα του Πατρος μου, μη πιστευετε μοι. 38 Ει δε ποιω, καν εμοι μη πιστευητε,¹⁰ τοις εργοις πιστευσατε, ινα γνωτε και πιστευσητε οτι εν εμοι ο Πατηρ, καγω εν αυτω.”

39 Εζητουν ουν παλιν πιασαι αυτον,¹¹ και εξηλθεν εκ της χειρος αυτων.

[The last three months]

10.40 Και απηλθεν παλιν περαν του Ιορδανου, εις τον τοπον¹² όπου¹³ ην Ιωαννης το πρωτον¹⁴ βαπτιζων· και εμεινεν εκει. 41 Και πολλοι ηλθον προς αυτον και ελεγον οτι “Ιωαννης μεν σημειον εποιησεν¹⁵ ουδεν, παντα δε¹⁶ οσα ειπεν Ιωαννης περι τουτου¹⁷ αληθη ην”. 42 Και επιστευσαν πολλοι εκει εις¹⁸ αυτον.¹⁹

[Lazarus of Bethany]

11.1 Ήν δε τις ασθενων, Λαζαρος απο Βηθανιας, εκ της κωμης Μαριας και Μαρθας της αδελφης αυτης. 2 (Ήν δε Μαρια η αλειψασα τον Κυριον μυρω και εκμαξασα τους ποδας αυτου ταις θριξιν αυτης,²⁰ ης ο αδελφος Λαζαρος ησθενει.) 3 Απεστειλαν ουν αι αδελφαι προς αυτον λεγουσαι, “Κυριε, ιδε, ον φιλεις ασθενει!”

¹ παλιν εγενετο εν τοις Ιουδαιοις || ~ 23451 1572

² μαινεται || μενεται 1700

³ οφθαλμους || 1 τυφλων 1496 (from one page to the next)

⁴ στοα || 1 του 2466

⁵ ουν || --- 1700

⁶ δεδωκεν || εδωκε 1686,1.2110

⁷ αυτοις 1145^c || --- 1145

⁸ εργων || εργων 141,1559

⁹ ει || 1 ουν 402

¹⁰ πιστευητε || πιστευσητε 547 || στευητε 1147 (from one line to the next)

¹¹ πιασαι αυτον || ~ 21 (65%) 402

¹² εις τον τοπον 1435^c || --- 1435

¹³ οπου || ου 1700

¹⁴ το πρωτον || --- 685

¹⁵ εποιησεν || εποιησαν 685

¹⁶ δε || --- 141,1560^v

¹⁷ τουτου 2322^c || αυτου 1075,2322

¹⁸ 1145 had something short between πολλοι and αυτον that was erased and εκει εις written in, but I can't tell what it was and it doesn't match any other known variant, so I gather that the first hand corrected himself.

¹⁹ εκει εις αυτον || ~ 231 [10%] 35 || ~ 213 35^c || 23 547

²⁰ αυτης || αυτης 547,789,1461,1700

[Jesus lets Lazarus die on purpose]

4 Ακουσας δε ὁ Ἰησους ειπεν, “Αὕτη ἡ ασθeneia ουκ εστιν προς θανατον ἀλλ’ ὑπερ της δοξης του Θεου, ἵνα δοξασθη ὁ Υἱος του Θεου δι’ αὐτης.” 5 (Ἠγαπα δε ὁ Ἰησους την¹ Μαρθαν και την ἀδελφην αὐτης και τον Λαζαρον.) 6 Ὡς οὖν ηκουσεν ὅτι ασθenei, τοτε μεν εμεινεν εν ᾧ ἦν τοπω δυο ἡμερας. 7 Ἐπειτα μετα τουτο λεγει τοις μαθηταις,² “Ἀγωμεν εις την Ιουδαιαν παλιν.”

8 Λεγουσιν αὐτω οἱ μαθηται, “Ῥαββι, νυν ἐζητουν σε λιθασαι οἱ Ιουδαιοι, και παλιν ὑπαγεις ἐκει?” 9 Ἀπεκριθη Ἰησους: “Οὐχι δωδεκα ὥραι εἰσιν της ἡμερας? Ἐαν τις περιπατη³ εν τη ἡμερα ου προσκοπτει, ὅτι το φως του κοσμου τουτου βλεπει.⁴ 10 Ἐαν δε τις περιπατη⁵ εν τη νυκτι προσκοπτει, ὅτι το φως ουκ εστιν εν αὐτω.”

11 Ταυτα ειπεν, και μετα τουτο λεγει αὐτοις, “Λαζαρος ὁ φιλος ἡμων κεκοιμηται, ἀλλα πορευομαι ἵνα ἐξυπνισω αὐτον”. 12 Εἶπον οὖν οἱ μαθηται αὐτου, “Κυριε,⁶ εἰ κεκοιμηται σωθησεται”. 13 Εἰρηκει δε ὁ Ἰησους περι του θανατου αὐτου, ἐκεινοι δε εδοξαν ὅτι περι της κοιμησεως του ὑπνου λεγει. 14 Τοτε οὖν ειπεν αὐτοις ὁ Ἰησους παρρησια: “Λαζαρος απεθανεν. 15 Και χαίρω δι’ ὑμας, ἵνα πιστευσητε, ὅτι ουκ ἡμην ἐκει. Ἀλλα ἀγωμεν προς αὐτον.” 16 Εἶπεν οὖν Θωμας (ὁ λεγομενος Διδυμος) τοις συμμαθηταις,⁷ “Ἀγωμεν και ἡμεεις, ἵνα αποθανωμεν μετ’ αὐτου”.

17 Ἐλθων οὖν ὁ Ἰησους, εὔρεν αὐτον τεσσαρας ἡμερας ἤδη εχοντα εν τω μνημειω. 18 (Ἦν δε ἡ Βηθανια ἐγγυς των Ἱεροσολυμων,⁸ ὡς⁹ ἀπο σταδιων δεκαπεντε· 19 και πολλοι εκ των Ιουδαιων ἐληλυθεισαν¹⁰ προς τας περι Μαρθαν και Μαριαν, ἵνα παραμυθησωνται¹¹ αὐτας περι του ἀδελφου αὐτων.) 20 Ἡ οὖν Μαρθα, ὡς ηκουσεν ὅτι Ἰησους ἐρχεται, ὑπήντησεν¹² αὐτω· Μαρια δε εν τω οικω ἐκαθεζετο.

[Martha]

21 Εἶπεν οὖν¹³ Μαρθα προς τον Ἰησουν: “Κυριε, εἰ ἦς ὡδε ὁ ἀδελφος μου ουκ ἀν ετεθνηκει. 22 Ἀλλὰ και νυν οἶδα ὅτι ὅσα ἀν αἰτηση τον Θεον, δωσει σοι¹⁴ ὁ Θεος.” 23 Λεγει αὐτη ὁ Ἰησους, “Ἀναστησεται ὁ ἀδελφος σου”. 24 Λεγει αὐτω Μαρθα, “Οἶδα ὅτι ἀναστησεται εν τη ἀναστασει εν τη εσχάτη ἡμερα”. 25 Εἶπεν αὐτη ὁ Ἰησους:¹⁵ “Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀναστασις και ἡ ζωη. Ὁ πιστευων εις ἐμε, καὶ ἀποθάνη, ζήσεται· 26 και¹⁶ πας ὁ ζων και πιστευων εις ἐμε ου μὴ ἀποθάνη εις τον αἰωνα. Πιστευεις τουτο?” 27 Λεγει αὐτω, “Ναι, Κυριε, ἐγὼ πεπιστευκα ὅτι συ εἶ ὁ Χριστος, ὁ Υἱος του Θεου, ὁ εις τον κοσμον ἐρχομενος.”

[Mary]

28 Και ταυτα ειπουσα, ἀπηλθεν και ἐφώνησεν¹⁷ Μαριαν την ἀδελφην αὐτης, λαθρα ειπουσα, “Ὁ διδασκαλος παρεστιν και φωνεῖ¹⁸ σε!” 29 Ἐκεινη ὡς ηκουσεν, ἐγειρεται ταχυ και ἐρχεται προς αὐτον. 30 (Οὐπω δε ἐληλυθει ὁ Ἰησους εις την κωμην, ἀλλ’ ἦν εν τω τοπω ὅπου ὑπήντησεν αὐτω ἡ Μαρθα. 31 Οἱ οὖν¹⁹ Ιουδαιοι οἱ οντες μετ’ αὐτης εν τη οικια και παραμυθουμενοι αὐτην, ἰδοντες την Μαριαν ὅτι ταχεως ἀνεστη και ἐξῆλθεν, ἠκολουθησαν αὐτη, λεγοντες ὅτι “Ὑπάγει εις το μνημειον ἵνα κλαυση ἐκει”.) 32 Ἡ οὖν Μαρια, ὡς ἦλθεν

¹ την || --- 1700

² μαθηταις || 1 αὐτου 1384

³ περιπατη || περιπατει 83,1111,1559

⁴ 1700 omits ὅτι το φως του κοσμου τουτου βλεπει

⁵ περιπατη || περιπατει 83,1559,2466

⁶ κυριε || --- 1700

⁷ συμμαθηταις 1617^c || συμαθηταις 1339,1617

⁸ ιεροσολυμων || ιεροσολυμων 1503 (from one line to the next)

⁹ ὡς || --- 1503

¹⁰ ἐληλυθεισαν || ἐληλυθησαν 510

¹¹ παραμυθησωνται || παραμυθησονται 1686,1700

¹² ὑπήντησεν || ἀπήντησεν 696

¹³ οὖν || 1 η [40%] 141,204,363,553,928,1147,1334,1572,1667,2322

¹⁴ σοι || σει 696

¹⁵ 1384 is missing 11:25-54.

¹⁶ και || --- 2322 (apparently)

¹⁷ ἐφώνησεν || ἐλάλησε 1700

¹⁸ φωνει || φωνη 83,1667?

¹⁹ οὖν || 1 οι 1617

όπου ἦν ὁ Ἰησους, ιδουσα αυτου, επεσεν αυτου εις τους ποδας,¹ λεγουσα αυτω, “Κυριε, ει ἦς ὠδε ουκ αν απεθανειν μου ὁ αδελφος!”

[Jesus is troubled]

33 Ἰησους ουν ὡς ειδεν αυτην κλαιουσαν, και τους συνελθοντας αυτη Ιουδαιους² κλαιοντας, ενεβριμησατο τω πνευματι και εταραξεν ἑαυτον. 34 Και ειπεν, “Που τεθεικατε αυτον?” Λεγουσιν αυτω, “Κυριε, ερχου και ιδε”. 35 Εδακρυσεν ὁ Ἰησους. 36 Ελεγον ουν οἱ Ιουδαιοι,³ “Ιδε πως εφιλει αυτον!” 37 Τινες δε εξ αυτων ειπον, “Ουκ ηδυνατο⁴ οὔτος, ὁ ανοιξας τους οφθαλμους του τυφλου, ποιησαι ἵνα και οὔτος μη αποθανη?” 38 Ἰησους ουν,⁵ παλιν εμβριμωμενος⁶ εν ἑαυτω, ερχεται εις το μνημειον.

[Jesus raises Lazarus from the dead]

Ἦν δε σπηλαιον, και λιθος επεκειτο επ’ αυτω. 39 Λεγει ὁ Ἰησους, “Αρατε τον λιθον!” Λεγει αυτω ἡ αδελφη του τεθνηκοτος, Μαρθα, “Κυριε, ηδη⁷ οζει· τεταρταιος γαρ εστιν!” 40 Λεγει αυτη ὁ Ἰησους, “Ουκ ειπον σοι ὅτι εαν πιστευσης οψει την δοξαν του Θεου?” 41 Ηραν ουν τον λιθον οὗ ἦν ὁ τεθνηκως⁸ κειμενος. Ὁ δε Ἰησους ηρεν τους οφθαλμους⁹ ανω και ειπεν: “Πατερ, ευχαριστω σοι ὅτι ηκουσας μου. 42 Εγω δε ηδειν ὅτι παντοτε μου ακουεις, αλλα δια τον οχλον τον περιεστωτα ειπον, ἵνα πιστευσωσιν ὅτι συ με απεστειλας.” 43 Και ταυτα ειπων, φωνη μεγαλη εκραυγασεν, “Λαζαρε, δευρο εξω!” 44 Και εξηλθεν ὁ τεθνηκως, δεδεμενος τους ποδας και τας χειρας κειριαις, και ἡ οψις αυτου σουδαριω περιεδεδετο. Λεγει αυτοις ὁ Ἰησους, “Αυσατε αυτον και αφετε ὑπαγειν”.

[The reaction]

45 Πολλοι ουν εκ των Ιουδαιων οἱ ελθοντες προς την Μαριαν, και θεασαμενοι ἃ εποιησεν ὁ Ἰησους, επιστευσαν εις αυτον. 46 Τινες δε εξ αυτων απηλθον προς τους Φαρισαιους και¹⁰ ειπον αυτοις ὅσα εποιησεν ὁ Ἰησους. 47 Συνηγαγον ουν οἱ αρχιερεις και οἱ Φαρισαιοι συνεδριον, και ελεγον: “Τί ποιουμεν? Ὅτι οὔτος ὁ ανθρωπος¹¹ πολλα σημεια ποιει. 48 Εαν αφωμεν αυτον οὔτως, παντες¹² πιστευσουσιν εις¹³ αυτον, και ελευσονται οἱ Ῥωμαιοι και αρουσιν ἡμων και τον τοπον και το εθνος!”

49 Εἰς δε τις εξ αυτων, Καιαφας, αρχιερευς ων του ενιαυτου εκεινου, ειπεν αυτοις, “Ὑμεις ουκ οιδατε ουδεν, 50 ουδε διαλογιζεσθε ὅτι συμφερει ἡμιν ἵνα εἰς ανθρωπος αποθανη ὑπερ του λαου, και μη ὅλον το εθνος αποληται!” 51 (Τουτο δε αφ’ ἑαυτου ουκ ειπεν, αλλα¹⁴ αρχιερευς ων του ενιαυτου εκεινου προεφητευσεν ὅτι εμελλεν ὁ Ἰησους αποθνησκειν ὑπερ του εθνους· 52 και ουχ ὑπερ του εθνους μονον, αλλ’ ἵνα και τα τεκνα του Θεου τα διεσκορπισμενα συναγαγη¹⁵ εις ἑν.) 53 Απ’ εκεινης ουν της ἡμερας συνεβουλευσαντο ἵνα αποκτεινωσιν¹⁶ αυτον.

[A tactical withdrawal]

54 Ἰησους ουν ουκετι¹⁷ παρρησια¹⁸ περιπατει εν τοις Ιουδαιοις, αλλα απηλθεν εκειθεν¹⁹ εις την χωραν εγγυς της ερημου, εις Εφραιμ λεγομενην πολιν. Κακει διετριβεν μετα των μαθητων αυτου.

[The Passover is near]

55 Ἦν δε εγγυς το Πασχα των Ιουδαιων, και ανεβησαν πολλοι εις Ἱεροσολυμα εκ της χωρας προ του Πασχα ἵνα ἀγνισωσιν ἑαυτους. 56 Εζητουν ουν τον Ἰησουν, και ελεγον μετ’

¹ αυτου εις τους ποδας || ~ 2341 363,1435

² Ιουδαιους || --- 1713

³ Ιουδαιοι || Ιουδαι 2322

⁴ ηδυνατο || εδυνατο 685

⁵ ουν || --- 1667,2352

⁶ εμβριμωμενος || 1 τω πνευματι 1700

⁷ ηδη || ηδει 1700

⁸ τεθνηκως || τεθνεικως 1617 (2x)

⁹ οφθαλμους || 1 αυτου 363

¹⁰ και || 11 2322 (repeats, turning the leaf)

¹¹ ουτος ο ανθρωπος 696° || ~ 231 696

¹² παντες || παντοτε 2322

¹³ εις || --- 1461

¹⁴ αλλα || αλλ 547,696,2765

¹⁵ τα διεσκορπισμενα συναγαγη || ~ 312 2466

¹⁶ ἵνα αποκτεινωσιν || ἵναποκτεινωσιν 1700

¹⁷ ουκετι || ουουκετι 1496 (from one page to the next)

¹⁸ 2122 is missing 11:54 – 12:11.

¹⁹ εκειθεν 1145° || --- 1145,2322 (homoioteleuton)

αλληλων εν τω ιερω εστηκοτες, “Τί υμιν δοκει—ότι ου μη ελθη εις την εορτην?”
57 Δεδωκεισαν¹ δε και οι αρχιερεις και οι Φαρισαιοι εντολην, ινα εαν τις γνω που εστιν, μνηυση, οπως πιασωσιν αυτον.

[The last week]

[Mary anoints Jesus' feet]

12.1 Ο ουν Ιησους, προ εξ ημερων του Πασχα, ηλθεν εις Βηθανιαν, όπου ην Λαζαρος (ο τεθνηκως, ον ηγειρεν εκ νεκρων). 2 Εποιησαν ουν αυτω δειπνον εκει—και η Μαρθα διηκονει, ο δε Λαζαρος εις² ην³ των ανακειμενων⁴ ουν αυτω. 3 Η ουν Μαρια, λαβουσα λιτραν μυρου ναρδου, πιστικης πολυτιμου, ηλειψεν τους ποδας του Ιησου, και εξεμαξεν ταις θριξιν αυτης τους⁵ ποδας αυτου. Η δε οικια επληρωθη εκ της οσμης του μυρου.

[Judas has a problem]

4 Λεγει ουν εις εκ των μαθητων αυτου, Ιουδας Σιμωνος⁶ Ισκαριωτης (ο μελλων αυτον παραδιδουαι), 5 “Δια τί τουτο το μυρον ουκ επραθη τριακοσιων δηναριων⁷ και εδοθη πτωχοις?” 6 (Ειπεν δε τουτο, ουχ οτι περι των πτωχων εμελεν⁸ αυτω, αλλ’ οτι κλεπτης ην και το γλωσσοκομον ειχεν, και τα βαλλομενα εβασταζεν.) 7 Ειπεν ουν ο Ιησους: “Αφες αυτην· εις την ημεραν του ενταφιασμου μου τηρηκεν αυτο.⁹ 8 Τους πτωχους γαρ παντοτε εχετε μεθ’ εαυτων, εμε¹⁰ δε ου παντοτε εχετε.”

[Lazarus is a problem]

9 Εγνω ουν οχλος πολυς εκ των Ιουδαιων οτι εκει εστιν· και ηλθον, ου δια τον Ιησουν μονον, αλλ’ ινα¹¹ και τον Λαζαρον ιδωσιν, ον ηγειρεν εκ νεκρων. 10 Εβουλευσαντο δε οι αρχιερεις ινα και τον Λαζαρον αποκτεινωσιν, 11 οτι πολλοι δι’ αυτον υπηγον των Ιουδαιων και επιστευον εις τον Ιησουν.

[The Triumphal Entry]

12 Τη επαυριον οχλος πολυς ο ελθων εις την εορτην, ακουσαντες οτι ερχεται ο¹² Ιησους εις Ιεροσολυμα, 13 ελαβον τα βαια των φοινικων και εξηλθον εις απαντησιν αυτω. Και εκραζον: “Ωσαννα!” “Ευλογημενος ο ερχομενος εν ονοματι Κυριου!” “Βασιλευς του Ισραηλ!” 14 Εύρων δε ο Ιησους οναριον, εκαθισεν επ’ αυτω· καθως εστιν γεγραμμενον: 15 “Μη φοβου, θυγατερ Σιων· ιδου, ο Βασιλευς σου ερχεται, καθημενος επι πωλον ονου!” 16 (Ταυτα δε ουκ εγνωσαν οι μαθηται αυτου το πρωτον· αλλ’ οτε εδοξασθη ο Ιησους, τοτε εμνησθησαν οτι ταυτα ην επ’ αυτω γεγραμμενα, και ταυτα εποιησαν αυτω.)

17 Εμαρτυρει ουν ο οχλος ο ων μετ’ αυτου οτε τον Λαζαρον εφωνησεν εκ του μνημειου και ηγειρεν αυτον εκ νεκρων. 18 Δια τουτο και υπηνητησεν αυτω ο οχλος,¹³ οτι ηκουσεν τουτο αυτον πεποιηκεναι το σημειον. 19 Οι ουν Φαρισαιοι ειπον προς εαυτους: “Θεωρειτε οτι ουκ ωφελειτε¹⁴ ουδεν! Ιδε,¹⁵ ο κοσμος οπισω αυτου απηλθεν!”

¹ δεδωκεισαν || δεδοκεισαν 2503

² εις || ης 1334

³ ην || --- 1461

⁴ ανακειμενων || συνανακειμενων 1700

⁵ τους || του 2503

⁶ σιμωνος || --- 128

⁷ δηναριων || διναριων 83

⁸ εμελεν 18,141,201,204,363,402,479,480,553,685,789,928,1072,1075,1111,1334,1339,1384,1461,1496,1503,1572,1667,2253,2322,2382,2503,2554
εμελλεν [60%] 35,83,128,363,510,547,553,586,685,696,757,789,824,867,897,1072,1111,1117,1145,1147,1435,1559,1560,1617,1637,1652,1686,1694,
1700,1713,2352,2382,2466,2765,1,2110 (2122 missing)

Is the verb μελω or μελλω? μελει as an impersonal form is most common; however the verb is also used in a personal/active sense. μελλω (‘to be about to’) does not make sense here. μελλω is about ten times as frequent in the NT and some copyists may have put the more customary spelling without thinking. They had just written μελλων two lines above and may have repeated the form by attraction. However, since both forms have the same pronunciation, someone hearing the Text read aloud would understand it correctly, being guided by the context. Precisely for this reason, it may be that the semantic area of the longer form came to be regarded as including that of the shorter form; in which case we would have alternate spellings of the same verb. (It is not my custom to appeal to the early uncials, but all of them have the shorter form here, which would go along with my hypothesis above.)

⁹ αυτο || ακαυτο 1700 (from one line to the next)

¹⁰ εμε || ου με 83

¹¹ ινα || --- 128

¹² ο || --- [60%] 1496

¹³ 897 is missing 12:18 – 14:21, supplied by a later hand, 897^s (of poor quality).

¹⁴ ωφελειτε || ωφελειται 2322

¹⁵ ιδε || ιδετε 510

[Some Greeks]

20 Ἦσαν δε τινες Ἑλληνας¹ ἐκ² των αναβαινοντων ἵνα προσκυνησωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. 21 Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλιππῶ τῷ ἀπο Βηθσαιδα³ τῆς Γαλιλαιας, καὶ ἠρωτων αὐτον λεγοντες, “Κυριε, θελομεν τον Ιησουν ἰδειν”. 22 Ἐρχεται Φιλιππος καὶ λεγει τῷ Ανδρεα, καὶ παλιν⁴ Ανδρεας καὶ Φιλιππος λεγουσιν τῷ Ιησου. 23 Ὁ δε Ιησους ἀπεκρινατο αὐτοις λεγων: “Ἐληλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱος του Ανθρωπου. 24 Ἀμην, ἀμην λεγω⁵ ὑμιν, εαν μὴ ὁ κοκκος του σιτου, πεσων εἰς την γην, ἀποθαιη, αὐτος μονος μενει· εαν δε ἀποθαιη, πολυ⁶ καρπον φερει. 25 Ὁ φιλων την ψυχην αὐτου ἀπολεσει αὐτην, καὶ ὁ μισων την ψυχην αὐτου, ἐν τῷ κοσμῷ τουτω, εἰς ζωην αιωνιον⁷ φυλαξει αὐτην. 26 Ἐαν ἐμοι διακοινη⁸ τις, ἐμοι ἀκολουθειτω⁹ καὶ ὅπου ἐμι ἐγω, ἐκει καὶ ὁ διακοινος ὁ ἐμος εσται. Καὶ, εαν τις ἐμοι διακοινη, τιμησει αὐτον ὁ Πατηρ.

[A Voice out of Heaven]

27 “Νυν ἡ ψυχη μου τεταρακται, καὶ τί εἶπω—Ἰατερ, σωσον με ἐκ της ὥρας ταυτης”¹⁰ Ἀλλὰ δια τουτο ἦλθον εἰς την ὥραν ταυτην—28 Ἰατερ, δοξασον σου το ονομα!” Ἦλθεν οὖν **φωνη** ἐκ του ουρανου, “Καὶ ἐδοξασα καὶ παλιν δοξασω!” 29 Ὁ οὖν¹¹ οχλος ὁ ἕστωσ καὶ ἀκουσας ἐλεγεν βροντην γεγουμεναι. Ἀλλοι ἐλεγον, “Ἄγγελος αὐτῷ λελαληκεν”. 30 Ἀπεκριθη Ιησους καὶ εἶπεν: “Οὐ δι’ ἐμε αὐτῇ ἡ φωνη γεγουμεν ἀλλὰ δι’ ὑμας. 31 Νυν κρισις εστιν του κοσμου τουτου· νυν ὁ αρχων του κοσμου τουτου ἐκβληθησεται ἐξω. 32 Καγω, εαν ὑψωθω ἐκ της γης, παντας ἔλκυσω προς ἐμαυτον.” 33 (Τουτο δε ἐλεγεν σημαινων ποιῶ θαιατω ημελλεν¹² ἀποθιησκειν.) 34 Ἀπεκριθη αὐτῷ ὁ οχλος: “Ἡμεῖς ἠκουσαμεν ἐκ του νομου ὅτι ὁ Χριστος μενει εἰς τον αιωνα· καὶ πως συ¹³ λεγεις, ‘Δει ὑψωθηναι τον Υἱον του Ανθρωπου’? Τίς εστιν οὗτος ὁ Υἱος του Ανθρωπου?”

35 Εἶπεν οὖν αὐτοις ὁ Ιησους: “Ἐτι μικρον χρονον το φως μεθ’ ὑμων εστιν. Περιπατεῖτε ἕως το φως εχετε ἵνα μὴ σκοτια¹⁴ ὑμας καταλαβῆ· καὶ ὁ περιπατων ἐν τῇ σκοτια οὐκ οιδεν που ὑπαγει. 36 Ἐως το φως εχετε, πιστευετε εἰς το φως, ἵνα υἱοι φωτος γενιηθε.” Ταυτα ἐλαλησεν ὁ Ιησους, καὶ ἀπελθων ἐκρυβῆ ἀπ’ αὐτων.

[An editorial comment]

37 Τοσαυτα δε αὐτου σημεια¹⁵ πεποιηκοτος ἐμπροσθεν αὐτων, οὐκ ἐπιστευον εἰς αὐτον· 38 ἵνα ὁ λογος Ἰσαιου του προφητου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν: “Κυριε, τίς ἐπιστευσεν τη ακοῇ ἡμων? Καὶ ὁ βραχιων Κυριου τίνοι ἀπεκαλυφθη?”¹⁶ 39 Δια τουτο οὐκ ἠδυνατο πιστευειν, ὅτι παλιν εἶπεν Ἰσαιας: 40 “Τετυφλωκεν αὐτων τους οφθαλμους, καὶ πεπωρωκεν αὐτων την καρδιαν, ἵνα μὴ ἰδωσιν τοις οφθαλμοις, καὶ νοησωσιν τη καρδια καὶ ἐπιστραφωσιν, καὶ ἰασωμαι¹⁷ αὐτους.” 41 Ταυτα εἶπεν Ἰσαιας ὅτε¹⁸ εἶδεν την δοξαν αὐτου καὶ ἐλαλησεν περὶ¹⁹ αὐτου.

42 Ὅμως μεντοι καὶ ἐκ των αρχοντων πολλοι ἐπιστευσαν εἰς αὐτον, ἀλλὰ δια τους Φαρισαιους οὐχ ὠμολογου²⁰, ἵνα μὴ ἀποσυναγωγοι γενωνται· 43 ἠγαπησαν γαρ την δοξαν των ανθρωπων μαλλον ἢπερ την δοξαν του Θεου.

¹ ἑλληνας || --- 1560

² ἐκ 1072^c || ε 1072

³ βηθσαιδα || βησαιδα 2466

⁴ παλιν || --- 1147

⁵ λεγω || --- 789 (from one page to the next)

⁶ πολυν || πολιν 1560

⁷ αιωνιον || --- 1072

⁸ διακοινη || διακοινει [1%] 83,1700^{2x}

⁹ ἀκολουθειτω || ἀκολουθητω 480

¹⁰ The first hand of 1145 left out a line between εσται (v. 26) and ἀλλὰ (perhaps between the two πατηρ) and then erased enough to write in the full text in a cramped hand.

¹¹ οὖν || 1 ο 1667

¹² ημελλεν || εμελλεν 363

¹³ συ || --- 1334,1667

¹⁴ σκοτια || σκοτεια 1700

¹⁵ αὐτου σημεια || ~ 21 1700

¹⁶ ἀπεκαλυφθη || ἀπεκαληφθη 83

¹⁷ ἰασωμαι || ἰασομαι 553^c;2554 (left room for the *omega*)

¹⁸ οτε || οτι [2%] 928,1667

¹⁹ 2122 is missing 12:42 – 13:7.

²⁰ ὠμολογου || ὀμολογου 1700

[The last public word]

44 Ἰησοῦς δε ἐκράξεν καὶ εἶπεν: “Ὁ πιστευὼν εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλ’ εἰς τὸν πεμψάντα με. 45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πεμψάντα με.¹ 46 Ἐγὼ, φῶς, εἰς τὸν κόσμον ἐληλυθὼν, ἵνα πᾶς ὁ πιστευὼν εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη. 47 Καὶ, εἰ τις μου ἀκουσῆ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ² πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτὸν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματα μου ἐχει τὸν κρίνοντα αὐτὸν—ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρίνει αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ’ ὁ πεμψάς με Πάτερ, αὐτὸς μοι ἐντολὴν ἔδωκεν,³ τί εἰπῶ⁴ καὶ τί λαλήσω. 50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. “Ἄ οὐν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἰρηκέν μοι ὁ Πάτερ, οὕτως λαλῶ.”

[The last night]

13.1 Πρὸ δε τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐληλυθὲν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῆ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου⁵ πρὸς τὸν Πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγαπήσεν αὐτούς.

[Jesus washes the disciples' feet]

2 Καὶ δειπνῶν γενομένου (τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκὸς εἰς τὴν καρδίαν Ἰουδα⁶ Σιμωνος Ἰσκαριωτοῦ ἵνα αὐτὸν παραδῶ), 3 εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ Πάτερ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι⁷ ἀπὸ Θεοῦ ἐξηλθεν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται⁸ ἐκ τοῦ δειπνίου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λεντιὸν διεζῶσεν ἑαυτὸν. 5 Εἶτα βαλλεὶ ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα⁹ καὶ ἤρξατο νιπτεῖν τοὺς ποδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμασσεῖν τῷ λεντιῷ ὧ¹⁰ ἦν διεζῶσμενος.

[Simon Peter]

6 Ἐρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, “Κυριε, σὺ μου νιπτεῖς τοὺς ποδας?” 7 Ἀπεκριθὲν Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ὁ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἀρτί, γνῶσθι δε μετὰ ταῦτα”. 8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος, “Οὐ μὴ νιψῆς τοὺς ποδας μου εἰς τὸν αἰῶνα!” Ἀπεκριθὲν αὐτῷ ὁ¹¹ Ἰησοῦς, “Ἐὰν μὴ νιψῶ σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ’ ἐμοῦ”. 9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κυριε, μὴ τοὺς ποδας μου¹² μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν!” 10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ὁ λελουμένος οὐ χρεῖαν ἐχει ἢ τοὺς ποδας νιψασθαι, ἀλλ’ ἐστίν¹³ καθάρος ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθάροι¹⁴ ἐστε, ἀλλ’ οὐχι πάντες.” 11 (Ἦδει¹⁵ γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτὸν· διὰ τοῦτο εἶπεν, “Οὐχι πάντες καθάροι ἐστε”.)

[Jesus explains His action]

12 Ὅτε οὖν ἐνιψῆν τοὺς ποδας αὐτῶν καὶ ἐλάβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς:¹⁶ “Γινώσκετε¹⁷ τί πεποιήκα ὑμῖν? 13 Ὑμεῖς φωνεῖτε με ‘Ὁ Διδασκαλός’, καὶ ‘Ὁ Κύριος’,¹⁸ καὶ καλῶς λέγετε, εἰμι γὰρ. 14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνιψῶ ὑμῶν τοὺς ποδας, ὁ Κύριος καὶ ὁ Διδασκαλός, καὶ ὑμεῖς οφείλετε ἀλλήλων νιπτεῖν τοὺς¹⁹ ποδας. 15 Ὑποδειγμὰ γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιήτε.²⁰

¹ 402 omits verse 45 entire (obvious homoioteleuton—the last three words)

² μὴ || οὐ 2466

³ ἔδωκεν || δέδωκε 363,1435

⁴ εἰπῶ || ποιήσω 1637^c

⁵ τούτου || --- 2322 (homoioteleuton)

⁶ Ἰουδα 1145^c || --- 1145,2466

⁷ πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὅτι || --- 2322 (clear homoioteleuton)

⁸ ἐγείρεται || ἐγείρετε 757

⁹ νιπτῆρα || νιπτῆρα 1617

¹⁰ ὦ || ὠν 83

¹¹ ο || --- 363

¹² μου || --- 1667,1,2110

¹³ ἐστίν || ἐστί 510

¹⁴ καθάροι || καθάρι 1384

¹⁵ ἦδει || ἦδη 1686,2466

¹⁶ αὐτοῖς 1145^c || --- 1145 (It looks like the first hand missed αὐτοῖς and then caught himself and erased εἶπεν and rewrote it with αὐτοῖς.)

¹⁷ γινώσκετε || γινώσκε 2322

¹⁸ ὁ διδασκαλός καὶ ὁ κύριος || ~ 45312 2122

¹⁹ τοὺς || 11 1686

²⁰ ποιήτε || ποιείτε [30%] 480

16 “Αμην, αμην λεγω ὑμιν, ουκ εστιν δουλος μειζων του κυριου αυτου, ουδε αποστολος μειζων του πεμφσαντος αυτον. 17 Ει ταυτα οιδατε, μακαριοι εστε εαν ποιητε αυτα.

18 “Ου περι παντων ὑμων λεγω—εγω¹ οιδα οὐς εξελεξαμην. Αλλ’ ἵνα ἡ Γραφη πληρωθη: “Ο τρωγων μετ’ εμου τον αρτον επηρην επ’ εμε την πτερναν αυτου”. 19 Απ’ αρτι λεγω ὑμιν προ του γενεσθαι, ἵνα ὅταν γενηται πιστευσητε² ὅτι εγω³ εμι. 20 Αμην, αμην λεγω ὑμιν, ὁ λαμβανων εαν τινα πεμφω εμε λαμβανει· ὁ δε εμε λαμβανων λαμβανει τον πεμφσαντα με.”

[The traitor is identified]

21 Ταυτα ειπων ὁ Ιησους εταραχθη τω πνευματι και εμαρτυρησεν και ειπεν, “Αμην, αμην⁴ λεγω ὑμιν ὅτι εἷς ἐξ ὑμων παραδωσει με!” 22 Εβλεπον δε προς αλληλους οἱ μαθηται, απορουμενοι περι τινος λεγει. 23 Ἦν δε ανακειμενος εἷς των μαθητων αυτου εν τω κολπω του Ιησου, ὃν ηγαπα ὁ Ιησους.⁵ 24 Νευει ουν τουτω Σιμων Πητρος πυθεσθαι τίς αν ειη περι οὗ λεγει. 25 Επιπεσων δε εκεινος επι το σθηθος του Ιησου, λεγει αυτω, “Κυριε, τίς εστιν?” 26 Αποκρινεται ὁ Ιησους, “Εκεινος εστιν ὃς εγω βαψας το ψωμιον επιδωσω”. Και εμβαψας το ψωμιον διδωσιν Ιουδα Σιμωνος Ισκαριωτη. 27 Και μετα το ψωμιον, τοτε εισηλθεν εις εκεινον ὁ Σατανας. Λεγει ουν⁷ αυτω ὁ Ιησους, “Ο ποιεις, ποιησον ταχιον!” 28 (Τουτο δε ουδεις εγνω των ανακειμενων προς τί ειπεν αυτω. 29 Τινες γαρ εδοκουν, επει το γλωσσοκομον ειχεν ὃς⁸ Ιουδας, ὅτι λεγει αυτω ὁ Ιησους, “Αγορασον ὧν χρειαν εχομεν⁹ εις την ἑορτην”,¹⁰ ἢ τοις πτωχοις ἵνα τι δω.) 30 Λαβων ουν το ψωμιον εκεινος, ευθεως εξηλθεν. Ἦν δε νυξ.

[A new commandment]

31 Ὅτε εξηλθεν,¹¹ λεγει ὁ Ιησους: “Νυν εδοξασθη ὁ Υἱος του Ανθρωπου, και ὁ Θεος εδοξασθη εν αυτω. 32 Ει ὁ Θεος εδοξασθη εν αυτω, και ὁ Θεος δοξασει αυτον εν ἑαυτω, και ευθυς δοξασει αυτον.

33 “Τεκνια, ετι μικρον μεθ’ ὑμων εμι. Ζητησετε¹² με, και καθως ειπον τοις Ιουδαιοις ὅτι “Ὅπου ὑπαγω εγω, ὑμεις ου δυνασθε ελθειν”, και ὑμιν λεγω, αρτι.

34 “Εντολην καινην διδωμι ὑμιν, ἵνα αγαπατε αλληλους καθως ηγαπησα ὑμας¹³—ἵνα και ὑμεις αγαπατε αλληλους.¹⁴ 35 Εν τουτω γνωσονται παντες ὅτι εμοι μαθηται εστε, εαν αγαπην εχητε¹⁵ εν αλληλοις.”

[Jesus warns Peter]

36 Λεγει αυτω Σιμων Πητρος, “Κυριε, που ὑπαγεις?” Απεκριθη αυτω ὁ Ιησους, “Ὅπου εγω ὑπαγω ου δυνασαι μοι νυν ακολουθησαι, ὑστερον δε ακολουθησεις μοι”. 37 Λεγει αυτω Πητρος: “Κυριε, δια τί ου δυναμαι σοι ακολουθησαι αρτι? Την ψυχην μου ὑπερ σου θησω!” 38 Απεκριθη αυτω ὁ Ιησους: “Την ψυχην σου ὑπερ εμου θησεις? Αμην, αμην λεγω σοι, ου μη αλεκτωρ φωνηση ἕως οὗ απαρνηση με τρις!

[The Way, the Truth, the Life]

14.1 “Μη ταρασσεσθω¹⁶ ὑμων ἡ καρδια· πιστευετε εις τον Θεον και εις εμε πιστευετε. 2 Εν τη οικια του Πατρος μου μοιαι πολλαι εισιν (ει δε μη, ειπον αν ὑμιν).

¹ εγω || 1 γαρ [15%] 1496,1572

² πιστευσητε || πιστευσηται 1147,1384

³ εγω || 1 ειπον 547^c

⁴ αμην || --- 1435 (from one line to the next)

⁵ ον ηγαπα ο ιησους || --- 1496

⁶ ω || ο 1700

⁷ ουν || --- 1700

⁸ ο || --- 696

⁹ εχομεν || εχωμεν 1700

¹⁰ εις την εορτην || εν τη εορτη 363,1435

¹¹ 1700 omits ην δε νυξ οτε εξηλθεν

¹² ζητησετε || ζητησεται 1117

¹³ υμας || ημας 2322

¹⁴ 1713 omits καθως ηγαπησα υμας ινα και υμεις αγαπατε αλληλους (obvious homoioteleuton)

¹⁵ εχητε || εχετε 2466

¹⁶ ταρασσεσθω || ταρασσεσθω [5%] 141,480,789^α

Πορευομαι ἐτοιμασαι τοπον ὑμιν. 3 Και εαν πορευθω και ἐτοιμασω ὑμιν τοπον, παλιν¹ ερχομαι και παραληψομαι² ὑμας προς εμαυτον, ἵνα ὅπου εμι εγω και ὑμεις ητε. 4 Και ὅπου εγω ὑπαγω οιδατε, και την ὁδον οιδατε.”

[Thomas' question]

5 Λεγει αυτω Θωμας, “Κυριε, ουκ οίδαμεν³ που ὑπαγεις, και πως δυναμεθα την ὁδον ειδεναι?” 6 Λεγει αυτω ὁ Ἰησους: “Ἐγω εμι ἡ ὁδος και ἡ ἀληθεια και ἡ ζωη. Ουδεις ερχεται προς τον Πατερα ει μη δι’ εμου. 7 Ει εγνωκετε με, και τον Πατερα μου εγνωκετε αν· και απ’ αρτι γινωσκετε αυτον και ἔωρακατε αυτον.”

[Philip's question]

8 Λεγει αυτω Φιλιππος, “Κυριε, δειξον ἡμιν τον Πατερα και αρκει ἡμιν”. 9 Λεγει αυτω ὁ Ἰησους: “Τοσουτον χρονον μεθ’ ὑμων εμι και ουκ εγνωκας με, Φιλιππε? Ὁ ἔωρακας εμε ἔωρακεν τον Πατερα· και πως συ λεγεις, ‘Δειξον ἡμιν τον Πατερα’?”⁴ 10 Ου πιστευεις ὅτι εγω εν τω Πατρι και ὁ Πατηρ εν εμοι εστιν? Τα ῥήματα ἃ εγω λαλω ὑμιν απ’ εμαυτου ου λαλω· ὁ δε Πατηρ ὁ εν εμοι μενων, αυτος ποιει τα εργα. 11 Πιστευετε μοι ὅτι εγω εν τω Πατρι και ὁ Πατηρ εν εμοι· ει δε μη, δια τα εργα αυτα πιστευετε μοι.

[“Greater works than these”]

12 “Ἀμην, ἀμην λεγω ὑμιν, ὁ πιστευων εις εμε, τα εργα ἃ εγω ποιω κακεινος ποιησει· και μειζονα τουτων ποιησει,⁵ ὅτι εγω προς τον Πατερα μου πορευομαι. 13 Και, ὅ τι αν αιτησητε⁶ εν τω ονοματι μου, τουτο ποιησω, ἵνα δοξασθῃ ὁ Πατηρ εν τω Υἱῳ. 14 Εαν τι αιτησητε εν τω ονοματι μου,⁷ εγω⁸ ποιησω! 15 Εαν αγαπατε με, τας εντολας⁹ τας εμας τηρησατε. 16 Και, εγω ερωτησω τον Πατερα και αλλον Παρακλητον δωσει ὑμιν, ἵνα μενη μεθ’ ὑμων εις τον αιωνα 17—το Πνευμα της Αληθειας, ὃ ὁ κοσμος ου δυναται λαβειν, ὅτι ου θεωρει αυτο ουδε γινωσκει αυτο· ὑμεις δε γινωσκετε αυτο, ὅτι παρ’ ὑμιν¹⁰ μενει και εν ὑμιν εσται.

18 “Ουκ αφησω ὑμας ορφανους· ερχομαι προς ὑμας. 19 Ἐτι μικρον και ὁ κοσμος με ουκετι θεωρει, ὑμεις δε θεωρειτε με. Ὅτι εγω ζω, και ὑμεις ζησεσθε. 20 Εν εκεινη τη ἡμερα γνωσεσθε ὑμεις ὅτι εγω εν τω Πατρι μου, και ὑμεις εν εμοι, καγω¹¹ εν ὑμιν. 21 Ὁ εχων τας εντολας μου και τηρων αυτας, εκεινος εστιν ὁ αγαπων με. Ὁ δε αγαπων με αγαπηθησεται ὑπο του Πατρος μου, και εγω αγαπησω αυτον και εμφανισω αυτω εμαυτον.”

[Judas' question]

22 Λεγει αυτω Ιουδας (ουχ ὁ Ισκαριωτης), “Κυριε, και¹² τί γεγονεν ὅτι ἡμιν μελλεις εμφανιζειν σεαυτον και ουχι τω κοσμῳ?” 23 Απεκριθη Ἰησους και ειπεν αυτω: “Ἐαν τις αγαπα με, τον λογον μου τηρησει. Και ὁ Πατηρ μου αγαπησει αυτον, και προς αυτον ελευσομεθα και μονην παρ’ αυτω ποιησομεν.¹³ 24 Ὁ μη αγαπων με, τους λογους¹⁴ μου ου τηρει· και, ὁ λογος ὃν ακουετε ουκ εστιν εμος, αλλα του πεμψαντος με Πατρος.

[The Teacher, the peace; the Father, the enemy]

25 “Ταυτα λελαληκα ὑμιν παρ’ ὑμιν μενων. 26 Ὁ δε Παρακλητος, το Πνευμα το Ἅγιον, ὃ πεμψει ὁ Πατηρ εν τω ονοματι μου, εκεινος ὑμας διδαξει¹⁵ παντα και ὑπομνησει ὑμας παντα¹⁶ ἃ ειπον ὑμιν.

¹ παλιν || 1 ὑμιν 1667

² παραληψομαι || παραληψαι 2122^v

³ ουκ οίδαμεν || --- 1384

⁴ και πως συ λεγεις δειξον ημιν τον πατερα || --- 2322 (obvious homoioteleuton)

⁵ και μειζονα τουτων ποιησει || --- 1147,2322 (homoioteleuton)

⁶ αιτησητε 1700^m || αιτησηται 1145,1700

⁷ 402,1117 omit τουτο ποιησω ἵνα δοξασθῃ ο πατηρ εν τω υιω 14 εαν τι αιτησητε εν τω ονοματι μου (obvious homoioteleuton—five words identical)

⁸ εγω || τουτο 547^c

⁹ 1560 is missing 14:15-27.

¹⁰ ὑμιν || υμειν 1686

¹¹ καγω || και εγω [20%] 204

¹² και || --- [5%] 1339

¹³ ποιησομεν 1686^c || ποιησωμεν 1667,1686,1700

¹⁴ τους λογους || τον λογον 2122

¹⁵ ὑμας διδαξει 2352^c || ~ 21 [5%] 201,2352

¹⁶ και υπομνησει υμας παντα 1145^c || --- 1145 (Probably by the first hand; a clear case of homoioteleuton)

27 “Ειρηνην αφιημι υμιν,¹ ειρηνην την εμην διδωμι υμιν· ου καθως ο κοσμος διδωσιν εγω διδωμι υμιν. Μη ταρασσεσθω υμων η καρδια, μηδε δειλιατω.

28 “Ηκουσατε οτι εγω ειπον υμιν, “Υπαγω και ερχομαι προς υμας”. Ει ηγαπατε με, εχαρητε αν οτι ειπον, ‘Πορευομαι προς τον Πατερα’, οτι ο Πατηρ μου μειζων μου² εστιν.

29 Και νυν ειρηκα υμιν, πριν γενεσθαι, ινα οταν γενηται, πιστευσητε.

30 “Ουκετι πολλα λαλησω μεθ’ υμων, ερχεται γαρ ο του κοσμου³ αρχων· και, εν εμοι ουκ εχει ουδεν. 31 Αλλ’ ινα γνω ο κοσμος οτι αγαπω τον Πατερα, και καθως ενετειλατο μοι⁴ ο Πατηρ, ουτως ποιω.

“Εγειρεσθε, αγωμεν εντευθεν.

[The true vine]

15.1 “Εγω ειμι η αμπελος η αληθινη, και ο Πατηρ μου ο γεωργος εστιν. 2 Παν κλημα εν εμοι μη φερων καρπον, αιρει αυτο· και παν το καρπον φερων, καθαιρει αυτο, ινα πλειονα καρπον φερη.⁵ 3 Ηδη υμεις καθαροι⁶ εστε δια τον λογον ον λελαληκα υμιν. 4 Μεινατε εν εμοι, καγω εν υμιν. Καθως το κλημα ου δυναται⁷ καρπον φερειν αφ’ εαυτου, εαν μη μεινη εν τη αμπελω, ουτως ουδε υμεις εαν μη εν εμοι μεινητε.

5 “Εγω ειμι η αμπελος, υμεις τα κληματα. ‘Ο μεινων εν εμοι καγω εν αυτω, ουτος φερει καρπον πολυν· οτι χωρις εμου ου δυνασθε ποιειν ουδεν. 6 Εαν μη τις μεινη εν εμοι, εβληθη εξω, ως το κλημα, και εξηραιθη· και συναγουσιν αυτα και εις το πυρ βαλλουσιν, και καιεται.⁸ 7 Εαν μεινητε εν εμοι⁹ και τα ρηματα μου εν υμιν μεινη, ο εαν θελητε αιτησεσθε,¹⁰ και γενησεται υμιν. 8 Εν τουτω εδοξασθη ο Πατηρ μου: ινα καρπον πολυν φερητε¹¹ και γενησεσθε εμοι μαθηται.

[We love]

9 “Καθως ηγαπησεν με ο Πατηρ, καγω ηγαπησα υμας· μεινατε εν τη αγαπη τη εμη.¹² 10 Εαν τας εντολας μου τηρησητε, μενειτε εν τη αγαπη μου, καθως εγω τας εντολας του Πατρος μου τητηρηκα και μενω αυτου εν τη αγαπη. 11 Ταυτα λελαληκα υμιν ινα η χαρα¹³ η εμη εν υμιν μεινη, και η χαρα υμων¹⁴ πληρωθη. 12 Αυτη εστιν η εντολη η εμη, ινα αγαπατε αλληλους καθως ηγαπησα υμας. 13 Μειζονα ταυτης αγαπην ουδεις εχει, ινα τις την ψυχην αυτου θη υπερ των φιλων αυτου. 14 ‘Υμεις φιλοι μου εστε εαν ποιητε οσα εγω εντελλομαι υμιν.

15 “Ουκετι υμας λεγω¹⁵ δουλους, οτι ο δουλος ουκ οιδεν τι ποιει αυτου ο κυριος· υμας δε ειρηκα φιλους, οτι παντα α ηκουσα παρα του Πατρος μου εγνωρισα υμιν.¹⁶ 16 Ουχ υμεις με εξελεξασθε, αλλ’ εγω εξελεξαμην υμας και εθηκα υμας ινα υμεις υπαγητε και καρπον φερητε,¹⁷ και ο καρπος υμων μεινη· ινα ο τι αν αιτησητε τον Πατερα εν τω ονοματι μου δωη¹⁸ υμιν. 17 Ταυτα εντελλομαι υμιν, ινα αγαπατε αλληλους.

[The world hates]

18 “Ει ο κοσμος υμας μισει, γνωσκετε¹⁹ οτι εμε²⁰ πρωτον υμων μεμισηκεν. 19 Ει εκ του κοσμου ητε, ο κοσμος αν το ιδιον εφιλει. ‘Οτι δε εκ του κοσμου ουκ εστε, αλλ’ εγω

¹ 1686 omits ειρηνην αφιημι υμιν (homoioarcton and -teleuton)

² μου || --- 402

³ κοσμου || 1 ο 480

⁴ μοι || --- 1145,1652

⁵ φερη || φερει 553,1700

⁶ καθαροι || καθαρι 1117

⁷ δυναται || δυνατε 789

⁸ καιεται || καιετε 1496,1503

⁹ 1713 omits εβληθη εξω ως το κλημα και εξηραιθη και συναγουσιν αυτα και εις το πυρ βαλλουσιν και καιεται εαν μεινατε εν εμοι (obvious homoioleuton)

¹⁰ αιτησεσθε || αιτησησθε 1700 || αιτησασθε [10%] 1694

¹¹ φερητε 1700^{ab} || φερηται 1700

¹² εμη 1686^c || εμοι 1686

¹³ η χαρα || --- 1700

¹⁴ 1686 omits εν υμιν μεινη και η χαρα υμων

¹⁵ υμας λεγω || ~ 21 1700

¹⁶ υμιν || 1 και 18

¹⁷ φερητε || φερηται 2322

¹⁸ δωη 1145^c || δω [50%] 1145

¹⁹ γνωσκετε || --- 1700

²⁰ εμε || --- 547

ἐξελεξαμην ὑμας ἐκ τοῦ κόσμου, δια τοῦτο μισεῖ ὑμας ὁ κόσμος. 20 Μνημονευετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὅτι οὐκ ἐστὶν δούλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ.¹ Εἰ ἐμε ἐδίωξαν, καὶ ὑμας διώξουσιν. Εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν δια τὸ ὄνομα μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πεμψάντα με. 22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτιαν οὐκ εἶχον, νῦν δὲ προφασιν οὐκ ἐχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 Ὅ ἐμε μισῶν καὶ τὸν Πατέρα μου μισεῖ. 24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτιαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἔωρακασιν καὶ μεμίσηκασιν² καὶ ἐμε καὶ τὸν Πατέρα μου. 25 Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι Ἐμίσησαν με δῶρεαν'.³

26 Ὅταν δὲ ἐλθῇ ὁ Παρακλήτος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται,⁴ ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ. 27 Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

16.1 Ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε⁵ 2—ἀποσυναγωγούς ποιήσουσιν ὑμας· ἀλλ' ἐρχεται ὥρα ἵνα πας ὁ ἀποκτείνων ὑμας δοξῇ⁶ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ! 3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἐγινώσκον τὸν Πατέρα οὐδὲ ἐμε. 4 Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἐλθῇ ἡ ὥρα, μνημονευήτε αὐτῶν⁷ ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην.

[What the Helper will do]

5 Ἐνῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ἐπιπάγεις? 6 Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπληρώκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀληθειαν λέγω ὑμῖν:⁸ Συμφερεῖ ὑμῖν ἵνα ἐγὼ⁹ ἀπελθῶ· εἰ γὰρ ἐγὼ¹⁰ μὴ ἀπελθῶ, ὁ Παρακλήτος οὐκ ἐλευσεται πρὸς ὑμας.¹¹ εἰ δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμας.

8 Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλεγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως: 9 περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμε· 10 περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν Πατέρα μου ὑπάγω καὶ οὐκετι θεωρεῖτε με· 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἀρχὼν τοῦ κόσμου τούτου κεκρίται.

12 Ἐτι πολλὰ ἐχω λέγειν ὑμῖν,¹² ἀλλ' οὐ δύνασθε¹³ βασταζεῖν αὐτά. 13 Ὅταν δὲ ἐλθῇ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, ὀδηγήσει¹⁴ ὑμας εἰς πᾶσαν τὴν ἀληθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσῃ λαλήσει· καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγέλει ὑμῖν. 14 Ἐκεῖνος ἐμε δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγέλει ὑμῖν. 15 Πάντα ὅσα ἐχει ὁ Πατήρ ἐμα ἐστίν· δια τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγέλει ὑμῖν.

[Sorrow to joy]

16 Ὅτι μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτε με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ οἴψεσθε με, ὅτι¹⁵ ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα.” 17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν¹⁶ αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους: Ὅτι ἐστὶν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν,¹⁷ Ὅτι μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτε με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ οἴψεσθε με, καὶ ὅτι Ἐγὼ¹⁸ ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα? 18 Ἐλέγον οὖν: Ὅτι ἐστὶν ὃ λέγει, ὅτι¹⁹ μικρὸν? Οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ.”

¹ 1700 omits οὐκ ἐστὶν δούλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ

² μεμίσηκασιν || μεμίσηκασι 1686

³ 1700 omits ὅτι ἐμίσησαν με δῶρεαν

⁴ ἐκπορεύεται || ἐκπορεύετε [1%] 83

⁵ σκανδαλισθῆτε || σκανδαλισθητε 83

⁶ δοξῇ || δοξεί 480

⁷ αὐτῶν || --- 547

⁸ 1700 omits ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀληθειαν λέγω ὑμῖν

⁹ ἐγὼ 1503^c || --- 1503

¹⁰ ἐγὼ 1694^c || --- [2%] 1694

¹¹ ὑμας || 1 καὶ 1700

¹² ὑμῖν || --- 547

¹³ δύνασθε || δύνασθαι 1686

¹⁴ ὀδηγήσει || ὀδηγήση [1%] 83,1559

¹⁵ ὅτι 201^c || 1 ἐγὼ [20%] 201

¹⁶ 867 is missing 16:17 – 19:38.

¹⁷ ἡμῖν || ὑμῖν 547,1334,1694,2352,1,2110

¹⁸ ἐγὼ || --- 1686

¹⁹ το || --- 1496

19 Εγινω ουν ὁ Ἰησους ὅτι ἠθελον αυτον ερωταν, και ειπεν αυτοις: “Περι τουτου ζητειτε μετ’ αλληλων ὅτι ειπον, ‘Μικρον και ου θεωρειτε με, και παλιν μικρον και οψεσθε¹ με’? 20 Αμην, αμην λεγω ὑμιν ὅτι κλαυσετε και θρηνησετε ὑμεις, ὁ δε κοσμος χαρησεται· ὑμεις δε λυπηθησεσθε, αλλ’ ἡ λυπη ὑμων εις χαραν γενησεται. 21 Ἡ γυνη ὅταν τικτη² λυπην εχει, ὅτι ηλθεν ἡ ὥρα αυτης· ὅταν δε γεννησῃ³ το παιδιον, ουκετι μνημονευει της θλιψεως, δια την χαραν ὅτι εγεννηθη⁴ ανθρωπος εις τον κοσμον. 22 Και ὑμεις ουν λυπην μεν νυν εχετε· παλιν δε οψομαι ὑμας, και χαρησεται ὑμων ἡ καρδια, και την χαραν ὑμων ουδεις αιρει αφ’ ὑμων. 23 Και εν εκεινη τη ἡμερα εμε ουκ ερωτησετε ουδεν.

“Αμην, αμην λεγω ὑμιν ὅτι ὅσα αν αιτησητε τον Πατερα εν τω ονοματι μου δωσει ὑμιν. 24 Ἐως αρτι ουκ ητησατε ουδεν εν τω ονοματι μου. Αιτειτε και ληψεσθε, ἵνα ἡ χαρα ὑμων ἦ πεπληρωμενη.

[Figures of speech]

25 “Ταυτα εν παροιμιαις λελαληκα ὑμιν, αλλ’ ερχεται ὥρα ὅτε ουκετι εν παροιμιαις⁵ λαλησω ὑμιν, αλλα παρρησια περι του Πατρος αναγγελω ὑμιν. 26 Εν εκεινη τη ἡμερα εν τω ονοματι μου αιτησεσθε, και ου λεγω ὑμιν ὅτι εγω ερωτησω⁶ τον Πατερα περι ὑμων· 27 αυτος γαρ ὁ Πατηρ φιλει ὑμας, ὅτι ὑμεις εμε πεφιληκατε, και πεπιστευκατε ὅτι εγω παρα του Θεου εξηλθον. 28 Εξηλθον παρα του Πατρος και εληλυθα εις τον κοσμον. Παλιν αφιημι τον κοσμον και πορευομαι προς τον Πατερα.”

29 Λεγουσιν αυτω οἱ μαθηται αυτου: “Ἴδε, νυν παρρησια λαλεις και παροιμιαν ουδεμιαν λεγεις! 30 Νυν οίδαμεν ὅτι οιδας παντα και ου χρειαν εχεις ἵνα τίς⁷ σε ερωτα. Εν τουτω πιστευομεν⁸ ὅτι απο Θεου εξηλθες.”

[“Take heart!”]

31 Απεκριθη αυτοις ὁ Ἰησους: “Ἄρτι πιστευετε? 32 Ἴδου, ερχεται ὥρα και νυν εληλυθεν, ἵνα σκορπισθητε ἕκαστος εις τα ιδια, και εμε μονον αφητε. Και ουκ ειμι μονος, ὅτι ὁ Πατηρ μετ’ εμου εστιν. 33 Ταυτα λελαληκα ὑμιν ἵνα εν εμοι ειρηνην εχητε.⁹ Εν τω κοσμῳ θλιψιν εχετε· αλλα θαρσειτε,¹⁰ εγω νενικηκα¹¹ τον κοσμον!”

[Jesus prays]

17.1 Ταυτα ελαλησεν ὁ Ἰησους και επηρεν τους οφθαλμους αυτου εις τον ουρανον και ειπεν:

[For Himself]

“Πατερ, εληλυθεν¹² ἡ ὥρα! Δοξασον σου τον Υἱον, ἵνα και ὁ Υἱος σου δοξαση¹³ σε, 2 καθως εδωκας αυτω εξουσιαν πασης σαρκος, ἵνα παν ὃ δεδωκας αυτω δωσει αυτοις ζωην αιωνιον. 3 Αὕτη δε εστιν ἡ αιωνιος ζωη: ἵνα γνωσκωσιν σε, τον μονον αληθινον Θεον, και ὄν απεστειλας—Ἰησουν Χριστον. 4 Εγω σε εδοξασα επι της γης. Το εργον ετελειωσα ὃ δεδωκας μοι ἵνα ποιησω. 5 Και νυν δοξασον με συ, Πατερ, παρα σεαυτω¹⁴ τη δοξῃ ἣ ειχον προ του του κοσμον ειναι παρα σοι!

[For the Apostles]

6 “Εφανερωσα σου το ονομα τοις ανθρωποις οἷς δεδωκας μοι εκ του κοσμου. Σοι ησαν, και εμοι αυτους δεδωκας, και τον λογον σου τηρηκασιν. 7 Νυν εγνωκαν¹⁵ ὅτι παντα ὅσα δεδωκας μοι παρα σου εστιν· 8 ὅτι τα ῥηματα ἃ δεδωκας μοι¹⁶ δεδωκα αυτοις· και αυτοι ελαβον και εγνωσαν αληθως ὅτι παρα σου εξηλθον, και επιστευσαν ὅτι συ με απεστειλας.

¹ οψεσθε || οψεσθαι 1686

² τικτη || τικτει 553,1700

³ γεννηση || γεννησει 1700

⁴ εγεννηθη || εγεννηθη 757

⁵ παροιμιαις || παρημιαις 1617

⁶ ερωτησω || αιτησω 547

⁷ τις || τι 1686

⁸ πιστευομεν || πιστευαμεν 1147

⁹ εχητε || εχετε 1700

¹⁰ θαρσειτε || θαρησητε 2466

¹¹ νενικηκα || νενικηκα 1686

¹² εληλυθεν || εληλυθεν 1334 (from one line to the next)

¹³ δοξαση || δοξασει [5%] 83,1559

¹⁴ παρα σεαυτω || --- 547^c

¹⁵ εγνωκαν || εγνωσαν [15%] 1572,1667

¹⁶ παρα σου εστιν οτι τα ρηματα α δεδωκας μοι || --- 204 (clear homoioteleuton)

9 Εγώ περι αυτων ερωτω. Ου περι του κοσμου ερωτω αλλα περι ων δεδωκας μοι, οτι σοι εισιν. 10 Και, τα εμα παντα σα εστιν, και τα σα εμα, και δεδοξασμαι¹ εν αυτοις. 11 Και ουκετι ειμι εν τω κοσμω, και ουτοι εν τω κοσμω εισιν, και εγω προς σε ερχομαι.

“Πατερ ‘Αγιε, τηρησον αυτους εν τω ονοματι σου ω δεδωκας μοι, ινα ωσιν εν καθως ημεις. 12 ‘Οτε ημην μετ’ αυτων εν τω κοσμω, εγω ετηρουν αυτους εν τω ονοματι σου. Ους δεδωκας μοι εφυλαξα, και ουδεις εξ αυτων απωλετο ει μη ο υιος της απωλειας, ινα η Γραφη πληρωθη. 13 Νυν δε προς σε ερχομαι, και ταυτα λαλω εν τω κοσμω ινα εχωσιν την χαραν τηρ εμην πεπληρωμενην εν αυτοις.

14 “Εγω δεδωκα αυτοις τον λογον σου· και ο κοσμος εμισησεν αυτους οτι ουκ εισιν εκ του κοσμου, καθως εγω ουκ ειμι εκ του κοσμου. 15 Ουκ ερωτω ινα αρης αυτους εκ του κοσμου, αλλ’ ινα τηρησης αυτους εκ του ποιηρου. 16 Εκ του κοσμου ουκ εισιν, καθως εγω εκ του κοσμου ουκ ειμι. 17 ‘Αγιασον αυτους εν τη αληθεια σου· ο λογος ο σος αληθεια εστιν. 18 Καθως εμε απεστειλας εις τον κοσμον, καγω απεστειλα αυτους² εις τον κοσμον. 19 Και υπερ αυτων εγω αγιαζω εμαυτον, ινα και αυτοι ωσιν ηγιασμενοι εν αληθεια.

[For all believers]

20 “Ου περι τουτων δε ερωτω μονον,³ αλλα και περι των πιστευοντων δια του λογου αυτων εις εμε· 21 ινα παντες εν ωσιν, καθως συ, Πατερ, εν εμοι καγω εν σοι· ινα και αυτοι εν ημιν⁴ εν ωσιν, ινα ο κοσμος πιστευση οτι συ με απεστειλας. 22 Και εγω την δοξαν ην δεδωκας μοι δεδωκα αυτοις, ινα ωσιν εν καθως ημεις εν εσμεν· 23 εγω εν αυτοις και συ εν εμοι, ινα ωσιν τετελειωμενοι εις εν· και ινα γνωσκη⁵ ο κοσμος οτι συ με απεστειλας και ηγαπησας αυτους καθως εμε ηγαπησας.

24 “Πατερ, ους δεδωκας μοι, θελω ινα οπου ειμι εγω κακεινοι ωσιν μετ’ εμου, ινα θεωρωσιν την δοξαν την εμην, ην δεδωκας μοι, οτι ηγαπησας με προ καταβολης κοσμου. 25 Πατερ δικαιε, και ο κοσμος σε ουκ εγνω, εγω δε σε εγνω· και ουτοι⁶ εγνωσαν οτι συ με απεστειλας. 26 Και, εγνωρισα⁷ αυτοις το ονομα σου και γνωρισω, ινα η αγαπη ην ηγαπησας με εν αυτοις η, καγω εν αυτοις.”

[Betrayal and arrest]

18.1 Ταυτα ειπων ο Ιησους εξηλθεν συν τοις μαθηταις αυτου περαν του χειμαρρου⁸ των Κεδρων, οπου ην κηπος εις ον εισηλθεν αυτος και οι μαθηται αυτου. 2 Ηδει δε και Ιουδας, ο παραδιδους αυτον, τον τοπον· οτι πολλακις συνηχθη ο Ιησους εκει μετα των μαθητων αυτου. 3 ‘Ο ουν Ιουδας, λαβων την σπειραν, και εκ των αρχιερεων και Φαρισαιων υπηρετας, ερχεται εκει μετα φανων και λαμπαδων και οπλων.

[Jesus knocks the soldiers down with His word]

4 Ιησους ουν, ειδως παντα τα ερχομενα επ’ αυτον, εξελθων ειπεν αυτοις, “Τινα ζητειτε?” 5 Απεκριθησαν αυτω, “Ιησουν τον Ναζωραιον”. Λεγει αυτοις ο Ιησους, “Εγω ειμι”. (Ειστηκει δε και Ιουδας, ο παραδιδους αυτον, μετ’ αυτων.) 6 ‘Ως ουν ειπεν αυτοις οτι⁹ “Εγω ειμι”, απηλθον εις τα οπισω και επεσον χαμαι! 7 Παλιν ουν αυτους¹⁰ επηρωτησεν, “Τινα ζητειτε?” Οι δε ειπον, “Ιησουν τον Ναζωραιον”. 8 Απεκριθη Ιησους: “Ειπον υμιν οτι εγω ειμι. Ει ουν εμε ζητειτε, αφετε τουτους υπαγειν” 9 (ινα πληρωθη ο λογος ον ειπεν οτι “Ους δεδωκας μοι ουκ απωλεσα εξ αυτων ουδενα”).

10 Σιμων ουν Πητρος, εχων μαχαιραν, ειλκυσεν αυτην και επαισεν¹¹ τον του αρχιερεως δουλων και απεκοιψεν αυτου το ωτιον το δεξιον. (Ήν δε ονομα τω δουλω Μαλχος.) 11 Ειπεν ουν ο Ιησους τω Πητρω: “Βαλε την μαχαιραν εις την θηκην! Το¹² ποτηριον ο δεδωκεν μοι ο Πατηρ, ου μη πιω αυτο?”

¹ δεδοξασμαι || δεδοξασμε 1700

² απεστειλα αυτους || ~ 21 201

³ μονον || μονων 1572,1667

⁴ ημιν || υμιν 402

⁵ γνωσκη 1686^c || γνωσκει 553,1686,1700

⁶ ουτοι || 1 δε 1334

⁷ εγνωρισα || εγνωρησα 1686

⁸ χειμαρρου || χειμαρου 1075

⁹ οτι || --- 547^c

¹⁰ αυτους || αυτοις 1384,2322

¹¹ επαισεν || επεσε 1145

¹² το || 1 γαρ 696

[To Annas first]

12 Ἡ οὖν σπειρα καὶ ὁ χιλιαρχὸς καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τῶν Ἰουδαίων συνελθοῦν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν. 13 Καὶ ἀπηγαγόν αὐτὸν¹ πρὸς Ἄνναν πρῶτον, ἦν γὰρ πειθερὸς τοῦ Καϊαφά, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. 14 (Ἦν δὲ Καϊαφά ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφερεῖ ἓνα ἀνθρώπον ἀπολεσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.)

[Peter denies Jesus]

15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ² Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς. Ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισηλήθει τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. 16 Ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῆς³ θύρας ἔξω. Ἐξήλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσηγάγεν τὸν Πέτρον. 17 Λεγεί οὖν ἡ παιδίσκη, ἡ θυρωρός, τῷ Πέτρῳ, “Μὴ καὶ σὺ⁴ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;” Λεγεί ἐκεῖνος, “Οὐκ εἰμι!” 18 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρεταὶ ἀνθρακίαν πεποιηκοτές, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμαινόντο. Ἦν δὲ μετ’ αὐτῶν ὁ Πέτρος ἔστωσ καὶ θερμαινομένης.⁵

[Caiaphas interrogates Jesus]

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδασκίας αὐτοῦ. 20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς: “Ἐγὼ παρρησία ἐλάλησα τῷ κόσμῳ. Ἐγὼ παντοτε εἰδιδάξα ἐν⁶ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου παντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 Τί με ἐπερωτᾶς; Ἐπερωτήσων τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς. Ἴδε, οὗτοι οἰδασίν ἃ εἶπον ἐγώ.” 22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκώς ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπὼν, “Οὕτως ἀποκριθῆ⁷ τῷ ἀρχιερεῖ;” 23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτυρήσων περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δαίρεις;”⁸ 24 (Ἀπεστείλει αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊαφάν τὸν ἀρχιερεᾶ.)⁹

[Peter again]

25 Ἦν δὲ Σίμων¹⁰ Πέτρος ἔστωσ καὶ θερμαινομένης. Εἶπον οὖν αὐτῷ, “Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ;” Ἠρώτησεν οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, “Οὐκ εἰμι!” 26 Λεγεί¹¹ εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὧν οὐδ’ ἀπεκοίψεν Πέτρος τὸ ὠτίον, “Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ’ αὐτοῦ;” 27 Πάλιν οὖν ἠρώτησεν ὁ Πέτρος, καὶ εὐθεὶς ἀλεκτὰρ ἐφώνησεν.

[Crucifixion day]

[Jesus taken to Pilate]

18.28 Ἀγούσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊαφά εἰς τὸ πραιτώριον, ἦν δὲ πρῶτον. Καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσηλήθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ’ ἵνα φαγῶσιν τὸ Πάσχα. 29 Ἐξήλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν, “Τίνα κατηγορίαν φερετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;” 30 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, “Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἂν σοὶ παρέδωκαμεν αὐτόν.” 31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, “Λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν.” Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “Ἡμῖν οὐκ ἐξεστὶν ἀποκτεῖναι οὐδέν.” 32 (ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶπεν, σημαίνων ποιῶ θανάτῳ ἐμελλεν ἀποθῆσκειν).

[Pilate and Jesus]

33 Εἰσηλήθει οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος¹² καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς¹³ τῶν Ἰουδαίων;” 34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀφ’ ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λεγεις, ἢ ἄλλοι σοὶ εἶπον περὶ ἐμοῦ;” 35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος: “Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖος εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν, καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, παρέδωκαν σε¹⁴ ἐμοί. Τί ἐποίησας;” 36 Ἀπεκρίθη

¹ αὐτόν || --- 1700² τῷ Ἰησοῦ || αὐτῷ 1700³ τῆ || τὴν [5%] 83,1560,2466⁴ σὺ || --- 1700⁵ θερμαινομένης || θερμενομένης [1%] 83,757⁶ ἐν || 1 τῆ 1117,1686⁷ ἀποκριθῆ || ἀποκρίνει 1147,1617⁸ δαίρεις || δερεις 685⁹ [This happened before verse 15.]¹⁰ σίμων || --- 1435,1700¹¹ λεγεί || 1 αὐτῷ 547^c¹² 1560 is missing from here to the end.¹³ 1652 is missing 18:33-19:6.¹⁴ σε || σοί 1686

Ιησους: “Ἡ βασιλεια ἡ ἐμῆ¹ οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ κοσμοῦ τούτου. Εἰ ἐκ τοῦ κοσμοῦ τούτου ἦν ἡ βασιλεια ἡ ἐμῆ, οἱ ὑπηρεταὶ ἀν οἱ ἐμοὶ² ἠγωνίζοντο,³ ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεια ἡ ἐμῆ οὐκ ἐστὶν⁴ ἐντευθεν.” 37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ⁵ ὁ Πιλατος, “Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ συ?” Ἀπεκριθὴ Ἰησους: “Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ· ἐγώ⁶ εἰς τούτο γεγεννημαι. Καὶ εἰς τούτο ἐληλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρῶ τῇ Ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς Ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.” 38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλατος, “Τί ἐστὶν ἀληθεια?”

[Barabbas]

Καὶ τούτο εἰπὼν παλὶν ἐξηλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ λέγει αὐτοῖς: “Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρισκω ἐν αὐτῷ. 39 Ἐστὶν δὲ συνήθεια⁷ ἡμῖν⁸ ἵνα ἓνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ Πάσχα. Βουλεσθε οὖν ὑμῖν⁹ ἀπολύσω τὸν Βασιλεῖα τῶν Ἰουδαίων?” 40 Ἐκραυγασάν οὖν πάντες, λέγοντες, “Μὴ τούτου, ἀλλὰ τὸν Βαραββαν!” Ἦν δὲ ὁ Βαραββας ληστής!

[Soldiers mock Jesus]

19.1 Τότε¹⁰ οὖν ἐλάβεν¹¹ ὁ Πιλατος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστιγώσεν. 2 Καὶ οἱ στρατιῶται πλεξάντες στεφανοῦν ἐξ ἀκαθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τὴ κεφαλὴν· καὶ ἱμάτιον πορφύρου περιεβάλον αὐτὸν 3 καὶ ἔλεγον, “Χαίρε, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων!” Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ¹² ῥάπισματα.

[“Behold the Man!”]

4 Ἐξηλθεν οὖν¹³ παλὶν¹⁴ ἐξω¹⁵ ὁ Πιλατος καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἴδε, ἀγὼ ὑμῖν αὐτὸν ἐξῶ ἵνα γινώτε¹⁶ ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρισκω”. 5 Ἐξηλθεν οὖν ὁ Ἰησους ἐξω, φορῶν τὸν ἀκαθίνον στεφανοῦν καὶ τὸ πορφύρου ἱμάτιον· καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἴδε, ὁ ἀνθρώπος!” 6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν¹⁷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρεταὶ, ἐκραυγασάν λέγοντες, “Σταυρώσον, σταυρώσον αὐτὸν!” Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλατος, “Λαβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε, ἐγὼ γὰρ οὐχ εὗρισκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν”. 7 Ἀπεκριθῆσαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθάνειν, ὅτι ἑαυτὸν Υἱὸν Θεοῦ¹⁸ ἐποίησεν!”

[Pilate and Jesus again]

8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλατος τούτου¹⁹ τὸν λόγον, μαλλὸν ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσηλθὼν εἰς τὸ πραιτωριὸν παλὶν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, “Ποθεν εἶ συ?” Ὁ δὲ Ἰησους ἀποκρισὶν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλατος: “Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς? Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε?” 11 Ἀπεκριθὴ Ἰησους: “Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ’ ἐμοῦ εἰ μὴ ἦν σοὶ δεδομένον Ἀνωθεν. Διὰ τούτο ὁ παραδίδους με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.”

[The Jews best Pilate]

12 Ἐκ τούτου²⁰ ἐζητεῖ ὁ Πιλατος²¹ ἀπολύσαι αὐτὸν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραζόν λέγοντες: “Ἐὰν τούτου ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος! Πᾶς ὁ βασιλεῖα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι!” 13 Ὁ οὖν Πιλατος ἀκούσας τούτου τὸν λόγον ἠγάγεν ἐξω τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκαθίσεν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθοστρωτὸν, Ἑβραϊστὶ²² δὲ Γαβαθα 14 (ἦν δὲ Παρασκευὴ τοῦ Πάσχα· ὥρα ἦν ὥσει ἕκτη), καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, “Ἴδε, ὁ Βασιλεὺς ὑμῶν!”

¹ ἐμῆ || ἐμοὶ 1686

² ἐμοὶ || ἐμῆ 510

³ ἠγωνίζοντο || ἠγωνίζοντο 1700

⁴ οὐκ ἐστὶν || --- 1700

⁵ αὐτῷ || --- 201,1700,2322

⁶ ἐγώ || --- 757 (from one line to the next)

⁷ συνήθεια || συνήθει 1700

⁸ ἡμῖν || ὑμῖν [80%] 928,1334,1572,1667,1700

⁹ ὑμῖν || ἑνὶ 1700

¹⁰ τότε || ὅτε 2322

¹¹ ἐλάβεν || --- 1700

¹² αὐτῷ || αὐτὸν 479

¹³ οὖν || --- 789

¹⁴ παλὶν || --- 363

¹⁵ ἐξω || --- 141

¹⁶ 1334 is missing from here to the end.

¹⁷ αὐτὸν || αὐτόν 141

¹⁸ υἱὸν θεοῦ || ~ 21 363

¹⁹ τούτου || --- 1384

²⁰ τούτου || ἑνὶ οὖν 547^c

²¹ 789 is missing from here to the end. From 19:26 to the end there is a later hand—a very bad speller, but f³⁵.

²² ἑβραϊστὶ || ἑβραϊστῆ 1700 (also in verse 17, but corrected in verse 20)

15 Οί δε εκραυγασαν, “Αρον, αρον! Σταυρωσον αυτον!” Λεγει αυτοις ὁ Πιλατος,¹ “Τον Βασιλεα ὑμων σταυρωσω?” Απεκριθησαν οί αρχιερεις, “Ουκ εχομεν² βασιλεα ει μη Καισαρα!”
16 Τοτε ουν παρεδωκεν αυτον αυτοις ἵνα σταυρωθη.

[Jesus is crucified]

Παρελαβον δε τον Ιησουν και ηγαγον. 17 Και βασταζων³ τον σταυρον αυτου εξηλθεν εις τον λεγομενον Κρανιου τοπον, ὃς λεγεται Ἐβραιοσι, Γολγοθα, 18 ὅπου αυτον εσταυρωσαν, και μετ’ αυτου αλλους δυο, εντευθεν και εντευθεν, μεσον δε τον Ιησουν. 19 Εγραψεν δε και τιτλον ὁ Πιλατος, και εθηκεν επι του σταυρου. Ἦν δε γεγραμμενον:⁴

ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ

20 Τουτον ουν τον τιτλον πολλοι ανεγνωσαν των Ιουδαιων, ὅτι εγγυς ἦν ὁ τοπος της πολεως ὅπου εσταυρωθη ὁ Ιησους⁵ και ἦν γεγραμμενον Ἐβραιοσι, Ἑλληνιστι,⁶ Ῥωμαιοσι.

21 Ελεγον ουν τω Πιλατω οί αρχιερεις των Ιουδαιων, “Μη γραφε, “Ο Βασιλευς των Ιουδαιων”, αλλ’ ὅτι εκεινος ειπεν, ‘Βασιλευς ειμι των Ιουδαιων’.” 22 Απεκριθη ὁ Πιλατος, “Ὁ γεγραφα, γεγραφα!”

[Psalm 22:18 is fulfilled]

23 Οί ουν στρατιωται, ὅτε εσταυρωσαν τον Ιησουν, ελαβον τα ἱματια αυτου και εποιησαν τεσσαρα μερη, ἕκαστω στρατιωτη μερος, και τον χιτωνα. Ἦν δε ὁ χιτων αρραφος,⁷ εκ των ανωθεν ὑφαντος δι’ ὄλου.⁸ 24 Ειπον ουν προς αλληλους, “Μη σχισωμεν αυτον αλλα λαχωμεν περι αυτου, τίνος εσται”, ἵνα ἡ Γραφη πληρωθη ἡ λεγουσα: “Διμερισαντο τα ἱματια μου⁹ ἑαυτοις, και επι τον ἱματισμον¹⁰ μου εβαλον κληρον.” Οί μεν ουν στρατιωται ταυτα εποιησαν.

[Jesus provides for His mother]

25 Εἰστηκεισαν¹¹ δε παρα τω σταυρω του Ιησου ἡ μητηρ αυτου, και ἡ αδελφη της μητρος αυτου, Μαρια ἡ του Κλωπα, και Μαρια ἡ Μαγδαληνη.¹² 26 Ιησους ουν, ιδων την μητερα, και τον μαθητην¹³ παρεστωτα ὃν ηγαπα, λεγει τη μητρι αυτου, “Γυναι, ἰδε ὁ υἱος σου!”¹⁴ 27 Εἰτα λεγει τω μαθητη, “Ἴδου ἡ μητηρ σου!”¹⁵ Και απ’ εκεινης της ὥρας ελαβεν ὁ μαθητης αυτην εις τα ιδια.

[The shout of victory]

28 Μετα τουτου,¹⁶ ειδως ὁ Ιησους ὅτι ηδη παντα τετελεσται, ἵνα τελειωθη ἡ Γραφη,¹⁷ λεγει, “Διψω!” 29 Σκευος ουν εκειτο οξους μεστον· οί δε, πλησαντες σπογγον οξους, και ὑσσωπω περιθεντες, προσηνεγκαν αυτου τω στοματι. 30 Ὅτε ουν ελαβεν το οξος ὁ Ιησους, ειπεν, “Τετελεσται!” Και κλινας την κεφαλην, παρεδωκεν το πνευμα.

[A soldier spears His side]

31 Οί ουν Ιουδαιοι, ἵνα μη¹⁸ μεινη επι του σταυρου τα σωματα εν τω¹⁹ σαββατω, επει Παρασκευη ἦν (ἦν γαρ μεγαλη ἡ²⁰ ἡμερα εκεινου του σαββατου), ηρωτησαν τον Πιλατον ἵνα κατεαγωσιν αυτων τα σκελη, και αρθωσιν. 32 Ηλθον ουν οί στρατιωται και του μεν πρωτου κατεαξαν τα σκελη και του αλλου του συσταυρωθεντος αυτω. 33 Επι δε τον Ιησουν ελθοντες, ὡς ειδον αυτον ηδη τεθηνηκοτα, ου κατεαξαν αυτου τα σκελη. 34 Αλλ’ εἰς των στρατιωτων

¹ λεγει αυτοις ο πιλατος || --- 2322

² εχομεν || εχωμεν 1686,1700

³ βασταζων || βασταζον 1617

⁴ γεγραμμενον || γεγραμμενος 204

⁵ 402 omits οπου εσταυρωθη ο ιησους

⁶ ελληνιστι || ελληνιστι 553

⁷ αρραφος 35^c || αραφος [60%] 35

⁸ δι ὄλου is written as διόλου in most f⁹⁵ MSS.

⁹ μου || --- 1.2110

¹⁰ ιματισμον || ιματις 1700

¹¹ εισηκεισαν || εισηκει 1700

¹² μαγδαληνη || μαγδαλινη 1384,1700

¹³ μαθητην || 1 αυτου 928,1667

¹⁴ 1384 is missing 19:27 – 21:6.

¹⁵ 1559 is missing 19:27 – 20:1.

¹⁶ τουτο || ταυτα 1700

¹⁷ τελειωθη η γραφη || ~ 231 2466 || ~ 23 πληρωθη 547

¹⁸ μη || --- 1.2110

¹⁹ τω || --- 510

²⁰ η || --- [20%] 83

λογχη αυτου¹ την πλευραν ευυξεν, και ευθεως εξηλθεν αιμα και υδωρ. 35 Και ο εωρακως² μαμαρτυρηκεν, και αληθινη εστιν η μαρτυρια αυτου, (κακεινος οιδεν³ οτι αληθη λεγει), ινα υμεις⁴ πιστευσητε. 36 Εγενετο γαρ ταυτα ινα η Γραφη πληρωθη: “Οστουν ου συντριβησεται απ αυτου.” 37 Και παλιν ετερα Γραφη λεγει: “Οψιονται εις ον εξεκεντησαν.”

[Jesus is buried]

38 Μετα ταυτα ηρωτησεν τον Πιλατον⁵ Ιωσηφ, ο απο Αριμαθαιας (ων μαθητης του Ιησου, κεκρυμμενος δε⁶ δια τον φοβον των Ιουδαιων), ινα αρη το σωμα του Ιησου· και επετρεψεν ο Πιλατος. Ηλθεν ουν και ηρεν το σωμα του Ιησου. 39 Ηλθεν δε και Νικοδημος (ο ελθων προς τον Ιησουν νυκτος το πρωτον), φερων⁷ μιγμα σμυρινης και αλοης, ως λιτρας εκατον. 40 Ελαβον ουν το σωμα του Ιησου και εδησαν αυτο εν οθονιοις, μετα των αρωματων, καθως εθος⁸ εστιν τοις Ιουδαιοις ενταφιαζειν. 41 Ήν δε εν τω τοπω⁹ όπου εσταυρωθη κηπος, και εν τω κηπω μνημειον καινον¹⁰ εν ω ουδεπω ουδεις ετεθη. 42 Εκκει ουν, δια την Παρασκευην των Ιουδαιων, οτι εγγυς ην το μνημειον, εθηκαν τον Ιησουν.

[Resurrection Day]

[The empty tomb]

20.1 Τη δε μια των σαββατων Μαρια η Μαγδαληνη ερχεται πρωι, σκοτιας¹¹ ετι¹² ουσης, εις το μνημειον και βλεπει τον λιθον ηρμενον εκ του μνημειου. 2 Τρεχει ουν και ερχεται προς Σιμωνα Πετρον, και προς τον αλλον μαθητην, ον εφιλει ο Ιησους, και λεγει αυτοις, “Ηραν τον Κυριον εκ του μνημειου, και ουκ οιδαμεν που εθηκαν αυτον!” 3 Εξηλθεν ουν ο Πετρος και ο αλλος μαθητης και ηρχοντο εις το μνημειον. 4 Ετρεχον δε οι δυο ομου, και ο αλλος μαθητης προεδραμεν ταχιον του Πετρον και ηλθεν πρωτος εις το μνημειον. 5 Και παρακυψας βλεπει κειμενα¹³ τα οθονια, ου μεντοι¹⁴ εισηλθεν. 6 Ερχεται ουν Σιμων Πετρος ακολουθων αυτω, και εισηλθεν εις το μνημειον, και θεωρει τα οθονια κειμενα, 7 και το σουδαριον ο ην επι της κεφαλης αυτου, ου μετα των οθονιων κειμενον, αλλα χωρις εντετυλιγμενον εις ενα τοπον.

[John sees and believes]

8 Τοτε ουν εισηλθεν και ο αλλος μαθητης, ο ελθων πρωτος εις το μνημειον, και ειδεν και επιστευσεν. 9 (Ουδεπω γαρ ηδεισαν την Γραφην, οτι δει αυτον εκ νεκρων αναστηναι.) 10 Απηλθον ουν παλιν προς εαυτους οι μαθηται.

[Jesus appears first to Magdalene]

11 Μαρια δε ειστηκει προς τω μνημειω¹⁵ κλαιουσα εξω. Ως ουν εκλαιεν, παρεκυψεν εις το μνημειον. 12 Και θεωρει δυο αγγελους εν λευκοις καθεζομενους, ενα προς τη κεφαλη και ενα προς τοις ποσιν, όπου εκειτο το σωμα του Ιησου. 13 Και λεγουσιν αυτη¹⁶ εκεινοι, “Γυναι, τι κλαιεις?” Λεγει αυτοις, “Οτι ηραν τον κυριον μου, και ουκ οιδα που εθηκαν αυτον”. 14 Και ταυτα ειπουσα εστραφη εις τα οπισω και θεωρει τον Ιησουν εστωτα, και ουκ ηδει οτι Ιησους εστιν. 15 Λεγει αυτη ο Ιησους: “Γυναι, τι κλαιεις? Τίνα ζητεις?” Εκκεινη, δοκουσα οτι ο κηπουρος εστιν, λεγει αυτω, “Κυριε, ει συ εβαστασας αυτον, ειπε μοι που εθηκας αυτον, καγω αυτον αρω”. 16 Λεγει αυτη ο Ιησους, “Μαρια!” Στραφεισα εκκεινη, λεγει αυτω, “Ραβουνι!”¹⁷ (ο λεγεται, Διδασκαλε). 17 Λεγει αυτη ο Ιησους: “Μη μου¹⁸ ουπω γαρ αναβεβηκα προς τον Πατερα μου· πορευου δε προς τους αδελφους μου και ειπε αυτοις,

¹ αυτου || --- 547

² εωρακως || εωρακος 1117

³ οιδεν || ειδεν 1147,2466

⁴ υμεις || ημεις 1117

⁵ πιλατον || 1 ο [30%] 141

⁶ δε || --- 1667

⁷ φερων || φερων 1686

⁸ εθος || --- 12110

⁹ τοπω || τοπου 685

¹⁰ καινον || κεινον 1145,1652

¹¹ σκοτιας || σκοτειας 1700

¹² ετι || --- 1072

¹³ κειμενα || --- 1700

¹⁴ μεντοι || μεντι 1686

¹⁵ τω μνημειω || το μνημειον 1700

¹⁶ αυτη || αυτοι 128,867,2122

¹⁷ ραβουνι || ραββουνι [50%] 1145,1503,1652,2322

¹⁸ μου || που 867

‘Αναβαίνω προς τον Πατέρα μου και Πατέρα ὑμῶν, και Θεον μου και Θεον ὑμῶν.’”
18 Ἐρχεται Μαρια ἡ Μαγδαληνη απαγγελλουσα τοις μαθηταις ὅτι ἑώρακεν τον Κυριον, και ταυτα ειπεν αυτη.

[Disciples commissioned]

19 Ουσης ουν οψιας, τη ἡμερα εκεινη τη μια των σαββατων, και των θυρων κεκλεισμενων¹ ὅπου ησαν οἱ μαθηται συνηγμενοι, δια του² φοβου των Ιουδαιων, ηλθεν ὁ Ἰησους και εστη εις το μεσον, και λεγει αυτοις,³ “Ειρηνη ὑμιν!”⁴ 20 Και τουτο ειπων εδειξεν αυτοις τας χειρας και την πλευραν αυτου. Εχαρησαν⁵ ουν οἱ μαθηται ιδοντες τον Κυριον!
21 Ειπεν ουν αυτοις ὁ Ἰησους⁶ παλιν: “Ειρηνη ὑμιν! Καθως απεσταλκεν με ὁ Πατηρ, καγω πεμπω ὑμας.” 22 Και τουτο ειπων ενεφυσησεν και λεγει αυτοις: “Λαβετε Πνευμα Ἅγιον!
23 Ἀν τινων αφητε τας ἁμαρτιας, αφιενται αυτοις· αν τινων κρατητε, κεκρατηνται.”

[Thomas]

24 Θωμας δε, εἰς εκ των δωδεκα (ὁ λεγομενος Διδυμος), ουκ ἦν μετ’ αυτων⁷ ὅτε ηλθεν ὁ Ἰησους. 25 Ελεγον ουν αυτω οἱ αλλοι μαθηται, “Ἐωρακαμεν τον Κυριον!” Ὁ δε ειπεν αυτοις, “Εαν μη ιδω εν ταις χερσιν αυτου τον τυπον των ἡλων και βαλω τον δακτυλον μου εις τον τυπον των ἡλων, και βαλω την χειρα μου εις την πλευραν αυτου, ου μη πιστευσω!”

26 Και μεθ’ ἡμερας οκτω παλιν ησαν εσω οἱ μαθηται αυτου,⁸ και Θωμας μετ’ αυτων. Ἐρχεται ὁ Ἰησους, των θυρων κεκλεισμενων, και εστη εις το μεσον και ειπεν, “Ειρηνη ὑμιν!”
27 Εἰτα λεγει τω Θωμα: “Φερε τον δακτυλον σου ὡδε και ιδε τας χειρας μου· και φερε την χειρα σου και βαλε εις την πλευραν μου. Και μη γινου απιστος αλλα πιστος!” 28 Και απεκριθη Θωμας και ειπεν αυτω, “Ὁ Κυριος μου και ὁ Θεος μου!” 29 Λεγει αυτω ὁ Ἰησους: “Ὅτι ἑωρακας με,⁹ πεπιστευκας. Μακαριοι οἱ μη ιδοντες, και πιστευσαντες.”

[Why this book]

30 Πολλα μεν ουν και αλλα σημεια εποιησεν ὁ Ἰησους ενωπιον των μαθητων αυτου, ἃ ουκ εστιν γεγραμμενα εν τω βιβλιω τουτω· 31 ταυτα δε γεγραπται ἵνα πιστευσητε ὅτι Ἰησους εστιν ὁ Χριστος, ὁ Υἱος του Θεου, και ἵνα πιστευοντες ζωην εχητε εν τω ονοματι αυτου.

[Epilogue]

[Breakfast on the beach]

21.1 Μετα ταυτα εφανερωσεν ἑαυτον¹⁰ ὁ Ἰησους τοις μαθηταις αυτου,¹¹ εγερθεις εκ νεκρων,¹² επι της θαλασσης της Τιβεριαδος· εφανερωσεν δε οὕτως: 2 Ησαν ὁμοι Σιμων Πητρος, και Θωμας (ὁ λεγομενος Διδυμος), και Ναθαναηλ (ὁ απο Κανα της Γαλιλαιας), και οἱ του Ζεβεδαιου, και αλλοι εκ των μαθητων αυτου δυο. 3 Λεγει αυτοις Σιμων Πητρος, “Ὑπαγω ἄλιευειν”. Λεγουσιν αυτω, “Ἐρχομεθα και ἡμεις¹³ συν σοι”. Εξηλθον και ενεβησαν¹⁴ εις το πλοιον ευθυσ, και εν εκεινη τη νυκτι επιασαν ουδεν.

4 Πρωιας δε ηδη γενομενης, εστη ὁ Ἰησους εις¹⁵ τον αιγιαλον· ου μεντοι ηδεισαν οἱ μαθηται ὅτι Ἰησους εστιν. 5 Λεγει ουν¹⁶ αυτοις ὁ Ἰησους, “Παιδια, μη τι προσφαγιον εχετε?” Απεκριθησαν αυτω, “Ου”. 6 Ὁ δε ειπεν αυτοις, “Βαλετε εις τα δεξια μερη του πλοιου το δικτυον, και εὔρησετε”. Εβαλον ουν, και ουκετι αυτο ἔλκυσαι ισχυσαν απο του πληθους των ιχθυων!
7 Λεγει ουν ὁ μαθητης εκεινος ὃν ηγαπα ὁ Ἰησους τω Πητρω, “Ὁ Κυριος εστιν!” Σιμων ουν Πητρος, ακουσας ὅτι ὁ Κυριος εστιν, τον¹⁷ επενδυτην διεζωσατο (ἦν γαρ γυμνος)

¹ κεκλεισμενων || κεκλεισμενον 1686

² τον || των 18,83,1559

³ αυτοις || --- 1700

⁴ υμιν || ημιν 1147

⁵ εχαρησαν || εχαρισαν 757

⁶ αυτοις ο ιησους || ~ 231 2466

⁷ αυτων || των 128 (from one line to the next)

⁸ αυτου || --- 547^c

⁹ με || μοι 201

¹⁰ εαυτον || αυτον 1339

¹¹ τοις μαθηταις αυτου || --- 1461

¹² εγερθεις εκ νεκρων || --- 547^c

¹³ ημεις || υμεις 1686

¹⁴ ενεβησαν || ανεβησαν [10%] 1117,1667

¹⁵ εις || επι 553

¹⁶ ουν || --- 141

¹⁷ τον 1503^c || το 1503

και εβαλεν εαυτον εις την θαλασσαν. 8 Οί δε αλλοι μαθηται τω πλοιαριω ηλθον (ου γαρ ησαν μακραν απο της γης, αλλ' ως απο πηγων διακοσιων), συροντες το δικτυον των ιχθυων.

9 'Ως ουν απεβησαν εις την γην, βλεπουσιν ανθρακιαν κειμενην και οψαριον επικειμενον, και αρτον. 10 Λεγει αυτοις ο Ιησους, "Ενεγκατε απο των οψαριων ων επιασατε νυν". 11 Ανεβη Σιμων Πητρος και ειλκυσεν το δικτυον επι της γης, μεστον ιχθυων μεγαλων εκατον πενηκοντατριων· και τσοουτων οντων, ουκ εσχισθη το δικτυον.

12 Λεγει αυτοις ο Ιησους, "Δευτε αριστησατε!" Ουδεις δε ετολμα των μαθητων¹ εξετασαι² αυτον, "Συ τίς ει;"—ειδοτες οτι ο Κυριος εστιν. 13 Ερχεται ουν³ ο Ιησους και λαμβανει τον αρτον και διδωσιν αυτοις, και το οψαριον ομοιως.

14 Τουτο ηδη τριτον εφανερωθη ο Ιησους τοις μαθηταις αυτου, εγερθεις εκ νεκρων.

[Jesus reinstates Peter]

15 'Οτε ουν ηριστησαν, λεγει τω Σιμωνι Πητρω ο Ιησους,⁴ "Σιμων Ιωνα, αγαπας με πλειον⁵ τουτων?" Λεγει αυτω, "Ναι, Κυριε, συ οιδας οτι φιλω σε". Λεγει αυτω, "Βοσκε τα αρνια⁶ μου". 16 Λεγει αυτω παλιν, δευτερον, "Σιμων Ιωνα, αγαπας με?" Λεγει αυτω, "Ναι, Κυριε, συ οιδας οτι φιλω σε". Λεγει αυτω, "Ποιμαινε⁷ τα προβατα μου". 17 Λεγει αυτω το τριτον, "Σιμων Ιωνα, φιλεις με?" Ελυπηθη ο Πητρος οτι ειπεν αυτω το τριτον, "Φιλεις με?" Και ειπεν⁸ αυτω: "Κυριε, συ παντα οιδας. Συ γινωσκεις οτι φιλω σε!" Λεγει αυτω ο Ιησους: "Βοσκε τα προβατα μου. 18 Αμην, αμην λεγω σοι, οτε ης νεωτερος εξωννυες σεαυτον και περιεπατεις οπου ηθελες· οταν δε γηρασης εκτενεις τας χειρας σου και αλλος σε ζωσει και οισει οπου ου θελεις." 19 (Τουτο δε ειπεν σημαινων ποιω θανατω δοξασει⁹ τον Θεον.) Και τουτο ειπων λεγει αυτω, "Ακολουθει μοι!"¹⁰

[About the author]

20 Επιστραφεις δε ο Πητρος βλεπει τον μαθητην ον ηγαπα ο Ιησους¹¹ ακολουθουντα (ος και ανεπεσεν εν τω δειπνω επι το στηθος αυτου και ειπεν, "Κυριε, τίς εστιν ο παραδιδους σε?").¹² 21 Τουτον ιδων ο Πητρος λεγει τω Ιησου, "Κυριε, ουτος δε τίς;" 22 Λεγει αυτω ο Ιησους: "Εαν αυτον θελω μειναι εως ερχομαι, τί προς σε? Συ ακολουθει μοι." 23 Εξηλθεν ουν ο λογος ουτος εις τους αδελφους, οτι ο μαθητης εκεινος ουκ αποθνησκει. Και ουκ ειπεν αυτω ο Ιησους οτι ουκ αποθνησκει, αλλ', "Εαν αυτον θελω μειναι εως ερχομαι, τί προς σε?"

24 Ουτος εστιν η μαθητης ο μαρτυρων περι τουτων, και γραψας ταυτα· και οιδαμεν οτι αληθης εστιν η μαρτυρια αυτου. 25 Εστιν δε και αλλα πολλα οσα εποιησεν ο Ιησους, ατινα εαν γραφηται καθ' εν, ουδε αυτον οιμαι τον κοσμον χωρησαι¹³ τα γραφομενα βιβλια!

Αμην.¹⁴

¹ μαθητων 685° || 1 αυτου 685

² εξετασαι || εξαιτασαι 824

³ ουν || --- 1700

⁴ ο ιησους || --- 1700

⁵ πλειον || πλειων 2466

⁶ αρνια || προβατα 1496

⁷ ποιμαινε || ποιμενε 1384

⁸ ειπεν || λεγει 363

⁹ δοξασει || δοξαση 553

¹⁰ 1559 is missing from here to the end.

¹¹ ον ηγαπα ο ιησους || --- 685

¹² σε || --- 1147

¹³ τον κοσμον χωρησαι || ~ 312 1496

¹⁴ In the colophons, f³⁵ [50%] have, "published thirty-two years after the ascension of Christ". For 50% of the MSS to have this information probably means that the tradition is ancient; and of course, I have demonstrated, to my own satisfaction at least, that f³⁵ goes back at least to the 3rd century. If this information is correct, then John was 'published' in 62 AD. The same sources have Matthew published eight years after the ascension (38), Mark ten years after (40), and Luke fifteen years after (45). Not only were the authors eyewitnesses of the events, but many others were still alive when the Gospels appeared. They could attest to the veracity of the accounts, but could also be the source of textual variants, adding tidbits here and there, or 'correcting' something that they remembered differently.